

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/-

વર્ષ : ૪૫મું
માર્ચ - ૨૦૨૦
અંક - ૫૦૨

મંગલ મંદિર • માર્ચ-૨૦૨૦ • ૧
(કુલ પાના : ૬૦)

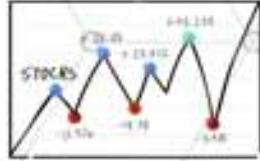
મંગલ મંદિર

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદનું માસિક મુજપત્ર

DEBT

Savings

FINANCE

મુખ્ય કાર્યાલય :-

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

માતુશ્રી સાકરબહેન સ્વપ્ન મોરારજી લાલન (સોડાય-સુભિવાલ)

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, જાહલા મિત્રમંડળ સોસાયટી, પાલડી, એલિસાબેથ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬

ફોન : (079) 2657 8892, 2658 1501, 2657 9469 ફેક્સ : (079) 2658 2060

Email : kjssmangalmandir@gmail.com • Web site : www.kutchijainahd.org

તંત્રી મંડળ :

પ્રતાપ નારાયણ દંડ - મુખ્ય તંત્રી

દિનેશ આર. મહેતા - સહતંત્રી

For the joy
of creating.

YOUVA Dough,
for a creator in you.

Available in 6 colours: Blue, White,
Fluorescent orange, Fluorescent yellow,
Fluorescent pink, Fluorescent green.

www.youvaworld.com

[f /youvaworld](https://www.facebook.com/youvaworld) [@youvaworld_](https://www.instagram.com/youvaworld_) [YouvaWorld_](https://www.twitter.com/YouvaWorld_)

youVA

THINK. CREATE.

**DEEP
Industries
Limited**

**Oil & Gas Exploration
Production & Services**

- **EXPLORATION AND PRODUCTION OF OIL AND GAS BLOCKS**
- **EXPLORATION AND PRODUCTION OF COAL BED METHANE**
- **NATURAL GAS COMPRESSION SERVICES**
- **OIL & GAS PROCESSING EQUIPMENT**
- **WORK OVER AND DRILLING RIGS**
- **HIGH PRESSURE MOBILE AIR COMPRESSION**
- **NATURAL GAS BASED POWER GENERATION**
- **GAS DEHYDRATION UNIT**

● **CONTACT DETAILS** ●

Deep Industries Limited

Address : 12A & 14, Abhi Shree Corporate Park,
Ambli Bopal Road, Ambli, Ahmedabad-380 058, Gujarat, INDIA.

Phone # : +91-2717-298510 **Fax # :** +91-2717-298520

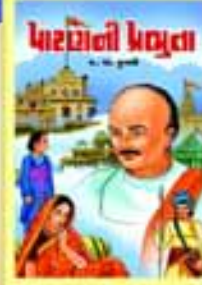
Website : www.deepindustries.com **E-mail :** info@deepindustries.com

**GPSC, UPSC, NET, TAT, HTAT, UGC,
NET/JRF, G-SET, PSI (પોલીસ-સબ ઇન્સ્પેક્ટર) વગેરે
વિવિધ સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં બેસ્ટ પર્ફોર્મન્સની
સજ્જતા કેળવવા માટે અત્યંત ઉપયોગી પુસ્તકો**

આ પુસ્તકો શાળા કોલેજના
વિદ્યાર્થીઓ, શિક્ષકો,
તથા ગુજરાતી વ્યાકરણના
અભ્યાસુઓ માટે પણ
ખૂબ ઉપયોગી છે.

પાટણની પ્રભુતા	ક. મા. મુનશી	250
અખેગીતા	સંપા. ઉમાશંકર જોશી, રમણલાલ જોશી	125
મારી હકીકત	નર્મદ, સંપા. ધીરુભાઈ ઠાકર	320
રાઈનો પર્વત	રમણભાઈ નીલકંઠ	130
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર ભા. 1	ઝવેરચંદ મેઘાણી	120
સૌરાષ્ટ્રની રસધાર (સંકલિત)	ઝવેરચંદ મેઘાણી	400
સરસ્વતીચંદ્ર ભા. 1	ગોવર્ધનરામ મા. ત્રિપાઠી	150
સરસ્વતીચંદ્ર (બૃહદ સંક્ષેપ)		
	ગો. મા. ત્રિપાઠી, સંપા. ઉપેન્દ્ર પંડ્યા	350
ગુજરાતી લેખન-પદ્ધતિ	રમણ સોની	100
અર્વાચીન ગુજ. સાહિત્યની વિકાસરેખા(ભા. 1થી 5)		
	ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર	1250
ભાગ 1 મધ્યકાળ		110
ભાગ 2 સુધારકયુગ		130
ભાગ 3 સાક્ષરયુગ		250
ભાગ 4 ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ		400
ભાગ 5 આધુનિક અને અનુઆધુનિક પ્રવાહો		360
ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન)		
	અનંતરાય મ. રાવલ	270
સપ્તપદ્મી	ઉમાશંકર જોશી	35
શામળ ભટ્ટકૃત ચંદ્ર-ચંદ્રાવતીની વાર્તા		
	સંપા. હીરા રામનારાયણ પાઠક	225
78 Solved Papers GPSC & SPIPA Hiren Dave		350
સામાન્યજ્ઞાન	હીરેન્દ્ર દવે	375

જનરલ નોલેજ	બંસીધર શુક્લ	450
જ્ઞાનસંહિતા (પુસ્કૃત)	બંસીધર શુક્લ	800
પ્રસન્નિકા જ્ઞાનકોશ (પુ. 10 DVD સાથે)	બંસીધર શુક્લ	12500
નોલેજ-ગાર્ડન	હેમેન ભટ્ટ	150
ગુજરાતી વ્યાકરણ	જિજ્ઞેશ ઠાકર	145
ગુજરાતી વ્યાકરણ અને લેખન		
	ધર્મેન્દ્ર પટેલ, બી.એસ.પટેલ, જયેશ પટેલ	300
સંપૂર્ણ ગુજરાતી વ્યાકરણ	ડૉ. ગંગારામ મકવાણા	320
ભારતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ	રજની વ્યાસ	1200
ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ	રજની વ્યાસ	1000
સમયને સથવારે : ગુજરાત (પુસ્કૃત) કુન્દનલાલ ધોળકિયા		300
ભાષાપરિચય અને ગુજ. ભાષાનું સ્વરૂપ	જયંત કોઠારી	200
એકાંકી અને ગુજરાતી એકાંકી	જયંત કોઠારી	270
નિબંધ અને ગુજરાતી નિબંધ	જયંત કોઠારી	350
ટૂંકી વાર્તા અને ગુજરાતી ટૂંકી વાર્તા	જયંત કોઠારી	400
ગુજરાતનો રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક ઇતિહાસ	સંપાદન	450

ગૂર્જર
ગ્રંથરત્ન
કાર્યાલય

ગૂર્જર સાહિત્યભવન

રતનપોળનાકા સામે, ગાંધી માર્ગ, અમદાવાદ - 380 001

ફોન : 079-22144663.

e-mail : goorjar@yahoo.com

ગૂર્જર સાહિત્ય પ્રકાશન

102, લેન્ડમાર્ક બિલ્ડિંગ, ટાઇટેનિયમ સિટીસેન્ટર પાસે, સીમા હોલની સામે,

100 ફૂટ રોડ, પ્રહલાદનગર, અમદાવાદ-15 ફોન : 26934340, મો. 9825268759

ઇમેલ : gurjarprakashan@gmail.com

છેલ્લા ૪૩ વર્ષથી દર મહિનાની ૫ તારીખે
નિયમિતપણે પોસ્ટ કરવામાં આવતું
“શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ”નું
મુખપત્ર

“મંગલ મંદિર”

મુખ્ય કાર્યાલય

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,

૪૩-૪૪, શ્રી બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,
પાલડી, એલિસબ્રિજ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭૮૮૯૨, ૨૬૫૮૧૫૦૧
ફેક્સ : (૦૭૯) ૨૬૫૮૨૦૬૦
ઈ-મેઇલ : kutchjainamd@gmail.com
વેબ-સાઇટ : www.kutchjainahd.org

તંત્રી

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

સહ તંત્રી

દિનેશ આર. મહેતા

અંકમાં પ્રસિધ્ધ થયેલ લેખો તથા અન્ય વિભાગની
માહિતીઓ સાથે તંત્રીમંડળ સહમત છે તેમ માની લેવું
જરૂરી નથી. રજૂ થયેલ વિચારો જે તે વ્યક્તિના હોય
છે, જેની નોંધ લેવા વિનંતી.

લેખકોને નમ્ર વિનંતી

‘મંગલ મંદિર’માં પ્રગટ કરવા
માટે વિપુલ પ્રમાણમાં લેખ સામગ્રી
અમને મળતી રહે છે અને એટલે
સ્વીકૃત કૃતિઓને પ્રગટ કરવાનું પણ
સ્વાભાવિક રીતે વિલંબાય. મંગલ
મંદિરના ઘોરણને ધ્યાનમાં લઈ,
પોતાની રચના મોકલતી વખતે લેખક
સ્વવિવેક દાખવે તેવી વિનંતી છે.

એક સાથે એકથી વધુ કૃતિઓ
ન મોકલવા વિનંતી.

ભાષાદોષ અને લાંબા લેખો
અસ્વીકાર્ય બનશે તેની નોંધ લેવા
વિનંતી. લેખમાં એકની એક વાતનું
પુનરાવર્તન (રિપિટેશન) ટાળવું
જરૂરી છે. કૃતિની હસ્તપ્રત સ્વચ્છ
અને સુવાચ્ય હોવી જોઈએ. આશા
છે કે, આ બાબતમાં લેખક મિત્રોનો
સહકાર અમને મળી રહેશે.

- મુખ્યતંત્રી

અનુક્રમણિકા

તંત્રી લેખ :

- રેપ – જાતીય શોષણ – અત્યાચારોના બનાવ ૭
- અગત્યના દિન : રાષ્ટ્રીય અને વિશ્વ ૮

લેખ

વિચારમંચ

- શરીર તારું સંભાળ રે...! દિનેશ પાંચાલ - જર્નાલિસ્ટ ૯

સશક્તિકરણ

- સમગ્ર માનવ સમુદાય માટે ચિંતનનો વિષય –
મહિલા સશક્તિકરણ માનવતાનું સશક્તિકરણ છે ડૉ. કિશોર સાધુ..... ૧૧
મદદનીશ પ્રકાશન અધિકારી
- મહિલાઓ - દીકરીઓની સ્વતંત્રતા
તેમની સુરક્ષિતતા વિના પાંગળી છે જાગૃતિ તજ્જા “જાનકી” ૧૪

સાવધ

- ૨૨મી માર્ચ : વિશ્વ જળ દિન ડૉ. મિહિર એમ. વોરા.... ૧૫

પડકાર

- એક અનિવાર્ય મુદ્દો – મોબાઇલનો મોહભંગ મિતેષ એમ. સોલંકી..... ૧૬

પર્યાવરણ

- ઉર્જા અને પર્યાવરણ પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ..... ૧૮

સમજ

- સારું તો દરેકને સમજાતું હોય છે પણ અફસોસની વાત
એ છે કે ‘સાચા સમયે સમજાતું નથી’ ભોલાભાઈ ગોલીબાર.... ૨૦

સાયન્સ અને ટેકનોલોજી

- ‘ગૂગલ મેપ્સ’ને ૧૫ વર્ષ ૨૧

આરોગ્ય

- મારા ૭૧ વર્ષના મમ્મી સમજાવવા છતાં કંઈ સમજતા નથી—
પોતાનું ધાર્યું કરે છે - ૪ : ડૉ. મણિલાલ ગડા, મનોચિકિત્સક
ડિમેન્સિયા બીમારીની સારવાર ડૉ. દીપ્તિ શાહ (ગડા), મનોચિકિત્સક તથા બાળ મનોચિકિત્સક ૨૨

આગે કદમ

- સફળતાની સોનોગ્રાફી ડૉ. મેહા વી. સંઘવી.... ૨૪

તકદીર

- નવી દિશા સુનિતા એ. શાહ.... ૨૫

વાર્તા

- એફિલના પડછાયામાં – મેરા ભારત મહાન બલવીરસિંહ જાડેજા ૨૮

અર્થતંત્ર

- વૈશ્વિક સ્તરે ભારત - પાંચમું સૌથી મોટું અર્થતંત્ર
કેન્દ્રિય બજેટ : ૨૦૨૦-૨૧ દિનેશ આર. મહેતા..... ૩૧

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના

“પદાધિકારીશ્રીઓ”

મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ

ઘર : ૦૭૯- ૨૬૪૦૫૦૪૭ મો. ૯૪૨૬૭ ૨૫૬૯૯

ઉપપ્રમુખ-૧

શ્રી મનુભાઈ ગોવિંદલાલ શાહ

ઘર : ૨૬૪૪ ૬૪૧૩, ઓ. ૨૬૪૦ ૧૧૫૦

મો. ૯૮૨૫૦ ૩૧૫૨૮

ઉપપ્રમુખ-૨

શ્રી શાંતિલાલ મુળજી સાવલા

ઘર : (૦૨૭૧૭) ૨૩૪૪૫૫ મો. ૯૮૨૫૦ ૪૮૬૪૫

માનદ મંત્રી

શ્રી પ્રદીપ સૂરજલાલ મહેતા

ઘર : ૨૬૬૧૨૦૮૯

મો. ૯૮૨૫૦ ૬૧૧૬૦

સહમંત્રી

શ્રી રોહિત સંઘવી

ખજાનચી

શ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ

ઘર : ૨૬૬૦૫૨૨૫

સહ ખજાનચી

શ્રી રવનીકાંત ઘરમશી પારેખ

મો. ૯૮૮૮૦ ૫૩૫૨૫

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત

શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ

અરિહંતનગર ટેરાસરની સામે,

ગાંધી વિદ્યાલયની ગલીમાં, રચના સ્કૂલની પાછળ,

રાજસ્થાન હોસ્પિટલ પાસે, શાહીબાગ,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪.

ફોન : ૦૭૯-૨૨૮૮૪૫૪૭

સેવા ભવનનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંચાલિત

માતૃશ્રી કંકુભદ્રેન કાનજીભાઈ રવજી (નાની ખાખરવાલા) સેવા

ભવન, એસ. ટી સ્ટેન્ડ પાસે,

સત્કાર ગેસ્ટ હાઉસની સામે, રૂગનાથપુરા,

અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨. ફોન : ૦૭૯-૨૫૪૬૧૨૭૦

‘મંગલ મંદિર’ના અંકો સમાજની વેબસાઈટ

www.kutchijainahd.org

ઉપર... ઉપરાંત...

www.hellokutchis.com

ઉપર વાંચી શકાય છે.

સંસ્થા / વ્યક્તિ વિશેષ

- મુંબઈ મધ્યે સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનને દોઢસો વર્ષ કનૈયાલાલ જોશી..... ૩૪
- અખિલ ભારત ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ પંચના નિયામક :
કચ્છના વરિષ્ઠ ગાંધીજન : ડૉ. માધવદાસ ઠાકરશી ભરત‘કુમાર’ પ્રા. ઠાકર..... ૩૫

સંકેત

- અમદાવાદમાં પાલડી ખાતે શ્રી મૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ સંચાલિત શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામનું નિર્માણ :
ભારતમાં સૌ પ્રથમવાર જૈન સાધ્વીજી ભગવંતો માટે નિર્માણ પામ્યું વૈયાવચ્ચ તીર્થ ૩૬
- પૂજ્ય આચાર્ય યુગભૂષણસૂરીજી – નૂતન ગચ્છાધિપતિ બન્યા ૩૬
- કચ્છ - નાની તુંબડીના દિનેશ સાવલાએ મૃત્યુ પછી ચાર જણને જીવનદાન આપ્યું ૩૬
- આઠ કોટિ નાની પક્ષ સ્થા. જૈન સંપ્રદાયના આચાર્ય સૂરજી સ્વામી કાળધર્મ પામ્યા ૩૭

YOUTH CLUB

- Some Golden Rays ૩૮

વૈવિધ્ય

- આંજો કાગર ૩૯
- અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર ૪૦
- માહિતી ૪૧
- એક નજર : ખેલકૂદ જગત ● વૈવિધ્ય : રૂપેરી રંજન ૪૩

ગેમ્સ ગેલેરી

- ગેમ્સ ગેલેરી : ૧૦૦ની કરામત ... ગેમ ભાવના એ. ઝવેરી.... ૪૪

મનોરમ્ય

- હે પ્રભુ...! સંતવર્ય પૂજ્ય પુનિતજી પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ ● સમાજ : પ્રભુલાલ સિધ્ધપુરા ... ૪૫
- કચ્છી હાઈકુ : અરુણા અરુણા ઠક્કર ● મોત તો આંબી ગયું : ‘આરસી’ શાહ..... ૪૫
- ખીલતું પુષ્પ : સુનિતા એ. શાહ..... ૪૫
- પુનર્લગ્નનું પ્રકાશ : રતુ ભારણા, પ્રેષક : લીલાધલ લખમશી વિસરીયા ૪૬
- વૃદ્ધાશ્રમ : શામજી વાલજી ગણગણાગ્રા ‘રામાનંદ’ ૪૬

નિયમિત વિભાગો

- Nano Nine શબ્દ રમત-૧૬૧ સંકલન : રજનીકાંત પારેખ..... ૪૭
- Nano Nine Sudoku (ક્રમાંક : ૧૧૧૯) સંકલન : રજનીકાંત પારેખ..... ૪૯
- બાલુડેં જ્યું ગાલિયું..... સંકલન : ગુલાબચંદ ધારશી રાંભિયા.... ૫૦
- વલોવતન સંકલન : દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ..... ૫૧
- શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ
- સમાજ દર્પણ ● સંસ્થા સમાચાર ૫૩

રેપ - જાતીય શોષણ - અત્યાચારોના બનાવ...

દેશમાં હાલે વિવિધ રાજ્યોના અલગ અલગ વિસ્તારોમાં દરરોજ બળાત્કારની ઘટના ઘટે છે. બળાત્કારની વિવિધ ઘટનાઓના સમાચાર અખબારમાં વારંવાર ધ્યાન પર આવે છે. સ્વાભાવિક છે કે આ પ્રકારની ઘટના અંગે સાંભળીને આમ પ્રજા બેચેન બને અને સર્વત્ર ધિક્કારની લાગણી ઉદ્ભવે. ક્યારેક તેવી ઘટના પર વિશ્વાસ નથી બેસતો, તો બીજી તરફ આંચકો લાગે છે કે આવી ઘટનાઓ શા માટે બને છે? આવા સમાજ વિરોધી તત્ત્વો આપણા સમાજમાં મોજૂદ છે, એ જાણીને અનેક પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે.

થોડા સમય અગાઉ બે ઘટના આપણા દેશમાં બની. આંધ્ર પ્રદેશ હૈદરાબાદમાં મહિલા તબીબ પર બળાત્કાર કરી તેને જીવતી સળગાવી દેનારા ચાર આરોપીઓને પોલીસે એન્કાઉન્ટરમાં ઠાર કર્યા. એટલે પોલીસતંત્રની દેશભરમાં પ્રશંસા થઈ. કેટલાકે વળી અલગ સૂર પણ પુરાવ્યો. ત્યારબાદ તરત જ ઉત્તર પ્રદેશના ઉગ્રાવમાં બળાત્કાર પીડિતાને જામીન પર છૂટેલા બળાત્કારીઓએ જીવતી સળગાવતા તેનું મોત નીપજ્યું અને તેના પરિણામે દેશભરમાં જનાકોશ ફાટી નીકળ્યો, ઉગ્ર દેખાવો થયા, પોલીસ લાઠીમાર થયો અને કેન્ડલ માર્ચ યોજી મહિલા સુરક્ષાની માંગ ઊઠી. આ બે ઘટના થોડા સમયના અંતરમાં જ બની અને પોલીસની કામગીરી ખુલ્લી પડી ગઈ. એક તરફ તેમની પ્રશંસા થઈ, તો બીજી તરફ તેની ટીકા પણ થઈ. આમ છતાં, બળાત્કારની ઘટનાઓ દેશમાં ઘણાં સ્થળોએ ઘટતી રહી છે.

પ્રથમ દષ્ટિએ એવું જણાય કે, આ દેશની પોલીસની કામગીરીમાં સુધારો થશે ખરો? મહિલા, યુવતી - બાળકીઓને જરૂરી સુરક્ષા પૂરી પાડવામાં આવશે કે નહીં? હેવાનો સમાજમાં ખુલ્લી છાતીએ ફરતા રહે છે અને તક મળતાં પોતાની ઈચ્છા મુજબ કરતૂત કરતા રહે છે. વાસ્તવમાં આવી પરિસ્થિતિ છે તો બોલીવુડની ફિલ્મોમાં પોલીસને 'હીરો' તરીકે પેશ કરવામાં આવે છે અને આપણે તાળીઓ પાડીને ખોબલે - ખોબલે ટિકિટના પૈસા આપી, એવી ફિલ્મોને સુપરહીટ બનાવીએ છીએ. આપણે અને આપણી પોલીસ કેટલા નાહિમ્મત છે એ કહેવાની જરૂર ખરી? જ્યાં સુધી આવી પરિસ્થિતિ રહેશે ત્યાં સુધી કોઈ ફેરફાર નહીં થાય. હેવાનો વધુ કૂર હેવાન બનશે અને સ્ત્રીઓ, યુવતીઓ - બાળાઓ વધુ લાચાર બનતી રહેશે. દેશના મોટાભાગના રાજ્યોના અલગ અલગ સ્થળોએ બળાત્કારની ઘટનાઓ દરરોજ બનતી રહે છે. ભારતમાં સેક્સની સ્થિતિ અલગ પ્રકારની છે. તે માટે જરૂરી જાગૃતિ, વિચારસરણી અથવા યોગ્ય શિક્ષણપ્રથા નથી. પશ્ચિમના રાષ્ટ્રો કરતાં આપણે આ દિશામાં અલગ છીએ. જાતીય શોષણની ઘટનાઓ એક પ્રકારની મનોવિકૃતિ છે. આના સંદર્ભમાં છેલ્લે ઘણી ભ્યાનક ઘટનાઓ ઘટી છે. લગભગ સાત વર્ષ અગાઉ દિલ્હીમાં એક પેરામેડિકલ વિદ્યાર્થિની પર થયેલા બળાત્કાર અને હત્યાના કિસ્સા બાદ દેશમાં એક મોટું આંદોલન થતાં સરકારે બળાત્કાર વિરોધી કાયદાઓ સજ્જ બનાવ્યા. તેમ છતાં છેલ્લા એકાદ વર્ષમાં દેશમાં બાલિકાઓ પર થયેલા જાતીય અત્યાચારોની ઘટનાઓમાં મોટા પ્રમાણમાં વધારો થયો છે. નિર્ભયા કેસમાં છેલ્લે ચુકાદો આવ્યો અને ફાંસીની સજાની સુનાવણી મોકુફ રહી. ત્યારે નિર્ભયાની માએ રડતાં રડતાં કહ્યું હતું કે, અપરાધીઓને આવી રીતે તારીખ ઉપર તારીખ મળતી રહેશે તો અમારે ક્યાં જવું? આ કેસમાં આરોપીઓને ૨૦૧૩માં જ ફાંસીની સજા થઈ હતી. કાયદા - કાનૂનની આંટીઘૂંટીઓમાંથી પસાર થયા બાદ સુપ્રીમ કોર્ટે જુલાઈ ૨૦૧૮માં કેસના બચેલા ચારેય આરોપીઓને ફાંસીની સજા કાયમ રાખી હતી. પરંતુ કાનૂની પ્રક્રિયામાં હજુ સુધી આરોપીઓને ફાંસીની સજા થઈ નથી. ઉપર જણાવ્યું તેમ, દેશભરમાં ગાજેલા ઉત્તર પ્રદેશમાં ઉગ્રાવના બળાત્કાર કાંડમાં દિલ્હીની એક અદાલતે ધારાસભ્ય કુલદીપ સેંગરને આજીવન કેદની સજા કરી. આ બનાવમાં બળાત્કાર પીડિતા તેના કેસ માટે કોર્ટમાં જઈ રહી હતી ત્યારે જામીન પર છૂટેલા બે આરોપી સહિત પાંચ માણસોએ તેને સળગાવી દીધી હતી. જેથી પીડિતા ૮૦ ટકા સળગી ગઈ હતી. કેવી કૂર ઘટના? હૈદરાબાદ અને ઉત્તર પ્રદેશના ઉપરોક્ત બનાવ પછી પશ્ચિમ બંગાળના માલદામાં પણ એક યુવતીનું સળગાવેલું શબ મળ્યું હતું. આ પ્રકારના ઘણા કિસ્સાઓ નોંધાયા છે. દેશમાં

મહિલાઓની સલામતીનો સંવેદનશીલ મુદ્દો લોકોના રોષનું કારણ બની રહ્યો છે.

દેશમાં મહિલાઓની, બાળાઓની સલામતીનો પ્રશ્ન પ્રતિદિન વિકરાળ બનતો જાય છે. ભયંકર ઘટનાઓ બાદ પણ મહિલાઓ - બાળાઓ સાથેના દુષ્કર્મ રોકવા માટે શિથિલ વલણ યથાવત છે. સરકાર ખાતરી આપતી રહી છે કે કડક કાયદાઓ બનાવાશે પરંતુ કાયદા માત્રથી શું થશે? જ્યારે તેનો અમલ કરવાની તંત્રમાં ખામી જણાય છે. અત્યારે વાસ્તવિકતા એ છે કે નિર્ભયાકાંડ પછી પણ દેશમાં મહિલાઓ સામેના અત્યાચારમાં ઘટાડો થયો હોય અને તેમને સલામતીની લાગણી થઈ હોય એવો અનુભવ થતો નથી. આ પ્રકારની ઘટનાઓ હાલના સમયે પણ દેશના અલગ અલગ સ્થળોએ બનતી રહી છે. એના વિવિધ પાસાઓની વિગતમાં અત્રે આપણે જઈશું નહીં.

ઉપરોક્ત સ્થિતિમાં સમાજના દરેક પરિવારજનોએ પોતાની રીતે સાવધ રહેવાની ખાસ જરૂર છે. સામાજિક સંસ્થાઓએ આ દિશામાં પરિસંવાદો ગોઠવીને, લોકોમાં જાગૃતિ આણીને ઘટતી ઘટનાઓની સ્થિતિમાં કેવા પ્રકારની કાર્યવાહી કરવી જોઈએ તેનું માર્ગદર્શન તજજ્ઞો દ્વારા સતત આપતા રહેવું જોઈએ. પોલીસતંત્રના વરિષ્ઠ અધિકારીઓએ સમાજના પ્રતિષ્ઠિત આગેવાનો સાથે બેઠકોનું આયોજન કરીને દરેક ક્ષેત્રના અભિપ્રાયો મેળવવા જોઈએ. સમાજ અને સરકારે તદ્દન નવેસરથી આ સમસ્યાનો ઉકેલ શોધવાની ઘડી હવે આવી ગઈ છે. આ માટે જરૂર છે તળિયાઝાટક સામાજિક પરિવર્તનની. ન્યાયમાં થતા દેખીતા વિલંબ સામે લોકોની ભારે નારાજગી અને આક્રોશ રહ્યા છે. તે માટે સરકારનો દેશના તમામ રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોમાં બળાત્કારને લગતા કેસોમાં તત્કાળ સુનાવણી અને સજાનો અમલ ચોક્કસ સમય મર્યાદામાં થાય તે માટે ફાસ્ટ ટ્રેક કોર્ટની રચના કરવાનો નિર્ણય આવકારપાત્ર છે. રાજ્ય સરકારોએ આવી અદાલતોની રચના માટે ઉત્સાહ બતાવીને જરૂરી કાર્યવાહી કરવી જોઈએ. બીજી તરફ, આ પ્રકારના કિસ્સામાં કોઈ રાજનીતિ થવી જોઈએ નહીં. આમ થશે તો જ આવા કિસ્સામાં સંડોવાયેલા આરોપીઓ વિરુદ્ધ આકરા પગલા લેવા પોલીસતંત્રનું મનોબળ વધશે. આવી સ્થિતિનું નિર્માણ થશે તો જ સામાન્ય લોકોનો સરકાર અને ન્યાયતંત્રમાં વિશ્વાસ ફરી સંપાદન થશે. સામાન્ય રીતે કોઈપણ પ્રકારના ગુનાને એકદમ રોકી શકાતા નથી પરંતુ આ પ્રકારના કોઈપણ ગુના માટે ઊભી થતી પરિસ્થિતિ અને માનસિકતાને દૂર કરવાના પ્રયાસ સમાજ, રાજ્ય અને કેન્દ્ર સ્તરે સતત થતા રહેવા જોઈએ. ■

ભારત : અગત્યના રાષ્ટ્રીય દિન

વિશ્વ : અગત્યના દિન

માસ : માર્ચ

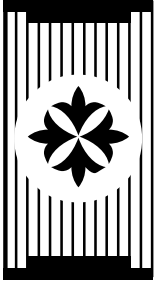
- ૦૧ આર્મી પોસ્ટલ સર્વિસ દિન
- ૦૪ રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા દિન
- ૧૨ ઠાંડીકૂચ દિન
- ૨૩. શહીદ ભગતસિંહ પુણ્યતિથિ

- ૦૮ વિશ્વ મહિલા દિન
- ૧૫ વિશ્વ ગ્રાહક દિન
- ૧૬ વિશ્વ રસીકરણ દિન
- ૨૦ વિશ્વ ચકલી દિન
- ૨૧. વિશ્વ વન દિન, વિશ્વ રંગભેદની નીતિ સમાપ્તિ દિન
- ૨૨ વિશ્વ જળ દિન
- ૨૩ વિશ્વ મોસમ વિજ્ઞાન દિન
- ૨૪ વિશ્વ ક્ષય દિન
- ૨૭ વિશ્વ રંગભૂમિ દિન

માસ : એપ્રિલ

- ૦૧ એપ્રિલ ફૂલ દિન, વાયુસેના દિન
- ૦૪ સાગર દિન
- ૦૫ નેશનલ મેરિટાઈમ ડે
- ૧૩ જલિયાંવાલા બાગ હત્યાકાંડ દિન
- ૧૪ ડૉ. આંબેડકર જયંતી, અગ્નિશમન સેવા દિન
- ૨૨ પૃથ્વી દિન
- ૩૦ બાળ મજૂરી વિરોધી દિન

- ૦૧ એપ્રિલ ફૂલ દિન
- ૦૭ વિશ્વ આરોગ્ય દિન
- ૧૨ વિશ્વ ઉડ્ડયન અને અવકાશી દિન
- ૧૮ વિશ્વ વારસા દિન
- ૨૨ વિશ્વ પૃથ્વી દિન
- ૨૩ વિશ્વ પુસ્તક દિન

વિચાર મંચ

દિનેશ પાંચાલ, જર્નાલિસ્ટ

શરીર તારું સંભાળ રે...

વર્ષો પૂર્વે પિતાજીને હાર્ટ એટેક આવ્યો હતો. તે દિવસોમાં મને સમજાયેલું કે આપણે રામાયણ, મહાભારત અથવા રામ, સીતા કે કૃષ્ણ વિશે ઘણું જાણીએ છીએ પણ આપણા હૃદય વિશે કશું જાણતા નથી. ત્યારબાદ મેં હૃદયરોગ વિશે થોડા પુસ્તકો વાંચ્યા અને પિતાજીને પણ વંચાવ્યા. મને લાગે છે કે અલ્લાહ વિશે ન જાણીએ તેમાં એટલું નુકસાન નથી જેટલું અલ્સર વિશે ન જાણવામાં છે. રામ કરતાં, હૃદય વિશે જાણવાનું વધુ જરૂરી બની ગયું છે, કેમકે તનની અયોધ્યામાંથી રામ રૂઠીને ચાલ્યા જાય છે ત્યારે માણસને સમજાય છે કે જીવનભર રામાયણ વાંચતા રહ્યા પણ હૃદયની કામગીરી, તેના રોગો અને તેની સારવાર વિશે કશું જાણ્યું નહીં. આપણે કૃષ્ણ વિશે જાણીએ છીએ તેટલું કોલેસ્ટેરોલ વિશે જાણતા નથી. કંસ વિશે જાણીએ છીએ પણ કેન્સર વિશે - 'કેન્સર એટલે કેન્સલ...!' એટલું જ જાણીએ છીએ. સુદામા અને વિદુર વિશે જાણીએ છીએ તેટલું દમ અને સુગર વિશે ક્યાં જાણીએ છીએ? અનુભવીઓ કહે છે - 'ઈશ્વર વિશે કશું ન જાણો તો ચાલશે પણ એઈડ્ઝ વિશે જાણી લો.' બીડી, તમાકુ કે ગુટકાથી તમારું મોઢું ભરેલું હોય તે સંજોગોમાં તમારા હાથમાં 'કૃષ્ણલીલા'ને બદલે કેન્સરનું પુસ્તક હશે તો એ પુસ્તકના થોડા પાના વાંચ્યા બાદ શક્ય છે કે, તમે મોમાંના ગુટકા ચૂંકી નાખશો. અમને વારંવાર સમજાયું છે કે ઘડપણમાં ગીતા વાંચવા કરતાં આરોગ્યપૂર્તિ વાંચવાથી વધુ ફાયદો થાય છે. (સુગર, પ્રેસર કે વા નો ઉપાય ગીતા, કુરાન કે બાઈબલમાંથી નહીં, આરોગ્ય પૂર્તિઓમાંથી પ્રાપ્ત થઈ શકે છે). રામકથાના પારાયણમાં બેસવા કરતાં યોગાસનમાં કે પ્રાણાયામમાં બેસવામાં હવે વધુ સમજદારી રહેલી છે!

કોઈ ધર્મગુરુ તમને આકાશના ક્યા ખૂણામાં સ્વર્ગ આવેલું છે તેની માહિતી આપે તેના કરતાં કોઈક ડોક્ટર તમારા પેટમાં ક્યાં અલ્સરની ગાંઠ આવેલી છે તે જણાવે તે વધુ ઉપયોગી બાબત છે. એથી વર્ષમાં એક સત્યનારાયણની કથા ના કરાવો તો ચાલે **પણ એકવાર બોડી ચેક-અપ તો અવશ્ય કરાવવો જ જોઈએ!** આજના તણાવયુક્ત જનજીવનમાં દસમાંથી સાત માણસને સુગર અને પ્રેસર હોય છે. એથી સુગ્રીવ કે પરશુરામ વિશે નહીં જાણો તો ચાલશે પણ સુગર અને પ્રેસરને બરાબર ઓળખી લો. દશામા કે સંતોષીમા વિશે જાણવા કરતાં દમ અને સાઈટીકા વિશે જાણી લેવામાં ફાયદો છે. અમારા મહોલ્લાના

માર્ક ટ્વેઈન ગણાતા મિત્ર બચુભાઈને છેલ્લા બે વર્ષથી પગે વા થયો છે. તેઓ કહે છે - **'યુવાન વયે મંદિરમાં નહીં, અખાડામાં જશો તો ઘડપણમાં મંદિર સુધી ચાલીને જઈ શકવા જેટલું 'ભંડોળ' પગમાં જળવાઈ રહેશે!'**

તંદુરસ્તી વિના ઘણા સુખો એકડા વિનાના મીંડા જેવા બની રહે છે. માણસ પાસે માહિતી હોય પણ તેને માઈગ્રેન, મેનેન્જાઈટિસ કે મણકાની બીમારી હોય તો માહિતીની ખાસ મજા રહેતી નથી. બચુભાઈ સાવિત્રીબહેનને કહેતા - **'ઘરમાં ટી.વી. અને બીબી ઠંને ના હોય તો ચાલે પણ શરીરમાં ટી.બી. કે બીપી ના હોવા જોઈએ.'** અમારા એક દૂરના કાકી ટી.બી.માં મૃત્યુ પામ્યા હતા. તેમના છેલ્લા શ્વાસ ચાલતા હતા ત્યારે સ્વજનો તેમની પથારી પાસે બેસી ગીતા વાંચતા હતા. બચુભાઈએ ત્યારે સૌને મોં પર સંભળાવેલું - **'ટીબીમાં જે કાળજી લેવાવી જોઈએ તે તમે લીધી નથી. હવે અંતઘડીએ એમને ગીતા વાંચી સંભળાવો છો તેના બદલે ટીબીના રોગ અંગેની જાણકારી આપતું કોઈ પુસ્તક વેળાસર વાંચી સંભળાવ્યું હોત તો આજે ગીતા વાંચવાની નોબત ના આવી હોત!'**

ડો. કેતન ઝવેરીનું પુસ્તક 'સ્વસ્થ આહાર' વાંચવા મળ્યું. દોસ્તો, આપણે ખોરાકને નામે કેટલું ઝેર આરોગીએ છીએ તેની ઘણી બાતમી એ પુસ્તકમાંથી મળી રહે છે. ઘરડા થયા પછી અલ્સર, એપેન્ડિક્સ, ડાયાબિટીસ કે સુગર - પ્રેસર થયા પછી જ એવા પુસ્તકો વાંચીશું એવી હક પકડવા જેવી નથી. શુભસ્ય શીઘ્રમ...! રામાયણ, મહાભારત જેવા ધર્મગ્રંથો કરતા આવા આરોગ્ય વિષયક પુસ્તકો વાંચવાથી જીવતા જીવત ફાયદો થશે. યાદ રહે, શ્રી હરિને ઓળખવા કરતાં શરીરને ઓળખવાનું હવે વધુ જરૂરી બન્યું છે. દોસ્તો, પુસ્તક વાંચ્યા વિના પણ તમને તમારા કિસ્મતના નિયત સુખો મળી રહેશે પણ તેને ટકાવી રાખવાની સમજ આવા પુસ્તકોમાંથી મળે છે. લકી ડ્રો માં સ્કુટરનું ઈનામ લાગે ત્યાં વાત પતી જતી નથી. તમને સ્કુટર ચલાવતા આવડવું જોઈએ. સ્કુટર અંગેની પ્રાથમિક જાણકારી તમને નહીં હશે તો સ્કુટરનું સુખ તમે નહીં ભોગવી શકો. તમારો બેડરૂમ ફુલ એરકન્ડિશન હશે પણ તમને વા કે દમની બીમારી હશે તો એરકન્ડિશનનું સુખ તમે નહીં ભોગવી શકો. સુખ માત્ર ભૌતિક સાધનોમાં નથી હોતું - તે ભોગવી શકવાની આપણી પાત્રતામાં પણ રહેલું છે. કોઈ પુરુષ સોનાનો કાંસકો ખરીદી

શકે એટલો ધનવાન હોય પણ તેને માથે વાળ જ ના હોય તો...?

ઘણીવાર પેટમાં ચરબીનો અદૃશ્ય સંગ્રહ થયેલો હોય છે. દુશ્મનો આપણી સરહદમાં પ્રવેશી આપણા કેટલાક ઈલાકાઓમાં પોતાની છાવણી નાખી દે છે, તે રીતે ચરબી પેટમાં અડો જમાવીને બેસી જાય છે. એથી બેંકમાં લોકર હોય એના કરતાં ઘરમાં વોકર હોય એ બહુ જરૂરી છે. હીરોહોન્ડા, બજાજ અને સ્કુટી જેવા ટુ વ્હીલરો ચરબીના અડાને અદૃશ્ય કવચ પૂરું પાડે છે. **રોજ ત્રણ ચાર કિ.મી. ચાલવું એ આજના ચંત્રયુગની અનિવાર્ય જરૂરિયાત બની ચૂકી છે.**

સ્ત્રીઓ બ્યુટી પાર્લરમાં જઈ હાથ, પગ, ચહેરા પરની રૂંવાટી દૂર કરે છે. ફેસિયલ, બ્લીચિંગ કે વેક્સ કરાવે છે પણ પેટ અને શરીર પર વધેલી ચરબીની તેમને ખાસ ચિંતા હોતી નથી. સોનુ શરીરનો બાહ્ય શણગાર બની શકે છે પરંતુ કોલેસ્ટરોલ, હિમોગ્લોબીન, સુગર, પ્રેસર વગેરેનું નિયમન એ શરીરની ભીતરી તાકાત બની રહે છે. ક્યારેક કંગન, નેકલેસ કે બંગડીઓના બીલ કરતા કાર્ડિયોગ્રામ, એન્ડોસ્કોપી કે બાયોપ્સીનું બીલ વધારે આવે છે. બંગડી વેચીને બાયોપ્સી કરાવવી પડે એવા સંજોગો પણ ઊભા થાય છે. બેંકની પાસબુકમાં બેલેન્સ વધારે હોય તે જેટલું રાહતભરેલું હોય છે, તેટલું દેહની બેંકમાં લાલ કણ, હિમોગ્લોબીન, કેલ્શિયમ વગેરેનું બેલેન્સ વધારે હોય તે જરૂરી છે. યાદ રહે, હૃદયરૂપી લોકરના એ કિંમતી ઘરેણાઓ છે. આપણે બેંકના લોકરનું ભાડું નિયમિત રીતે ભરવામાં જેટલા આગ્રહી હોઈએ છીએ તેટલા નિયમિત બોડી ચેક-અપ કરાવવાના આગ્રહી હોતા નથી.

ઘરેણાના ડબ્બામાંથી એકાદ ઘરેણું ઓછું થઈ જાય તો આખું કુટુંબ ચિંતામાં પડી જાય છે. પણ લોહીમાં લાલ કણ, હિમોગ્લોબીન કે કેલ્શિયમ ઓછું થઈ જાય છે તેની જાણ આપણને છેક હોસ્પિટલના ખાટલે જ પડે છે. આપણા દેહ સાથેનું આપણું સ્વપીડન બંધ થવું જોઈએ. આપણે હિંચકાના કડામાં તેલ પૂરવાનું ચૂકતા નથી કેમકે હિંચકો ચીંચવાય તેની આપણને જાણ થઈ શકે છે. પણ દેહભીતરની કોઈ અદૃશ્ય હોનારતની આપણને જાણ થઈ

શકતી નથી. એથી જરૂરી છે કે દેહસૌંદર્યની જેટલી કાળજી લેવામાં આવે છે તેટલી હૃદય, ફેફસાં અને આંતરડાની પણ લેવામાં આવે. નહીં તો થશે એવું કે ટીપું તેલ મૂકવાથી હિંચકાનો ચીંચવાટ દૂર થઈ જશે પણ શરીરની ગરબડને દૂર કરવા તમારા બેંક બેલેન્સનું ટીપેટીપું વપરાઈ જશે તોય બગડેલી બાજી ડોક્ટરો નહીં સુધારી શકે. સૌને પોતપોતાનો ધર્મ પાળવાની છૂટ છે પણ શરીર ધર્મ નહીં પાળો તો એ જીવનનો સૌથી મોટો અધર્મ બની રહેશે.

તમારી લાપરવાહીથી શરીર કથળ્યું તો ભગવાનને પણ દોષ દઈ શકાશે નહીં. ડોક્ટરો પાસે મોંઘા ટેસ્ટ અને ઓપરેશન સિવાય બીજો કોઈ રસ્તો હોતો નથી. ચાલો, આપણે (બેંક બેલેન્સની જાળવણી અર્થે) નિયમિત દેહની જાળવણી પર ધ્યાન આપીએ. **નિયમિત બોડી ચેક-અપ કરાવવો એ હવે નિયમિત માળા ફેરવવા કરતાંય વધુ જરૂરી બની ચૂક્યું છે. બેંકની પાસબુકમાં એન્ટ્રી કરાવવાનું આપણે ચૂકતા નથી, કેમકે આપણા ખાતામાં કેટલું બેલેન્સ છે તે જાણવાનું આપણા માટે જરૂરી હોય છે. આપણા દેહની બેંકમાં તંદુરસ્તીનું બેલેન્સ કેટલું છે તે જાણવાનું પણ એટલું જ જરૂરી છે.** યાદ રહે, બેંક બેલેન્સનો બધો આધાર તંદુરસ્તીના બેલેન્સ પર રહેતો હોય છે.

સૌ વાચકમિત્રોને નિરામય તંદુરસ્તીની શુભેચ્છા પાઠવું છું.

● **માઘલ સ્ટોન :**

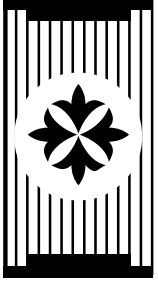
અગર અલ્સરમાં તું અટવાયો
પ્રેસરમાં પટકાયો... સુગરમાં સલવાયો....
અને કિડનીમાં કરમાયો...
કરોડ રૂપિયા હોય તારી પાસે
તોય તારાથી નિર્ધન બીજો કયો...?

(બયુભાઈના જોડકણામાંથી)

સી-૧૨, મજૂર મહાજન સોસાયટી,
ગણદેવી રોડ (સી.એન.જી. પેટ્રોલ પંપની સામે)
પો. કાલિયાવાડી, મુ. જમાલપોર, નવસારી-૩૯૬ ૪૨૭.
મો. ૯૪૨૮૧ ૬૦૫૦૮

લેખકશ્રીઓને નમ્ર અનુરોધ

- ★ મુખપત્ર ‘મંગલ મંદિર’માં પ્રકાશિત કરવા અર્થે માત્ર મૌલિક લેખન સામગ્રીની અસલ નકલ જે-તે માસની ૨૦ તારીખ સુધીમાં મોકલાવશો. ત્યાર પછી પ્રાપ્ત થતી કૃતિઓનો મુખપત્રના ત્યારપછીના અંકમાં સમાવેશ થશે.
- ★ માત્ર પ્રથમ લેખન સામગ્રી સાથે લેખકશ્રીઓએ પોતાની પાસપોર્ટ સાઈઝની તસવીર અવશ્ય મોકલવી. કૃતિ સાથે નામ, સરનામું અને ફોન નંબર પણ લખવા જરૂરી છે.
- ★ કોઈપણ પ્રકારની કૃતિ અથવા લખાણમાં ફેરફાર કરવાનો, લખાણ ટૂંકાવીને મર્યાદિત સ્વરૂપનો કરવાનો, મુખપત્રને અનુકૂળ ન હોય તેવી કૃતિ - લખાણને પ્રકાશિત નહીં કરવાનો અધિકાર તંત્રીમંડળ પાસે રહેશે.
- ★ કોઈપણ પ્રકારના અહેવાલ અથવા કૃતિ સાથે તસવીરો પ્રસિધ્ધ કરવાનો આગ્રહ રાખવો નહીં. યોગ્ય જણાય તેવી તસવીરો પ્રસિધ્ધ કરવાની પ્રથા અમલમાં છે.

સશક્તિકરણ

સમગ્ર માનવ સમુદાય માટે ચિંતનનો વિષય મહિલા સશક્તિકરણ માનવતાનું સશક્તિકરણ છે

ડૉ. કિશોર સાહુ,
મદદનીશ પ્રકાશન અધિકારી

મહિલાઓના અધિકારને લઈને સુપ્રીમ કોર્ટે તાજેતરમાં એક ઐતિહાસિક ચુકાદો સંભળાવતા સેનામાં મહિલા અધિકારીઓને કમાન્ડ પોસ્ટિંગ સ્થાયી કમિશન આપવાનું કહ્યું છે. આનો અર્થ એવો થાય કે, પુરુષ અધિકારીઓની જેમ મહિલા અધિકારીઓને પણ હવે સેનામાં કર્નલ અથવા તેનાથી ઉપરના પદ મળી શકશે. આધુનિક સમયમાં મહિલાઓ વધારે મહત્વાકાંક્ષી બની રહી છે. પરંતુ સમસ્યા એ છે કે પરિવાર અને સમાજનો સદીઓ પુરાણો ઢાંચો એ મહત્વાકાંક્ષામાં અડચણરૂપ બની રહ્યો છે. તેવી સ્થિતિમાં ઉપરોક્ત ચુકાદાથી સુપ્રીમ કોર્ટે મહિલા સશક્તિકરણની દિશામાં મહત્વનું પગલું ભર્યું છે. આ પ્રક્રિયા અન્વયે તજજ્ઞ લેખકશ્રીનો પ્રસ્તુત લેખ ખૂબ જ મહત્વનો છે.

— તંત્રી મંડળ

પ્રકૃતિ શક્તિ છે, પુરુષ શક્તિમાન. શક્તિ વગર શક્તિમાનનું અસ્તિત્વ નથી અને શક્તિમાન વગર શક્તિ નિષ્ક્રિય છે. માટે જીવ જગતની ઉત્પત્તિ માટે બંનેનું હોવું ખૂબ જરૂરી છે. એક વગર બીજો અધૂરો છે. ‘યત્ર નાર્યસ્તુ પૂજ્યતે, રમન્તે તત્ર દેવતા; યત્રૈનાસ્તુ ન પૂજ્યન્તે સર્વાસ્તિત્રા ઈલાઃ ક્રિયા.’ (મનુ સ્મૃતિ ૩.૫૬) બીજા એક વેદમંત્રમાં પણ કહેવાયું છે કે, ‘હે સ્ત્રી, તું અજેય છે, તું વિજેતા છે, તું શત્રુઓ પર વિજય પ્રાપ્ત કરનાર છે, તું હજારો પ્રકારના પરાક્રમ દાખવી શકે છે એટલે તું સહસ્રવીર્યા છે. તું મને શક્તિ પ્રદાન કર.’ રામાયણમાં રામ અશ્વમેધ યજ્ઞ માટે સીતાની સોનાની મૂર્તિ બનાવે છે. એટલે કે સ્ત્રી વગર પુરુષ કોઈ ધાર્મિક કાર્ય કરી શકતો ન હતો. જ્યારે વાલી સુગ્રિવ યુદ્ધ કરતી વખતે વાલીની પત્ની તારામતી યજ્ઞ કરે છે. એટલે કે સ્ત્રીને એકલા ધાર્મિક કાર્ય કરવાનો અધિકાર હતો અને તેને વૈદિક જ્ઞાન પણ આપવામાં આવતું હતું. આપણાં શાસ્ત્રો મહિલા આદર કથાઓ અને સશક્તિકરણની કથાઓથી ભરેલા છે. ભારતીય ધર્મ અને સંસ્કૃતિએ નારીનો દરજ્જો નરથી ઊંચો માન્યો છે. નારી પ્રાણદાત્રી, જગદંબિકા છે. મહિલામાં અપરિમિત શક્તિ હોય છે. તેથી તે અસંભવિત કાર્ય પણ સંભવ કરી દે છે. તે ત્રણે દેવોને બાળક બનાવી શકે છે. સૂર્યની ગતિને રોકી શકે છે, પરમ પરમેશ્વરને પણ શ્રાપ આપી શકે છે. યમરાજની પાસેથી સત્યવાનને પણ પાછો લાવી શકે છે. એટલે કે મહિલા માટે કોઈ કાર્ય અસંભવ નથી. ‘માતૃદેવો ભવઃ પિતૃદેવો ભવઃ આચાર્યદેવો ભવઃ’ માતાનું સ્થાન પહેલું મૂક્યું છે. કવિ કાગ તો લખે છે : મોઢેથી બોલું મા, કોઠાને ટાઢક કાગડા! મોઢે બોલું મા, સાંચેય નાનક સાંભરે; મોટપની

મજા, મને કડવી લાગે કાગડા!’

૨૧મી સદીમાં વિશ્વમાં રાજકીય, રમતગમત, વેપાર વાણિજ્ય, ધંધા ઉદ્યોગ, ખેતી, મજૂરી, સહકારી અને ખાનગી કોર્પોરેટ જેવા અલગ અલગ ક્ષેત્રોમાં મહિલાઓને જ્યાં તક સાંપડી છે ત્યાં વિકાસની હરણફાળ ભરી પુરુષ સમોવડી બની છે. પોતાના સામર્થ્યને ચરિતાર્થ કર્યું છે. મહિલાઓને સમાનતા અને મુક્તિ અંગેના મહિલાઓ અને સમાજના બંનેના વિચારોમાં નોંધપાત્ર પરિવર્તન અને મનોવૃત્તિમાં પરિવર્તન આવ્યું છે. યુવા પેઢીને લાગે છે કે મહિલાઓ માટે બધી લડાઈઓ જીતી લેવામાં આવી છે. છતાંય વાસ્તવિકતા કંઈક અલગ છે. વિશ્વ, રાષ્ટ્ર અને રાજ્ય સ્તર પર નિઃશસ્ત્રીકરણ, પર્યાવરણનું અસમતોલન, વસ્તી વિસ્ફોટ, ગરીબી, ભૂખમરો, આતંકવાદ, બેરોજગારી, ભ્રષ્ટાચાર, રાજનીતિક અસ્થિરતા વગેરેની જેમ સ્ત્રી - પુરુષ સમાનતાની સમસ્યાએ પણ વિકરાળ રૂપ ધારણ કર્યું છે. ઘણા રાજ્યો, રાષ્ટ્રો અને ગામડાંઓમાં લિંગભેદ આજે પણ વિદ્યમાન છે. જેમાં પુરુષને પ્રથમ અને સ્ત્રીને બીજા નંબરનો દરજ્જો આપવામાં આવ્યો છે. સામાજિક સંરચનામાં ઉપસ્થિત અનેક ભેદોમાં સ્ત્રી પુરુષનો વિભેદ સર્વાધિક બુનિયાદી છે કારણકે તે કુદરતી છે. પણ કુદરતે આપેલ આ ભેદનો અર્થ જાતીય અસમાનતા નથી. આ પ્રકારનું મંતવ્ય લોકતાંત્રિક દર્શનમાં અને સ્ત્રી વિમર્શમાં સતત ચર્ચાતું રહ્યું છે. છતાંય સામાજિક, આર્થિક અને રાજનૈતિક ક્ષેત્રે સ્ત્રી - પુરુષ વચ્ચે અસમાનતા કેમ છે? શું મહિલાઓને તેમના પુરુષોની સમકક્ષ સમાન ચૂકવણી કરવામાં આવે છે? સ્ત્રીઓ હજી પણ વ્યવસાય કે રાજકારણમાં સમાન સંખ્યામાં હાજર નથી. વૈશ્વિક સ્તરે મહિલા શિક્ષણ, આરોગ્ય

અને તેમની સામે હિંસાની સ્થિતિ વધુ ખરાબ છે. આ વાતને નારીવાદીઓએ પાયાના પ્રશ્નના રૂપમાં ઉઠાવ્યો છે. જો કે ઘણા મહાન સુધારાઓ કરવામાં આવ્યા છે. ઘણાં દેશોમાં વડાપ્રધાન, રાજ્યોના મુખ્યમંત્રી અને રાજ્યપાલ તરીકે સ્ત્રી છે.

માનવતાવાદી વિચારકોના મતે સ્ત્રી પુરુષ શારીરિક ભિન્નતા સાથે કુદરતી રીતે સમાન છે. બંને સમાન રીતે માનવ છે. એટલે કે અસમાનતાના બીજ પ્રકૃતિમાં નથી, બીજે છે. સમાજ, સંસ્કૃતિ, રાજનીતિ, અર્થ વ્યવસ્થાની શક્તિ રચનાઓમાં છે. મહિલા સમાનતા, ગરિમા, સ્વાયત્તતા અને વિકાસના પક્ષમાં વૈકલ્પિક શક્તિ સંરચનાના પક્ષમાં છે. જેમાં સ્ત્રી સશક્ત, સમર્થ અભિકર્તાના રૂપમાં શક્તિ સંરચનાના બધા જ સ્તરે નિર્ણય - નિર્માણ પ્રક્રિયામાં સમાન સહભાગીદારીતામાં સક્રિય રૂપમાં છે.

ગાંધીજીએ કહ્યું છે કે, ‘સ્ત્રી અને પુરુષ એક જ દરજ્જાના છે, એક જ નથી. એ અપૂર્વ જોડી છે. એકબીજાની પૂરણી છે અને બંને અરસપરસ ટેકારૂં છે. તે એટલે સુધી કે એકને અભાવે બીજાનો સંભવ જ નથી.’ અહીં હરીફાઈની નહીં સમાનતાની વાત છે. પરિવર્તનના વૈશ્વિક માહોલમાં દરેક સમાજે વિકાસ સાધવો હશે તો મહિલાઓને સમાનતાનો દરજ્જો આપવો પડશે. વાંચેલું એક વાક્ય યાદ આવે કે, ‘વિશ્વ કલ્યાણ માટે મહિલાઓની સ્થિતિ જ્યાં સુધી સુધરશે નહીં ત્યાં સુધી વિકાસની કોઈ તક મળી શકે નહીં. કોઈ પણ પંખીને એક પાંખથી ઉડવું અશક્ય જ બની જતું હોય છે.’ **મહિલા સશક્તિકરણ સમાજ, રાજ્ય, દેશ, વિશ્વ કે સરકારની જ ચિંતાનો વિષય નથી પરંતુ તે સમગ્ર માનવ સમુદાયની ચિંતા અને ચિંતનનો વિષય છે.** જેમ અડધા શરીરને લકવો થઈ જવાથી જે દુર્દશા શરીરની થાય છે, તેવી જ આપણા સમાજની થઈ જાય. મહિલા, સમાજનું અડધું અંગ છે. તે જો નિર્બળ રહે તો? મહિલા સશક્તિકરણ માનવતાનું સશક્તિકરણ છે. દરેક વિચારશીલ વ્યક્તિનું કર્તવ્ય છે કે, પોતાના સમાજના અડધા અંગની મૂર્છાને દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો જ જોઈએ. **આપણે પ્રાણવાન બનવા માંગતા હોઈએ અને સમાજને પ્રાણવાન બનાવવાની મનમાં અદમ્ય ઇચ્છા હોય તો સ્ત્રી - પુરુષ બંનેનું સાચા અર્થમાં સશક્તિકરણ થવું ખૂબ જરૂરી છે.**

મહિલા સશક્તિકરણ માટે દર વર્ષે ૮ માર્ચે આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિનની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. જેમાં મહિલાઓ માટે સામાજિક, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક પરિવર્તન, વિવિધ પ્રકારના શોષણોમાંથી મુક્ત થવાનો અને સ્ત્રી શ્રમિકોની એકતા ટકાવી રાખવા માટે તેમજ વિશ્વશાંતિ અને પર્યાવરણનું જતન થાય તેવો ઉમદા દૃષ્ટિકોણ રાખવામાં આવ્યો છે. આ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિન ૧૮૪૦માં સંયુક્ત રાજ્ય અમેરિકાના લ્યુકેશિયામાં સમાન અધિકાર સંગઠનની સ્થાપના કરી નિગ્રો મહિલાઓ માટે સમાન

અધિકારોની માંગ કરી. અમેરિકામાં ૮ માર્ચ, ૧૮૫૭માં ન્યુયોર્કમાં સિલાઈ અને કપડાં ઉદ્યોગમાં કાર્યરત મહિલાઓએ પુરુષોની સમકક્ષ વેતન અને કામ કરવાનો સમય ૧૦ કલાક નક્કી કરવા હડતાલ પાડી. તેથી ૮ માર્ચને વિશ્વ મહિલા દિવસ તરીકે કામદાર બહેનોએ શોષણમાંથી મુક્ત થવા અને પોતાના અધિકારો માટે આપેલી લડતની સ્મૃતિરૂપે ઉજવવામાં આવતો હતો. ત્યારબાદ યુનાઈટેડ નેશન્સે ૧૯૭૫ના વર્ષને આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા વર્ષ જાહેર કર્યું. ત્યારથી ૮ માર્ચ આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ તરીકે વિવિધ વિષય વસ્તુ નક્કી કરીને ઉજવવામાં આવે છે અને તે દ્વારા મહિલાઓને સર્વક્ષેત્રે સમાન અધિકાર આપી, મહિલાઓને જાગૃત થઈ સક્રિય થવા અનુરોધ કરવામાં આવે છે. ૧૯૯૦થી ૨૦૦૦ના દસકાને મહિલા દસકાના રૂપમાં ઉજવવામાં આવ્યો. આ વર્ષમાં દેશમાં અને મહિલાઓને લગતા કાયદા અને સરકારી યોજનાઓ જાહેર કરવામાં આવી. ભારત સરકાર દ્વારા ૨૦૦૧ના વર્ષને મહિલા સશક્તિકરણ વર્ષના રૂપમાં ઉજવવામાં આવ્યું હતું. પરંતુ મહિલા સશક્તિકરણ સતત ચાલતી પ્રક્રિયા છે. તે પ્રત્યક્ષ અથવા પરોક્ષ રીતે ચાલતી રહે છે. આ પ્રક્રિયાની માત્રા, ગુણવત્તા અને સ્વરૂપમાં તફાવત હોઈ શકે છે. પણ આ પ્રક્રિયા કોઈમાં આત્મવિશ્વાસ ઊભો કરવા, શીખવાનું, પોતાની શક્તિ વધારવાનું, સ્વયંના મનન, ચિંતન અને અધ્યયન દ્વારા જ્ઞાનવર્ધન, આત્મસંયમ તેમજ આત્માનુસાશનને વધારવાનું તથા બીજા લોકોનું માર્ગદર્શન કરવા માટે પ્રેરિત કરે છે. ઈચ્છા શક્તિ અને સાહસ વગર સશક્તિકરણ સંભવ નથી. ૮ માર્ચ, ૨૦૨૦ વર્ષની વિષયવસ્તુ “હું જન્મથી સમાન છું - મહિલાઓના અધિકારની અનુભૂતિ કરું છું” નક્કી કરવામાં આવ્યું છે. તેની ચળવળનું સુત્ર “સમાન વિશ્વ એ સક્ષમ વિશ્વ છે” રાખવામાં આવ્યું છે.

મહિલા સશક્તિકરણને મજબૂત કરતો દિલ્હી હાઈકોર્ટનો ચુકાદો છે. પરિવારના મોભીનું અવસાન થાય એવી સ્થિતિમાં તે પરિવારની સૌથી મોટી સ્ત્રી ધરના ‘કર્તા’ની ભૂમિકા નિભાવી શકે છે. અદાલતનો આ ચુકાદો અત્યારે સમગ્ર દેશમાં ‘લો ઓફ ધી લેન્ડ’ છે. ઉત્તર દિલ્હીમાં એક ઉદ્યોગપતિના પરિવારમાં મોભી અને તેના ત્રણ દીકરાઓના મૃત્યુ પામ્યા. પછી નાના ભાઈના એક પુત્રે પોતાને પરિવારના મોભી તરીકે જાહેર કર્યો. પરંતુ મોભીની પુત્રીએ આ દાવાને કોર્ટમાં પડકાર્યો. પરિણામે સ્ત્રીને પરિવારની મોભી ‘કર્તા’ બનવાનો હક્ક મળ્યો છે. આ ચુકાદાથી મહિલાઓમાં, ખાસ કરી કુટુંબની મોટી દીકરીઓમાં નવો આત્મવિશ્વાસ ઊભો થશે.

હિંદુ ધર્મગ્રંથો અને રીતરિવાજ મુજબ ‘કર્તા’ - મોભી શબ્દ - ખાસ સંદર્ભમાં વપરાતો આવ્યો છે. તે એવી વ્યક્તિ છે જે મૃતકને અગ્નિદાહ આપે છે, તેનું શ્રાદ્ધ કરે છે. પછી સામાજિક

સ્તર પર તે મોભીનું સ્થાન લે છે. અત્યાર સુધી આપણી પરંપરા મુજબ આવો અધિકાર માત્ર પુરુષોને જ હતો. એટલે કે બાપ ન રહે પછી મોટા પુત્રનો અને ખાસ પરિસ્થિતિમાં નાના ભાઈ કે ભત્રીજાને આ અધિકાર મળતો. અવિભાજિત હિંદુ પરિવારમાં સંપત્તિના ભાગ કે વેચાણ સંબંધી નિર્ણય એ જ લેતા. **૨૦૦૫માં હિંદુ પરંપરા ધારામાં સુધારો કરી કલમ-૬ ઉમેરવામાં આવી હતી. તે આધારે મહિલાઓને પૈતૃક સંપત્તિમાં સમાન હક અપાયો હતો.** પણ કર્તા તરીકે સ્વીકારવામાં આવી ન હતી. હવે આ ચુકાદાથી ૨૦૦૫ના સુધારાને સાચા મુકામે પહોંચાડવામાં આવ્યો છે. હવે ઘરના બધા જ પ્રકારના નિર્ણયો લેવાનો હક પણ દીકરીને હાંસલ થઈ ગયો છે. કાયદા અનુસાર સૌને સમાન અધિકાર તો મળ્યા છે. ન્યાય પાલિકાની સક્રિયતાએ પુત્રીઓને અધિકાર સંપન્ન બનાવવાનો માર્ગ ખોલ્યો છે. દીકરીઓનો સામાજિક દરજ્જો બદલ્યો છે. દીકરીઓને કાયદાની નવી તાકાત મળી છે, જેનો સદુપયોગ થવો જોઈએ.

સમાજે પણ અદાલત સાથે કદમ મિલાવી આગળ વધવુંજોઈએ. સારા માઠા પ્રસંગોમાં, પરંપરાગત રિવાજોમાં જે સ્થાન પુત્રને મળતું રહ્યું છે તે પુત્રીને પણ આપવું જોઈએ. મા-બાપને અગ્નિદાહ આપી ઘણી દીકરીઓએ નવો રાહ કંડાર્યો છે. આપણા દેશમાં ૨૦૧૯ના આંકડા મુજબ ૧૦૦૦ પુરુષોએ ૮૪૭ મહિલાઓ છે અને રાજ્યમાં ૯૧૮ મહિલાઓ છે. એટલે કે દીકરીઓની અછત છે. તેના પરિણામ ઘણા માઠા આવી રહ્યા છે. જીવન કુદરતી સંતુલનને આધારે ચાલે છે અને તેમાં ખલેલ પડવાથી જીવનમાં અનેક પ્રશ્નો ઊભા થાય છે. રવીન્દ્રનાથ ટાગોરનું વાક્ય યાદ આવે – ‘દેશને આપણે માતૃભૂમિ કહીએ છીએ, પરંતુ દેશની નારીમૂર્તિનો મહિમા જો આપણા દેશની સ્ત્રીઓમાં ન જોઈએ, બુદ્ધિશક્તિ તથા કર્તવ્ય જ્ઞાનની ઉદારતાથી આપણે જો આપણી સ્ત્રીઓને પૂરેપૂરા સરળ ભાવે નહીં નિહાળીએ, આપણાં જ ઘરોમાં જો આપણે દુર્બળતા, સંકુચિતતા અને અપકવતા જોતા હોઈએ તો કદી આપણે દેશનું સાચું દર્શન પામી શકવાના નથી.’ સરકાર, સહકારી સંસ્થાઓ અને સ્વૈચ્છિક સંસ્થાઓ મહિલા સશક્તિકરણ માટે અનેક પ્રયાસો હાથ ધરી રહી છે.

દેશને વિકાસના રાહ ઉપર લઈ જવા નારી શક્તિનું સન્માન થવું જ જોઈએ. સ્ત્રી કમાય પણ વાપરવાનો અધિકાર છે? કદાચ કમાણી વાપરે તો ઘરમાં સંઘર્ષ ઊભો થાય છે. માનસિકતા બદલવાની જરૂર છે. વિવિધ પ્રસંગોમાં મહિલાઓને આગળ લાવવાના પ્રયાસો થવા જોઈએ. **સહકારી સંસ્થાઓ મહિલા સશક્તિકરણ ક્ષેત્રે ઘણું કામ કરી શકે તેમ છે.** સશક્તિકરણને નૈતિક, ધાર્મિક, સામાજિક, પારંપરિક, આર્થિક, રાજનૈતિક, પ્રશાસનિક, વૈધાનિક, સંવૈધાનિક દૃષ્ટિથી જોવાની સાથે સાથે

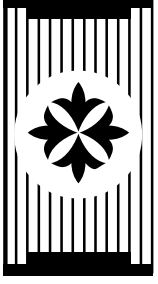
મહિલાઓની શારીરિક, બૌદ્ધિક વિકાસ અને મનોવૈજ્ઞાનિક દૃષ્ટિથી પણ જોવું જોઈએ. સશક્તિકરણને કોઈ વ્યક્તિ વિશેષના રૂપમાં નહીં પરંતુ તેની વિવિધ ભૂમિકાના રૂપમાં જોવાની જરૂર છે.

શાબ્દિક અર્થમાં મહિલા સશક્તિકરણનો અર્થ મહિલાઓનું શક્તિ સંપન્ન કે સાધન સંપન્ન થવું છે. શક્તિ અને સાધન બંને જીવનની ગુણાત્મકતા સાથે જોડાયેલ સમજ છે. જીવનની ગુણાત્મકતા વ્યક્તિના જીવન સ્તર, સંતોષ, સુખ, સમૃદ્ધિ વિકાસ અને ઉન્નતિની તકોનું એક સમગ્ર મૂલ્યાંકન છે. જેને મેળવવા માટે જીવન કુશળતા હોવી ખૂબ જરૂરી છે. અર્થાત્ પોતાના જીવન પર નિયંત્રણ, નિર્ણય ક્ષમતા, સંસાધનોનો યોગ્ય ઉપયોગ, સુરક્ષા, ઈચ્છિત શૈક્ષણિક અને આર્થિક જીવન સ્તર તથા વિશેષરૂપથી પોતાની જાતને ઓળખી ક્ષમતાઓ અને સંસાધનોને અનુરૂપ પોતાની ઉન્નતિ તરફ આગળ વધવું.

મહિલા સશક્તિકરણ મન મસ્તિકની સંતુષ્ટી અને આત્મ વિશ્વાસના પ્રતીકરૂપ છે. જે નારીને એક વ્યક્તિના રૂપમાં સામાજિક, વૈશ્વિક માન્યતા આપે છે. જ્યાં સુધી તે સ્વયં પોતાની દૃષ્ટિમાં પોતાના અસ્તિત્વને સાર્થકતા નથી આપતી, જ્યાં સુધી તે અધિકાર, મહત્વ અને મૂલ્યોનું જતન નથી કરતી, જ્યાં સુધી તે પોતાના ભવિષ્યના બારણા સ્વયંની કર્મક્રમથી ખોલવાનું સાહસ નથી દાખવતી ત્યાં સુધી તે પરાશ્રિત અને ચેતનાથી મુક્ત નથી થઈ શકતી. તેણે માત્ર શિક્ષિત થવાથી નહીં ચાલે. ૧૦-૧૨ના બોર્ડમાં પ્રથમ પાંચ દીકરીઓ આવે છે પણ શું તેની રૂચિમાં ફેર પડ્યો છે? તે પણ સુધરવી જોઈએ. તે કાલ્પનિક ટી.વી. સીરિયલો જોઈ રડ્યા કરે તે કેમ ચાલે? તેણે વિચારોથી મોડર્ન બનવું પડશે, ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાને ગુમાવ્યા વગર! **ગ્રુન્સ પેન્ટ પહેરવા કે સીગારેટ પીવી, દારૂ પીવો એ મોડર્નપણું નથી. વડીલોનું માન જાળવવું, આમન્યા રાખી પોતાની વાત રજૂ કરવી, સભ્ય શરીરને શોભે તેવા કપડાં પહેરવા.** શક્તિનો એક અર્થ છે જ્ઞાન. મહિલાઓનું સશક્તિકરણ થયું છે તેનો અર્થ છે, મહિલાઓમાં જ્ઞાનની વૃદ્ધિ થઈ છે. તેનાથી આગળ જ્ઞાનનો યોગ્ય ઉપયોગ કરવો એ જ શક્તિ છે. મહિલા સશક્તિકરણનો અર્થ છે તેને વધુ શક્તિ કે સત્તા આપવી અથવા તેને વધુ સુવિધાપૂર્વક કામ કરવા દેવા માટે ચેતના અને ક્ષમતાઓનો વિકાસ કરવો. જેથી તે જીવનના પ્રત્યેક ક્ષેત્રે પોતાની જવાબદારી નિભાવી શકે.

ગુજરાત રાજ્ય સહકારી સંઘ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧.
મો. ૯૪૨૭૬ ૨૦૧૩૨

**એક મિનિટમાં જીવન બદલાતું નથી,
પરંતુ એક મિનિટ વિચારીને લીધેલો નિર્ણય
આખું જીવન બદલવાની ક્ષમતા રાખે છે.**

સશક્તિકરણ

મહિલાઓ - દીકરીઓની સ્વતંત્રતા તેમની સુરક્ષિતતા વિના પાંગળી છે

જાગૃતિ તજ્ઞા "બાનકી"

સમય સત્યુગનો હોય કે કળિયુગનો
સ્ત્રીએ સ્વતંત્રતાની કિંમત ચૂકવવી જ પડે છે.
અસૂરો માત્ર સત્યુગમાં જ નહોતા
કળિયુગમાં પણ અસૂરો જોવા મળે છે
અહીં સભ્ય માણસના મહોરા પાછળ.
સત્યુગમાં તો થયું હતું એક દ્રૌપદીના વસ્ત્રોનું ડરણ
કળિયુગમાં તો દ્રૌપદીની સંખ્યા જ અસંખ્ય
લક્ષ્મણરેખા ઓળંગવાની જે કિંમત સીતાજીએ ચૂકવી હતી
તે આજે પણ અનેક સીતાએ ચૂકવવી જ પડે છે
સમય જતાં અહીં દરેક બાબત બદલાય છે
સિવાય એક સ્ત્રીની પરિસ્થિતિ
સ્ત્રીએ હંમેશાં અહીં ચાલવું પડે છે
પોતાનું સ્ત્રીત્વ સંભાળીને અસૂરોથી
વગર કોઈ વાંક અહીં સ્ત્રીએ
પોતાના સ્વતંત્રતાને સમેટવી પડે છે
સ્ત્રીએ અહીં આબરૂની યાદર નીચે
કેમકે સ્વતંત્રતાની કિંમત ચૂકવવી પડે છે સ્ત્રીએ
કેમ સ્વતંત્રતાની કિંમત ચૂકવવી પડે છે સ્ત્રીએ???

૮મી માર્ચના રોજ વિશ્વ મહિલા દિવસ છે ત્યારે એમ થાય કે હાશ! ભારતમાં મહિલાઓ - દીકરીઓનું અસ્તિત્વ છે, મહિલા દિવસ ઉજવવા માટે. બાકી એક જમાનો હતો જ્યારે દીકરીઓને દૂધ પીતી કરવામાં આવતી. ત્યારબાદ દીકરીનો જન્મ થાય તો પતાસા વેચાતા અને આજે તો દીકરીના જન્મ પર મસ્ત મીઠાઈઓ વહેંચાય છે. 'દીકરી, એ સાપનો ભારો' થી લઈને 'દીકરી તુલસી ક્યારો છે' સુધીની સફર દીકરીઓ માટે ખૂબ સંઘર્ષમય રહી છે.

પહેલા એક સમય હતો, જ્યારે દીકરીઓને ઘરની ચાર દીવાલોમાં રાખવામાં આવતી અને તેમનું કામ માત્ર ઘરકામ, લગ્ન અને વંશવેલો વધારવા પૂરતું સીમિત હતું. જ્યારે દીકરીઓને સપના જોવાનો અને પોતાના સપના પૂરા કરવાનો અધિકાર ન હતો.

જ્યારે આજે તો પરિસ્થિતિ ઘણી બદલાઈ ચૂકી છે. આજની મહિલા - દીકરી સ્વતંત્ર છે સપના જોવા માટે, તેને પૂરા કરવા

માટે. આજના સમયમાં જો દીકરો ઘરનું અભિમાન છે, તો દીકરી ઘરનું સ્વાભિમાન છે.

પણ અહીં એક સવાલ થાય મનમાં કે આપણા સમાજે મહિલાઓ - દીકરીઓને સ્વતંત્રતા તો આપી દીધી પણ અધૂરી કેમ? મહિલાઓ - દીકરીઓની સ્વતંત્રતા તેમની સુરક્ષિતતા વિના પાંગળી છે.

કેમ એક દીકરીએ હંમેશાં પોતાની જાતને સંભાળીને ચાલવું પડે છે? સ્વતંત્ર હોવાની ખુશી સાથે મનમાં ડરની ઉદાસી લઈને ચાલવું પડે છે?

આજના સમાજમાં દીકરો કે દીકરીને સમાન ગણવામાં આવે છે. સમાન અધિકાર અપાયા છે, તો દીકરાની જેમ દીકરી કેમ મન મૂકીને સ્વતંત્ર રીતે જીવી નથી શકતી??

આ પ્રશ્ન તો ત્યારે જ ઉકેલી શકાય જ્યારે દરેક ઘરની દીકરીને સમાજની દીકરી ગણવામાં આવે. જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ અન્યની દીકરીઓ સાથે ખરાબ વર્તન કરે છે, ત્યારે એમ વિચારે કે આની જગ્યાએ મારી દીકરી, બહેન, પત્ની કે મા હોત તો!??

જોવા માત્રથી આ વિચાર એક નાનકડો વિચાર લાગી શકે પણ જો દરેક વ્યક્તિ આ વિચારને અમલમાં મૂકી શકે ને, તો આ નાનકડો વિચાર બહુ મોટું પરિવર્તન લાવી શકે.

આપણા સમાજમાં મહિલાઓ - દીકરીઓને ઘરની આબરૂ ગણવામાં આવે છે. પણ હવે સમય આવી ગયો છે કે દીકરાઓના ખત્મા પર પણ આબરૂનો થોડો ભાર નાખીને દીકરીઓનો ભાર થોડો ઓછો કરવામાં આવે.

જો દીકરાઓની વિચારસરણીમાં માત્ર થોડું પરિવર્તન આવે ને તો દીકરીઓને તેમની જિંદગી ડર સાથે ન જીવવી પડે. તો આજથી સંકલ્પ કરીએ કે માત્ર પોતાના ઘરની નહીં, સમાજની દરેક દીકરીને સન્માનની નજરે જોઈએ અને એવી પરિસ્થિતિનું નિર્માણ જ ન થવા દઈએ કે જ્યારે એક મહિલાને, એક દીકરીને પોતાના દીકરી હોવા પર અફસોસ થાય!

માધાપર શેરી નં.-૧, મોરબી-૩૬૩ ૬૪૧.

મો. ૯૯૭૪૨ ૧૫૦૪૦

ડૉ. મિહિર વોરા

૨૨મી માર્ચ : વિશ્વ જળ દિન

મિત્રો, આ વખતે આપણા ગુજરાત અને કચ્છમાં લીલા દુકાળની પરિસ્થિતિ ઉત્પન્ન થઈ છે, ત્યારે આ દિવસનું મહત્વ વધી જાય છે અને દેશના બે ભાગમાં દુકાળની પરિસ્થિતિ જોવા મળી છે ત્યારે ખુદ વડાપ્રધાને અને આપણા મુખ્યમંત્રીએ લોકોને પાણીને બચાવવાની અપીલ કરી છે. આ માટે વિવિધ સરકારી યોજનાઓને પણ અમલમાં મૂકી છે. ત્યારે હવે આપણી સૌની પવિત્ર ફરજ છે કે પાણીને બચાવીએ અને તેનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરીએ તો જ આ દિવસની સાર્થકતા જળવાઈ રહશે, નહિતર તકલીફ પડશે.

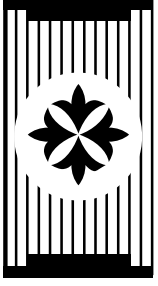
સમગ્ર વિશ્વમાં “વિશ્વ જળ દિન” દર વર્ષે ૨૨ માર્ચના દિવસે મનાવવામાં આવે છે. આ દિવસ ઉજવવા પાછળનો હેતુ લોકોને પાણી બચાવવા માટે પ્રેરણા આપવાનો, જળનું મહત્વ સમજાવવાનો તેમજ જળને વેડફાતું અટકાવવાનો છે. વર્તમાન સમયમાં જળ સમસ્યા દિન-બદિન વિકટ સ્વરૂપ ધારણ કરી રહી છે, ત્યારે જળ વ્યવસ્થાપન પણ યોગ્ય રીતે થાય તે મહત્વનું છે. જળ સમસ્યાઓમાં અછત અથવા દુકાળ, પૂરને કારણે લીલો દુકાળ, પાણીની વહેંચણીમાં થતા વિવાદ, પાણીમાં અશુદ્ધિના કારણે થતા રોગો, વિનાસક ત્સુનામી, જમીનનું ધોવાણ જેવા પ્રશ્નો ઉકેલ માંગી રહ્યા છે. ભારત દેશ અને એમાં પણ ગુજરાત રાજ્યના કચ્છ, કાઠિયાવાડ, ઉત્તર ગુજરાતના કેટલાક પ્રદેશોમાં જળ સમસ્યા (અછત) વર્ષો જૂની છે. આ ઉપરાંત નદી તેમજ દરિયા કિનારાની જમીનનું ધોવાણ તેમજ ખારાશનું પ્રમાણ વધી જાય છે. આવી સમસ્યાનો પણ ગુજરાત રાજ્ય સામનો કરી રહ્યું છે. આ ઉપરાંત નદી તેમજ દરિયાના પાણીમાં છોડવામાં આવતા કારખાનાના ગંદા પાણી તેમજ ગટરના ગંદા પાણીને લીધે પ્રદૂષિત થતા પાણીની સમસ્યા પણ ભારત દેશમાં ઘણી મોટી છે. **આજના આંકડા મુજબ વિશ્વમાં ૧.૫ અબજ નાગરિકોની પીવાનું શુદ્ધ પાણી નથી મળતું.** વધતા જતા પ્રદૂષણને લીધે ભૂગર્ભ જળ પ્રદૂષિત થઈ રહ્યું છે અને પાણીજન્ય રોગોનું પ્રમાણ દિવસે ને દિવસે વધતું જાય છે. ભારત પણ આ સમસ્યાથી બાકાત નથી. આપણા દેશના ભૂગર્ભ જળમાં ફ્લોરાઈડ, નાઈટ્રેટ, લેડ જેવા ઝેરી તત્ત્વોનું પ્રમાણ વધતું જાય છે. જેના લીધે ભારતના અમુક રાજ્યોમાં અલગ અલગ રીતની બીમારીઓ વધતી જાય છે. તેમ રાજ્યના માહિતી વિભાગની

યાદી જણાવે છે.

દિલ્લી, મુંબઈ, ચેન્નાઈ જેવા મોટા શહેરોમાં નળ અને વાલ્વમાં લીકેજના લીધે ૧૭%થી ૪૪% પાણી ગટરમાં વ્યર્થ જાય છે. ભારતના કેટલાક રાજ્યોની મહિલાઓ પીવાના પાણી માટે રોજના સરેરાશ ૪થી ૬ કિ.મી. પગપાળા જાય છે. **જો ભ્રમ કરતા નળ ખુલ્લો રહી જાય તો પાંચ મિનિટમાં આશરે ૨૦થી ૩૦ લીટર પાણીનો વ્યય થાય છે.** નહાવા માટેના ટબનો ઉપયોગ કરતા ૩૦૦થી ૫૦૦ લીટર પાણીનો વ્યય થાય છે. જ્યારે સામાન્ય રીતે નહાવાથી ૧૦૦થી ૧૫૦ લીટર પાણીનો વ્યય થાય છે.

વિશ્વમાં દર ૧૦ વ્યક્તિઓમાંથી ૨ વ્યક્તિને પીવા માટેનું શુદ્ધ પાણી મળતું નથી. વિશ્વમાં દર વર્ષે ૩ અબજ લીટર પાણીનું પ્લાસ્ટિકની બોટલમાં વેચાણ થાય છે અને આ પ્લાસ્ટિકની ખાલી બોટલો નદીઓ, જમીન અને તળાવોને પ્રદૂષિત કરે છે. **મનુષ્યને પ્રતિદિન ૩ લીટર અને પશુઓને ૫૦ લીટર પાણીની જરૂરિયાત હોય છે. પૃથ્વી ગ્રહ પર ૭૦%થી વધુ ભાગ પાણીનો છે જેમાં ૧ અબજ ૪૦ ઘન કિલોલીટર પાણી છે.** પરંતુ પાણીની આ વિશાળ પ્રમાણમાં પીવાલાયક પાણીનું પ્રમાણ ખૂબ જ ઓછું છે. જેમાં ૯૭.૩% પાણી દરિયાનું છે, બાકીનું પીવાલાયક છે. ઈ.સ. ૧૯૯૩ના વર્ષમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘની સામાન્ય સભાએ ૨૨ માર્ચના દિવસને ‘વિશ્વ જળ દિન’ ઘોષિત કરેલ છે. યુનાઈટેડ નેશન્સ - સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘે વિશ્વને ચેતવણી આપતા જણાવ્યું છે કે, પ્રવર્તમાન સંજોગોમાં વિશ્વના અમુક દેશો પાણીની તીવ્ર અછતથી પીડાઈ રહ્યા છે. આગામી સમયમાં આ સ્થિતિને વકરતી અટકાવવા માટે પાણીનો બચાવ કરવામાં નહીં આવે તો વિશ્વ માટે એક મોટી મુશ્કેલી ઊભી થઈ શકે તેમ છે. વિશ્વની પાણીની પરિસ્થિતિ અંગેનો અભ્યાસ કરીને સંયુક્ત રાષ્ટ્રસંઘે અહેવાલમાં નોંધ કરી છે કે, વિશ્વમાં દિવસે ને દિવસે ખોરાકની માંગ અને જળની અછત આવી રીતે જ વધતી જશે તો આવનારા વર્ષોમાં વિશ્વના અમુક દેશો ખોરાક અને પાણી માટે રીતસરના વલખા મારતા હશે. કહેવાય છે કે, **જળ એ જ જીવન છે.** ત્યારે વાસ્તવિકતા એ છે કે વિશ્વમાં આશરે ૧૨૦ કરોડ લોકોને રોજ પીવાલાયક પાણી

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. – ૧૮ ઉપર)

પડકાર

એક અનિવાર્ય મુદ્દો - મોબાઈલનો મોહભંગ

મિતેષ એમ. સોલંકી

એક જન આંદોલનનો વિચાર આવ્યો. એક મન આંદોલનનો વિચાર આવ્યો. આ લેખમાં પ્રદર્શિત વિચારો મારા અંગત છે અને તેનાથી કોઈને ઠેસ પહોંચાડવાનો મારો કોઈ ઈરાદો નથી તેવી વાતો કરીને હું પાણી પહેલા પાળ નહીં બાંધુ કારણકે જે વાત પર હું લખી રહ્યો છું તે સર્વસ્વીકૃત છે જ. બસ કોઈ તેના પર આંદોલન કરવાનું વિચારતા નહીં.

છેલ્લા કેટલાક વર્ષોમાં આપણા માણસ તરીકેના અસ્તિત્વને હું જોખમાતું જોઈ રહ્યો છું. માણસ નામના સામાજિક અને જૈવિક પ્રાણીની કુદરતી સંવેદનાઓનું સ્થાન ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં ટેકનોલોજીએ લઈ જ લીધું છે. પરિણામે કેટલીક ગંભીર બાબતો, પ્રશ્નો અને પડકારો સર્જાઈ ચૂક્યા છે તેમજ ભવિષ્યમાં અન્ય પડકારો ઊભા થવા જઈ રહ્યા છે. આજે શાળામાં જતા બાળકથી લઈ નિવૃત્ત થયેલ વ્યક્તિ કે પછી જીવનના અંતિમ પડાવને પાર કરી યમરાજાની રાહ જોતી ઉંમરના વ્યક્તિ સુધી **દરેકના હાથમાં એક બાબત સામાન્ય છે - મોબાઈલ (સ્માર્ટ મોબાઈલ).**

જ્યારે પણ કોઈ બાબતનો અતિરેક થાય અથવા હેતુકેર થાય એટલે હંમેશાં પ્રશ્નો ઊભા થાય છે. ગુજરાતીમાં આમ પણ કહેવાય છે કે અતિની કોઈ ગતિ હોતી નથી. ફોનનો સર્વમાન્ય અને સૌપ્રથમ ઉપયોગ જો કોઈ હોય તો તે વાતચીત કરવાનું સાધન છે. દૂર રહેલા વ્યક્તિ સુધી આપણી વાત ઝડપથી પહોંચી જાય તે માટેનું ઉત્તમ સાધન એટલે મોબાઈલ. એક સમયે દોરડાવાળા ટેલિફોન હતા પણ તેની કેટલીક મર્યાદાઓ હતી - જેમ કે વ્યક્તિ એકવાર ફોનથી દૂર જતો રહે ત્યારબાદ તેનો સંપર્ક કરી શકાય નહીં. જ્યારે મોબાઈલમાં વ્યક્તિ ગમે ત્યાં હોય, આપણે તેનો સંપર્ક કરી શકીએ છીએ. પરંતુ વાત અહીંથી અટકતી નથી. સામાન્ય / સાદા ફોનની ઉત્ક્રાંતિ માણસની ઉત્ક્રાંતિ કરતા હજારગણી ઝડપે થઈ. **માણસ, માણસ ક્યારે બન્યો (જો કે બન્યો જ નથી) તેની કોઈ ચોક્કસ તારીખ કે વર્ષ આપણી પાસે નથી. પણ છેલ્લા ૩૦ વર્ષમાં સાદો ફોન સ્માર્ટ ફોન (કદાચ ઓવર સ્માર્ટ) બની ગયો.** માણસની એક પેઢીને બદલાતા જેટલો સમય લાગે તેટલા સમયમાં તો ફોનની અનેક પેઢીઓ (વર્ઝન) આવી ગઈ. છૂટ્ટા હથિયાર તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય તે પ્રકારના મોબાઈલથી

લઈને આજે એક હથેળીમાં બે મોબાઈલ સમાઈ જાય તેટલા કદમાં નાના, પાતળા અને રંગબેરંગી મોબાઈલ આવી ગયા. પણ જેમ જેમ મોબાઈલ આધુનિક થતા ગયા તેમ તેમ તેના હેતુકેર પણ થતા ગયા. શરૂઆત વાતચીતથી થઈ પણ પછી વાત ખૂબ આગળ વધી ગઈ. વાતચીત પછી SMS, ગેમ્સ, ઇન્ટરનેટ આવતાં દુનિયા ખૂલી ગઈ. વોટ્સએપ, ફેસબુક, ઇન્સ્ટાગ્રામ, ઇ-મેઈલ, મેપ, બેન્ક, રિઝર્વેશન, હોટેલ, રેસ્ટોરાથી લઈને શું નથી આજે મોબાઈલમાં? યુ-ટ્યુબના વીડિયો જોઈએ તો બટાકાનું શાક કેવી રીતે બનાવી શકાય ત્યાંથી શરૂ કરી સંપૂર્ણ ફિલ્મ જોઈ શકાય. જોવા જેવું અને 'ન' જોવા જેવું બધું જ જોઈ શકાય. વ્યક્તિ એક સ્થળે ઊભો હોય પણ દુનિયાના કોઈપણ ખૂણા (આમ તો પૃથ્વી ગોળ એટલે ખૂણો હોય જ નહીં)ની માહિતી મેળવતો હોય છે. ક્યારેક તો મને લાગ્યું કે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણના વિરાટ સ્વરૂપને પણ મોબાઈલ દ્વારા એક સામાન્ય વ્યક્તિ વામણું બનાવી શકે છે. **"ચદા ચદા હી ધર્મસ્થ ગ્લાનિર્ભવતિ ભારત..."** દ્વારા આપેલા વચન પર કાયમ રહીને જ્યારે ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ ધરતી પર ફરી જન્મ લેશે તો અર્જુન શોધવો મુશ્કેલ હશે કારણકે મોબાઈલ વગરનો વ્યક્તિ શોધવો મુશ્કેલ છે. હવે અર્જુનને પક્ષીની આંખ માટે નિશાન લેવાની જરૂર જ નથી કારણકે મોબાઈલ દ્વારા સ્માર્ટગનનું નિશાન સેટ કરીને આંખ વીંધવું સહેલું છે. પણ હવે કેટલીક ગંભીર વાત કરીએ.

ભારત વર્તમાન સમયમાં વિશ્વનો સૌથી વધુ યુવાધન ધરાવતો દેશ છે. વર્ષ ૨૦૧૮થી ભારત દેશના કમાઈ શકે તેવા યુવાધનની સરેરાશ આયુની શરૂઆત થઈ છે, જે આવનારા ૩૭ વર્ષ એટલે કે વર્ષ ૨૦૫૫ સુધી જળવાઈ રહેશે. તેનો સીધો અર્થ કે આવનારા ૩૭ વર્ષ દરમિયાન **ભારત પોતાના યુવાધનનો સર્વોત્તમ અને મહત્તમ ઉપયોગ જો કરે તો ભારતના સોનેરી કાળને આવતો કોઈ અટકાવી શકે નહીં.** આપણી સાથે બાંગ્લાદેશનો પણ આ સમયગાળો શરૂ થાય છે (વર્ષ ૨૦૧૮). જે આવતા ૩૪ વર્ષ એટલે કે વર્ષ ૨૦૫૨ સુધી રહેશે. જાપાનનો યુવાધનનો સમય વર્ષ ૧૯૬૪માં શરૂ થયેલો જે ૪૦ વર્ષ રહ્યો અને વર્ષ ૨૦૦૪માં પૂર્ણ થઈ ગયો. તેનો અર્થ કે ત્યાંના કમાઈ શકે તેવા વર્ગની સંખ્યામાં ઘટાડો થઈ રહ્યો

છે. ચીનનો યુવાધનનો સમય વર્ષ ૧૯૮૪માં શરૂ થયો છે અને તે ૩૭ વર્ષ (આપણા જેટલો જ) ચાલશે. પરંતુ આપણી પહેલા વર્ષ ૨૦૩૧માં પૂર્ણ થઈ જશે. તમને થશે કે ઉપરોક્ત આંકડાકીય માહિતીનો શું અર્થ? તો મિત્રો, કોઈપણ દેશ વસ્તીના વિવિધ તબક્કામાંથી પસાર થાય તેમ તેમ તેના અર્થતંત્ર અને સામાજિક બંધારણ ઉપર ખૂબ મોટી અસર થતી હોય છે. જો કોઈ દેશમાં બાળકો અને વૃદ્ધ લોકોની સંખ્યાનું પ્રમાણ વધે તો દેશની ઉત્પાદકતા તેમજ આવક પર ખૂબ મોટી નકારાત્મક અસર પડે. તેની સામે જો દેશમાં યુવાધનનું પ્રમાણ વધુ હોય તો દેશની આવક અને વિકાસ પર ખૂબ મોટી સકારાત્મક અસર પડે. આપણી પાસે આજે યુવાધન છે, શિક્ષણ પણ છે (ખૂબ સારી સ્થિતિ નથી, તો ખૂબ ખરાબ સ્થિતિ પણ નથી). વિવિધ પ્લેટફોર્મ છે, તક છે – **બસ સમય નથી. કેમ સમય નથી? તો મિત્રો, આજે આપણો મોટાભાગનો વર્ગ સતત મોબાઈલમાં વ્યસ્ત છે.** કદાચ ઘણા એવી દલીલ કરશે કે મોબાઈલના લીધે ઘણા કામ ઝડપથી કરીને સમય બચાવી શકાય છે. તેમને મારે એટલું જ કહેવાનું છે કે જો કોઈ કામ મોબાઈલ દ્વારા કરવાથી તમારી ઉત્પાદકતામાં વધારો થતો હોય, તમે બચાવેલા સમય દ્વારા અન્ય કોઈ એવું કામ કરી રહ્યા છો જેનાથી તમારી કુટુંબની અને દેશની આવકમાં વધારો થઈ રહ્યો છે તો ચર્ચાને કોઈ સ્થાન જ નથી. **પરંતુ પ્રામાણિકતાપૂર્વક આપણે દિલ પર હાથ મૂકીને એવું કહી શકીએ કે આખા દિવસમાં હું મોબાઈલનો ઉપયોગ માત્ર જરૂરી કામ માટે જ કરું છું? જવાબ ૧૦૦% “ના” માં જ આવશે.** મોબાઈલમાં રહેલી વિવિધ એપ્લિકેશન માહિતી કરતાં મનોરંજન આપનારી વધારે છે. સમયના સદુપયોગ કરતાં સમયને વેડફવામાં વધુ મદદ કરે તેવી છે. **જીવન અમૂલ્ય છે અને જીવન એટલે કુદરતે આપેલા સમયનો કુલ સરવાળો.** આપણા કુલ સમયમાંથી આપણે રોજ કલાકોના કલાકો નકામા માર્ગે ગુમાવી રહ્યા છીએ. જ્યારે પણ જોઈએ યુવાનો / યુવતીઓ / આધેડ ઉંમરના વ્યક્તિઓ મોબાઈલમાં રચ્યાપચ્યા રહે છે. મને નથી લાગતું કે કોઈ અગત્યનું કામ કરી રહ્યા હોય! બાળકોને સાચવવા ન પડે તે માટે મા-બાપ બાળકોના હાથમાં મોબાઈલ પકડાવી દેતા હોય છે. યુવાનો સેલ્ફી અને સોશિયલ મીડિયામાં જાણે નોકરી કરતા હોય તેટલા કલાકો વ્યસ્ત રહેતા જોયા છે. આધેડ ઉંમરના લોકો કામના સમયે વીડિયો ગેમ રમતા જોયા છે. વૃદ્ધો બાળકોને વાર્તા સંભળાવવાના બદલે યુ-ટ્યુબ પર સમય વેડફતા જોયા છે. યુવાનો જ્યાં જોવા મળવા જોઈએ તેવા સ્થળો – પુસ્તકાલય, રમતના મેદાન, વક્તૃત્વ સ્પર્ધા, રંગમંચ, ચર્ચા, શેરીના નાકે સાંજે બેઠકમાં – અહીં યુવાનો જોવા તો મળે છે પણ વાંચવા, રમવા અને ભાગ લેવાના બદલે પોતપોતાના મોબાઈલમાં મોઢા નાખીને બેઠેલા જોવા મળે છે. મને નવાઈ

લાગે કે **બે વ્યક્તિ પાસે પાસે બેઠા હોય, પણ તે બે વાતો નહીં કરે પરંતુ અન્ય સાથે મોબાઈલ દ્વારા વાતચીત કરવામાં મશગુલ હશે.** જે વાત વ્યક્તિની હાજરીમાં, વ્યક્તિની સામે, અવાજના લહેકા સાથે, ચહેરાના તેમજ આંખના હાવભવ સાથે થાય તેના કરતા કોઈ એપ્લિકેશન દ્વારા વધુ સારી વાત કેવી રીતે થઈ જ શકે? પદ્મશ્રી શાહબુદ્દીનભાઈના શબ્દોમાં કહું તો, **‘અનુભૂતિ વગરની અભિવ્યક્તિ કેવી રીતે સમસંવેદના જગાવી શકે?’**

વળી, બાળકો પણ જ્યારે નાનપણથી મોબાઈલ માધ્યમ દ્વારા જ મોટા થાય તેની પણ કેટલીક આડઅસરો જોવા મળે છે. જેમ કે બાળકો કોઈ સાથે બોલતા-ચાલતા નથી, મેદાનમાં અન્ય મિત્રો સાથે રમવા જતા નથી. કોઈ રચનાત્મક પ્રવૃત્તિમાં ભાગ લેતા નથી અને બાળમાનસ એવી ઘણી બાબતોથી અજાણ રહી જાય છે જે ભવિષ્યમાં તેના વ્યક્તિત્વ વિકાસમાં અવરોધરૂપ બને છે. **અધૂરામાં પૂરું નાની ઉંમરે બાળકો મોબાઈલ દ્વારા મળતી માહિતીના લીધે ગુનાહિત માનસ ધરાવતા પણ થઈ જાય છે.** આધેડ ઉંમરના લોકો પોતાની કામગીરીના કલાકોમાં ધ્યાન આપવાને બદલે મોબાઈલમાં સમય વેડફીને પોતાની જવાબદારીથી વિમુખ થાય છે અને તેના કારણે પોતે જ્યાં કામ કરે છે ત્યાં પણ તે નુકસાન કરે છે. વૃદ્ધો જેમણે પોતાના વ્યાજ પર ધ્યાન આપવાનું હોય, દીકરાના દીકરા / દીકરીઓ સાથે વાતો કરવાની હોય, વાર્તા કહેવાની હોય, રમૂજ કરવાની હોય તે બનતું જ નથી. **પરિણામે એક જ છત નીચે છ લોકો રહે એમ કહી શકાય પણ એક પરિવાર રહે છે તેવું નથી કહી શકાતું.** આ ઉપરાંત ગરદનના દુઃખાવા, આંખની નબળાઈ, સતત મોબાઈલ પર ધ્યાન રાખવાની કુટેવ, કોઈ વાત કરતું હોય ત્યારે પણ મોબાઈલ સ્ક્રીનની અંદર જ મોહું નાખીને બેઠા રહેવા જેવી તકલીફો તો ખરી જ.

આ ઉપરાંત મોબાઈલ દિવસે દિવસે સસ્તા થઈ રહ્યા છે. ઈન્ટરનેટના પ્લાન સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણના લીધે મફત જેવા થઈ રહ્યા છે. તેથી ઉપરોક્ત પ્રશ્નો વધુ ને વધુ વકરતા જાય છે.

તો હવે કરવાનું શું?

મારી દૃષ્ટિએ **મોબાઈલનું વળગણ (વ્યસન) છોડવા માટે એક જનઆંદોલન જરૂરી છે.** કોઈ બીજાનું વ્યસન છોડાવવા કરતાં આપણાથી જ શરૂ કરવાની જરૂર છે.

૧. સોશિયલ સાઈટ્સ જોવાનો સમય દિવસમાં નક્કી કરી લઈએ. જેમકે સવારે અને સાંજે અડધો કલાક.
૨. બિનજરૂરી ચુપના સભ્યો બનવા કરતા તેનાથી દૂર રહીએ.
૩. માત્ર ગુડ મોર્નિંગ, ગુડ નાઈટ જેવા મેસેજ ન મોકલીએ અને ન તેનો જવાબ આપીએ.

૪. સ્માર્ટ ફોનને પોતાનાથી થોડો દૂર રાખીએ (સાચા અર્થમાં). જેમ કે ઓફિસના ખાનામાં રાખીએ અથવા ઘરમાં હોઈએ તો બેઠકખંડમાં કોઈ ટેબલ ઉપર રાખીએ. ટૂંકમાં સતત હાથમાં કે ખિસ્સામાં ન રાખીએ.
 ૫. ઈન્ટરનેટના વપરાશને નિયંત્રિત કરીએ. મહિને ડેટા રીચાર્જનું પ્રમાણ ઘટાડીએ અને જો વહેલું પૂરું થઈ જાય તો પણ મહિના પછી જ રીચાર્જ કરીએ.
 ૬. અઠવાડિયામાં એક દિવસ મોબાઈલનો ઉપયોગ નહીં જ કરવાનો નિર્ણય લઈએ (ખૂબ જ ગંભીર / જરૂરી બાબત હોય તો અપવાદ રાખી શકાય.)
 ૭. ચેટિંગનું પ્રમાણ ઘટાડી અઠવાડિયામાં એકાદ મિત્રને મળવા જઈએ અને ત્યાં મોબાઈલનો ઉપયોગ તદ્દન ન કરીએ. **બંને મિત્રો ફેસબુક દ્વારા નહીં પરંતુ ફેસ ટુ ફેસ વાત કરે.**
 ૮. બાળકોને મોબાઈલની આદતમાંથી છોડાવવા માટે શહેરના જોવાલાયક સ્થળની મુલાકાત માટે લઈ જઈએ તેમજ તેના ઉપર બાળકોને અહેવાલ લખવાની ટેવ પાડીએ.
 ૯. **સાંજે કુટુંબ સાથે બધા બેસે અને તે નક્કી કરેલા સમય દરમિયાન કોઈ સભ્ય મોબાઈલનો ઉપયોગ ન કરે તેવો નિયમ બનાવીએ.**
 ૧૦. જમવાના સમયે (જો કોઈ ગંભીર બાબત હોય તો અપવાદ) શક્ય હોય ત્યાં સુધી મોબાઈલથી દૂર જ રહીએ અને જમવાનો આનંદ લઈએ.
 ૧૧. શારીરિક રમત રમવાની અથવા ચાલવા જવાનું શરૂ કરીએ.
 ૧૨. અઠવાડિયામાં કોઈ એક પુસ્તક વાંચવાની શરૂઆત કરીએ. રોજ ૧૦ મિનિટ પુસ્તક વાંચશું જ તેવું વ્રત લઈએ.
- આ પ્રકારની ઘણી બધી બાબતો દ્વારા મોબાઈલનો ઉપયોગ ઘટાડવાની સંભાવના રહેલી છે. જો મોબાઈલ છૂટશે તો આપોઆપ બીજા વિષયોમાં રસ કેળવાશે. **હું તો એટલું જાણું કે જીવન જીવવા માટે છે. આખો દિવસ અંગુઠા ઘસીને મગજ અને આંખ ખરાબ કરવા માટે નથી.**

● **મિનિ કટ :**

આ લેખ લખતી વખતે પણ મોબાઈલના કારણે ઘણીવાર ભંગ પડ્યો તેમ મારે સ્વીકારવું જ રહ્યું.

મોબાઈલ : ૯૭૧૨૯ ૨૪૨૦૧
ઈ-મેઈલ : grasshopper4201@gmail.com

સારો સમય એ લોકોનો હોય છે જે ક્યારેય પણ કોઈનું ખરાબ નથી ઈચ્છતા.

૨૨મી માર્ચ : વિશ્વ જળ દિન

(અનુસંધાન : પાના નં.-૧૫ ઉપરથી ચાલુ)

મળતું નથી. તો કેટલાક વિસ્તારમાં પાણી મોટા પાયે વેડફાતું હોય છે. એટલા જ માટે પાણીનો કરકસરથી ઉપયોગ કરવાનો સંદેશ આપવા ૨૨મી માર્ચે વિશ્વ જળ દિવસ ઉજવવામાં આવે છે. પાણી પણ લોહી જેવું કુદરતી પ્રવાહી છે જેને પ્રયોગશાળામાં બનાવી શકાતું નથી.

પૃથ્વી પરના સમુદ્રો તથા મહાસાગરોમાં ૧૩૭૦ મિલિયન ઘનફુટ જળ છે, જે કુલ જળ જથ્થાના આશરે ૯૭.૨૫% જેટલું છે. હિમશ્ચેત્રોમાં આશરે ૨.૧% જેટલો જળ જથ્થો છે, જ્યારે ૧% જેટલો જળ જથ્થો વાતાવરણમાં ભેજ અને સપાટી પરના જળ સ્વરૂપે છે. માનવ અને સજીવ સૃષ્ટિ માટે પીવાલાયક પાણી માત્ર ૨% જેટલું જ છે. પાંચ મિનિટના શાવર સ્નાનમાં સરેરાશ ૮૫ લીટર પાણી બગડે છે. પાણીના બેડા માથે લઈને પાણી શોધવા નીકળતી મહિલાઓના જીવનનો ૨૫ ટકા હિસ્સો પાણીમાં જાય છે. **નળમાંથી એક સેકન્ડમાં એક ટીપું પાણી ટપકતું હોય તો એક અઠવાડિયામાં ૫૦૦ લીટર પાણીનો બગાડ થાય છે.** અનાજ પેદા કરવા માથાદીઠ ૩૦૦૦ લીટર પાણી જોઈએ. વિશ્વમાં પીવાલાયક પાણીનો જથ્થો ૨ ટકા કરતાં પણ ઓછો છે. વિશ્વમાં પાણીના કુલ વપરાશનો ૭૦ ટકા હિસ્સો ખેતીમાં વપરાય છે, ૨૦ ટકા ઈન્ડસ્ટ્રીઝ અને ૧૦ ટકા ઘરેલું વપરાશ થાય છે. માણસની રોજની પીવાના પાણીની જરૂરિયાત ૩થી ૪ લીટર છે, જ્યારે એક દિવસનું ફૂડ તૈયાર કરવામાં ૨૦૦૦થી ૫૦૦૦ લીટર પાણી વપરાય છે.

એક સર્વે પ્રમાણે ૭૦% પાણીનો ઉપયોગ સિંચાઈ માટે થાય છે. આપણે રોજબરોજ દૂધનો વપરાશ કરીએ છીએ પરંતુ એ જાણીને નવાઈ લાગશે કે એક પશુ પાસેથી ૧ લીટર દૂધ મેળવવા માટે ૧૦૦૦ લીટર પાણીનો વપરાશ થાય છે. આ ૧ હજાર લીટર પાણીમાં પશુઓને પીવડાવવામાં આવતા પાણી ઉપરાંત ઘાસચારો ઉગાડવા અને સાફ સફાઈ માટે વપરાતા પાણીનો પણ સમાવેશ થાય છે.

હોસ્પિટલમાં જોવા મળતા ૧૦ દર્દીઓમાંના ૮ની બીમારીનું કારણ ખરાબ પાણી છે. જ્યાં એક લોટા પાણીથી કાર્ય સંપન્ન થઈ શકતું હોય ત્યાં એક બાલદી પાણી બગાડવાની જરૂર નથી. આ જાતનો અભિગમ અપનાવવામાં આવે તો શહેરોમાં પાણીની તંગીને મહદ્ અંશે ઓછી કરી શકાય. આ માટે કોઈ બાહ્ય શક્તિ નહીં પણ ફક્ત આંતરિક મક્કમ મનોબળની જરૂર છે. કચ્છ હંમેશાં જળ સંકટથી ઝડુમતો જિલ્લો છે એટલે **આપણે તો પાણીનું એક એક બુંદ વિચારીને વાપરવું પડશે નહિંતર તકલીફ પડશે.**

(સંદર્ભ : વિકિપીડિયા અને વિવિધ અખબારી અહેવાલો)

ઉર્જા અને પર્યાવરણ

પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ

વિકાસલક્ષી કાર્યક્રમો ઘડવા, તે પણ પર્યાવરણને અનુકૂળ હોય તેવા કાર્યક્રમોનું આયોજન સરકાર માટે પડકારરૂપ બનવા પામે છે. અન્ય દેશોની જેમ ભારત એની ઉર્જાની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવા માટે અશ્મિભૂત ઈંધણો પર વધારે નિર્ભર છે. થર્મલ પ્લાન્ટ અતિ પ્રદૂષણ ફેલાવે છે. ઉર્જાની જરૂરિયાત દિન પ્રતિદિન વધતી ચાલી છે. પછી તે ઘરગથ્થુ જરૂરિયાત માટે હોય, ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રો હોય કે વાહન - વ્યવહાર ક્ષેત્રની હોય. દેશના કેટલાક ભાગમાં સૌર અને પવન ઉર્જાનો ઉપયોગ વધી રહ્યો છે. આજે બાયોગેસ, સૌર ઉર્જા, જિયો થર્મલ ઉર્જા અને દરિયાઈ ઉર્જા - સ્વચ્છ ઉર્જાના કેટલાક સ્ત્રોતો છે.

વિશ્વમાં ભારતનું અર્થતંત્ર છઠ્ઠું સૌથી મોટું અર્થતંત્ર છે. ઉર્જાના વપરાશમાં દુનિયામાં ત્રીજો સૌથી મોટો વપરાશકર્તા દેશ છે. અત્રે દર વર્ષે ઉર્જાના વપરાશમાં તેની માંગમાં પાંચ ટકા વૃદ્ધિ થાય છે. વર્ષ ૨૦૪૦ સુધી ઉર્જાની માંગ બમણી થઈ જશે. પરિણામે સરકારની ટોચની પ્રાથમિકતા ઉર્જા ક્ષેત્ર છે. વર્ષ ૨૦૧૭માં સરકારે દેશના તમામ પરિવારોને વીજળીનો પુરવઠો પૂરો પાડવા **સૌભાગ્ય યોજના**નો પ્રારંભ કર્યો. પરિણામે નેવું ટકાથી વધુ પરિવારોને લાભ મળવા પામ્યો છે.

સરકારે વીજ વિતરણ કંપનીઓની નાણાંકીય સ્થિતિ સુધારવા **ઉજ્જવલ ડિસ્કોમ એસ્થોરન્સ (ઉદય)**ની જાહેરાત કરી છે. ઉર્જાના પુરવઠામાં તબક્કાવાર વધારો થઈ રહ્યો છે. ત્યારે વર્ષ ૨૦૨૨ સુધીમાં ૧૭૫ ગીગા વોટ ઉર્જાનો લક્ષ્યાંક સિદ્ધ થશે. ઉજ્જવલા યોજના અંતર્ગત સાત કરોડ જેટલા કુટુંબોને લાભ મળ્યો છે. તેમને સ્વચ્છ રાંધણ ગેસ મળે છે.

સરકારશ્રીની ચાલી રહેલી ઉર્જાક્ષેત્રની નીતિઓ પરવડે તેવી વિશ્વસનિય, ટકાઉ અને આધુનિક ઉર્જાની પ્રાપ્તિ પૂરી પાડવાનો શુભ હેતુ ધરાવે છે. ઈ.સ. ૨૦૨૧ સુધી દરેકને ૨૪ x ૭ વિદ્યુતની ઉપલબ્ધિ કરાવવી. ઈ.સ. ૨૦૨૨ સુધી ૧૭૫ ગીગા વોટ (GW) નવીનીકરણ ઉર્જા પેદા કરવાની ક્ષમતા પ્રાપ્ત કરવી. ઈ.સ. ૨૦૨૩ સુધી ઓઈલ અને ગેસની આયાતોમાં ૧૦%નો ઘટાડો કરવો. ભારતે ઈ.સ. ૨૦૧૭માં તેની જરૂરિયાતના કુડ ઓઈલના અંદાજે ૮૨% અને કુદરતી ગેસના ૪૫%ની આયાતો કરી હતી.

● ઓશન એનર્જી :

પૃથ્વીની સપાટીના ૭૦%થી વધુ હિસ્સો સમુદ્રો આવરી લે છે અને તે એક ખૂટે નહીં એવો ઉર્જા સ્ત્રોત છે. ‘ઓશન એનર્જી’ દરિયાના મોજામાંથી મેળવવામાં આવે છે. દુનિયામાં ઘણા ઓછા પ્રમાણમાં પાવર પ્લાન્ટ પ્રાપ્ત થયા છે, કે જે કાર્યરત છે. વર્ષ ૨૦૧૬ના અંતે વિશ્વમાં ઓશન એનર્જીની આશરે ૫૩૬ મેગાવોટની સ્થાપિત ક્ષમતા કાર્યરત હતી.

ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી - મદ્રાસે હાથ ધરેલ એક અભ્યાસ મુજબ ભારતમાં ટાઈડલ એટલે કે સમુદ્રના મોજાં આધારીત વીજળીના ઉત્પાદનની ક્ષમતા ૧૧,૫૦૦ મેગાવોટ જેટલી છે. તે મેળવવા માટેના આશાસ્પદ સ્થળોમાં ખંભાતનો અખાત અને કચ્છના અખાત (ગુજરાત), સુંદરવન (પશ્ચિમ બંગાળ), પશ્ચિમ ઘાટ (મહારાષ્ટ્ર) આદિ સમાવિષ્ટ છે. ભારતમાં મોજા આધારીત ઉર્જા માટેની થિઅરેટિકલ ક્ષમતા ૪૧,૦૦૦ મેગા વોટની હોવાની સંભાવના છે. ગોવા, કર્ણાટક અને કન્યા કુમારીને લક્ષમાં લેવાયા છે. મોટાપાયે સ્થપાયેલા ટોચના ટાઈડલ પ્લાન્ટ્સ, દક્ષિણ કોરિયા ૨૫૪ મેગાવોટ (૨૦૧૧), ફ્રાન્સ ૨૪૦ મેગા વોટ (૧૯૬૬), કેનેડાના ૨૦ મેગાવોટ પ્લાન્ટનો સમાવેશ થયો છે.

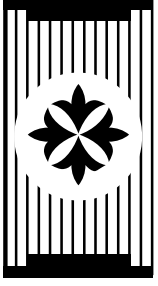
● સૌર ઉર્જા :

ભારતમાં લગભગ સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન સૂર્યપ્રકાશ મળતો રહે છે. તેથી પુનઃ પ્રાપ્ત ઉર્જા, સૌર ઉર્જા માટેની વિશાળ સંભવિતતા રહેલી છે. ભારત સરકારે પુનઃ પ્રાપ્ત ઉર્જાના સ્ત્રોતોમાંથી ૧૭૫ ગીગાવોટ ઉર્જાનું ઉત્પાદન કરવાનો લક્ષ્યાંક નિર્ધારીત કર્યો છે. જે ઈ.સ. ૨૦૨૨માં પૂર્ણ થશે. પરિણામે છેલ્લા થોડા વર્ષોમાં આપણે ૨૮ જીબી સૌર ઉર્જા ક્ષમતાનો વધારો નિહાળી શક્યા છીએ.

● બાયોગેસ :

કચરામાંથી ઉર્જા ઉત્પન્ન કરવા બાયોગેસ, બાયો સી.એન.જી. શહેરી ઔદ્યોગિક તથા કૃષિ કચરામાંથી ઉર્જા ઉત્પત્તિના કાર્યક્રમો ભારતમાં હાથ ધરાયા છે. બાયોગેસનો

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૩૩ ઉપર)

સમજ

સાચું તો દરેકને સમજાતું હોય છે, પણ અફસોસની વાત એ છે કે 'સાચા સમયે સમજાતું નથી'

ભોલાભાઈ ગોલીબાર

★

સાત-આઠ વરસનો એક છોકરો સ્કૂલથી પાછો વળી રહ્યો હતો. રસ્તામાં એણે કૂતરાના બચ્ચાઓની દુકાન જોઈ. નાનકડા કૂતરાઓ જેને આપણે 'પપી' પણ કહીએ છીએ, એને એ છોકરો પ્રેમથી નિરખવા લાગ્યો. એણે દુકાનદારને પૂછ્યું, 'અંકલ, હું આ પપીને મારી સાથે લઈ જઈ શકું?' નાનકડા માસુમ છોકરાનો આ સવાલ સાંભળી દુકાનદારે મુસ્કુરાઈને કહ્યું, 'બેટા, આ બધા જ પપી વેચવા માટે રાખ્યા છે અને બધાની કિંમત છે.' છોકરાએ ખિસ્સામાં હાથ નાખી દસ રૂપિયાની નોટ કાઢી. પછી એણે નાનકડી ચડીના બીજા ખિસ્સામાંથી બીજા ચાર રૂપિયાના સિક્કા કાઢ્યા. એણે બધા પૈસા દુકાનદારને આપ્યા અને દુકાનદારને કહ્યું, 'મને એક પપી આપી દો.'

દુકાનદારે છોકરાના માથે હાથ ફેરવતા કહ્યું, 'દીકરા, આ બધા પપીની કિંમત તારા ૧૪ રૂપિયા કરતા વધારે છે.' આટલું કહી એણે બધા પૈસા છોકરાના ખિસ્સામાં નાખી દીધા. છોકરો નિરાશ થઈ ગયો. એણે દુકાનદારને પૂછ્યું, 'અંકલ, હું થોડીવાર આ બધાને જોઉં?' દુકાનદારે છોકરાને બધા પપીને જોવાની પરવાનગી આપી. છોકરો પાંજરા પાસે ઊભો રહી પપીઓની ધમાલ-મસ્તી જોવા લાગ્યો. અચાનક છોકરાની નજર પાંજરાના ખૂણામાં ચૂપચાપ બેઠેલા પપી પર પડી. એણે દુકાનદારને પૂછ્યું, 'અંકલ, આ પપી કેમ નથી રમી શકતો?' દુકાનદારે કહ્યું, 'દીકરા, આ પપીનો એક પગ નથી. એટલે એ નથી રમી શકતો.' આ સાંભળીને બાળકે દુકાનદારને પૂછ્યું, 'અંકલ, આ પપીની કિંમત શું છે?' દુકાનદારે કહ્યું, 'એ પપી હું તને ૧૪ રૂપિયામાં આપી શકું છું. પણ એ પપી તો તારી સાથે રમી પણ નહીં શકે. તું આનું શું કરીશ?'

આ સાંભળી છોકરાએ પોતાના જમણા પગ પરથી પેન્ટને ઉપર સરકાવી. દુકાનદાર એ જોઈ સ્તબ્ધ થઈ ગયો. એ છોકરાનો એક પગ નહોતો. એને કૃત્રિમ સ્ટીલનો પગ લગાવેલો હતો. છોકરાએ દુકાનદારને કહ્યું, 'અંકલ, જેમ મારા દર્દને સમજનાર કોઈ નથી એમ એના દર્દને સમજનાર પણ કોઈ નથી. કદાચ અમે એકબીજાના દર્દને સમજી જીવનની ખુશીને શોધી લઈએ.'

આટલા નાનકડા બાળકના મોઢામાંથી આવી પરિપક્વ વાત સાંભળીને દુકાનદારની આંખમાં આંસુ આવી ગયા. તેણે એકપણ પૈસો લીધા વગર પપી એ બાળકને આપી દીધું.

દોસ્તો, થોડા સમય પહેલાં મને વોટ્સએપ પર એક મેસેજ મળ્યો, જેનો અર્થ કંઈક એવો હતો કે, 'તમે બીજાના દર્દને એ સમજીને ન મહેસૂસ કરો કે તમે બીજાની મદદ કરી રહ્યા છો, પણ એ સમજીને મહેસૂસ કરો કે જીવન બહુ લાંબું છે. કાલે આપણને પણ આપણા દુઃખદર્દ વહેંચવા માટે કોઈકની જરૂર પડી શકે છે. એટલે આપણે બીજા માટે નહીં પણ પોતાના માટે બીજાના દર્દને સમજવા જોઈએ. એટલે આવું તમે પણ એકવાર કરી જુઓ, પછી જુઓ અંદરથી કેવી ખુશી મળે છે.'

ગોલીબાર પબ્લિકેશન્સ, કાશીરામ ટેક્ટાઈલ્સની પાછળ,
એશિયન પેઇન્ટ્સ ગોડાઉનની બાજુમાં,
બોમ્બે હાઈવે, નારોલ, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૦૫.
ફોન : ૨૫૩૨૯૧૮૧, ૨૫૩૨૯૬૭૧

॥ શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥

॥ શ્રી સચ્ચાઈ માતાય નમઃ ॥ ॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ ॥

Saya

દેશી ગાયનું શુદ્ધ ઘી....

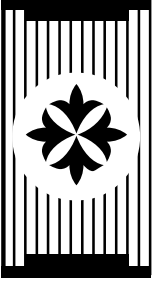
FOR PURITY LAB TESTED FOR PURITY

fssai

- FSSAI રજીસ્ટર
- દેશી ગાયનું શુદ્ધ ઘી મળશે.
- શુભ પ્રસંગે ઓર્ડર લેવામાં આવશે.
- ફ્રી હોમ ડિલિવરી (ફક્ત અમદાવાદ માટે)

■ Cash On Delivery ■ Paytm ■ Google Pay

૮, શક્તિપાર્ક સોસાયટી, વિશાલ નગરની બાજુમાં,
ઇસનપુર, અમદાવાદ-૩૮૨ ૪૪૩.
M : 97125 87878, 75728 87878, 98792 25039

સાયન્સ અને ટેકનોલોજી

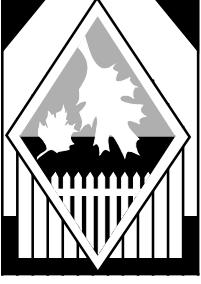
‘ગૂગલ મેક્સ’ને ૧૫ વર્ષ

૧. ૧૫ વર્ષ નિમિત્તે ગૂગલ મેક્સે પોતાના સિમ્બોલનું નવીનીકરણ કરી નવો લોગો રજૂ કર્યો હતો.
૨. એમેઝોનના આદિવાસીઓ હવે ગૂગલ મેક્સનો ઉપયોગ કરીને પોતાની જમીન માપણી કરી રહ્યા છે.
૩. ગૂગલ અર્થને કારણે ઈરાનને ૩૦ વર્ષ પછી ૨૦૧૦માં ખબર પડી હતી કે તહેરાન એરપોર્ટની છત પર ઈઝરાયેલનો ધર્મસિમ્બોલ સ્ટાર ઓફ ડેવિડ કોતરેલો છે! એ એરપોર્ટ ઈઝરાયેલી કારીગરોએ તૈયાર કર્યું હતું.
૪. ઈજિપ્તના કેટલાક પિરામિડોના અવશેષો ગૂગલ અર્થમાં જોયા પછી સંશોધક એન્જેલાએ શોધી કાઢ્યા હતા.
૫. ગૂગલ મેક્સનો ઉપયોગ કરીને શોધાયેલા આફ્રિકાના એક જંગલ વિસ્તારનું નામ જ ગૂગલ ફોરેસ્ટ રખાયું છે.
૬. સ્વિત્ઝરલેન્ડની પોલીસે ગૂગલ મેક્સ સાથે જોડાયેલી સર્વિસ ગૂગલ અર્થનો ઉપયોગ કરીને ગાંજાના ખેતરો શોધી કાઢ્યા હતા.
૭. ગૂગલ ટ્રાફિકની માહિતી લાઈવ રજૂ કરવા વપરાશકારોના ફોનનું સતત ટ્રેકિંગ રાખીને ડેટા એકઠો કરે છે.
૮. કોસોવો નામના દેશમાં જમીનમાં અનેક સુરંગો (માઈન્સ) બિછાવેલી છે. અહીંના લોકો ગૂગલ મેક્સનો ઉપયોગ કરી માઈન્સનું લોકેશન જાણી શકે છે.
૯. ગૂગલ મેપ દ્વારા ગેરમાર્ગે દોરાતા હોવાના અનેક કિસ્સા નોંધાય છે. નિકારાગુઆની લશ્કરી ટુકડી, ગૂગલ

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૨૩ ઉપર)

એક નજર.... ખાસ ધ્યાનમાં રાખશો...

- કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાસ કરીને તદ્દન અજાણી વ્યક્તિના કહેવાથી કોઈ પણ એપ પોતાના ફોનમાં ઈન્સ્ટોલ કરશો નહીં.
- તમારા ફોનમાં આવેલો કોઈપણ ઓટીપી કોઈ પણ વ્યક્તિને ક્યારેય આપશો નહીં.
- મોબાઈલ વોલેટ્સમાં ફૂલ કેવાયસી અને મિનિમમ કેવાયસી એમ બે પ્રકારની કેવાયસી પદ્ધતિ હોય છે. મિનિમમ કેવાયસીમાં વોલેટનો ઉપયોગ મર્યાદિત છે.
- મિનિમમ કેવાયસી પ્રક્રિયા માટે કોઈ સપોર્ટની જરૂર હોતી નથી, એ આપણે જાતે જ એપમાંની સૂચનાઓનું પાલન કરીને પૂરી કરી શકીએ છીએ.
- ફૂલ કેવાયસી માત્ર આવી કંપનીના ઓથોરાઈઝ્ડ કેવાયસી પોઈન્ટ (જે આપણી નજીકની કોઈ દુકાન પણ હોઈ શકે છે) માં રૂબરૂ જઈને જ અને આપણી ઓળખ સાબિત કરતા દસ્તાવેજો આપીને જ પૂરી કરી શકાય છે.
- વોલેટ્સ કંપની તરફથી ક્યારેય કોલ કરીને કોઈ એપ ઈન્સ્ટોલ કરવા કહેવાતું નથી.
- મોબાઈલ વોલેટમાં કોઈ ઓફર હેઠળ તમને કેશબેક મળે તો તે મેળવવા માટે કોઈ લીંક મોકલવામાં આવતી નથી. તે રકમ ડાયરેક્ટ આપણા મોબાઈલ વોલેટમાં જમા થતી હોય છે. આથી તમને કેશબેક મળ્યો હોવાની જાણ કરીને તે મેળવવા માટે કોઈ લીંક પર ક્લિક કરવાનું કહેતો મેસેજ મળે તો તેને ધ્યાન પર લેશો નહીં કે અન્યોને ફોરવર્ડ પણ કરશો નહીં.
- બેંકની જેમ કોઈપણ મોબાઈલ વોલેટના કર્મચારી પણ આપણને ક્યારેય આપણા પીન, ઓટીપી, પાસવર્ડ, પાસવર્ડ રીસેટ કરવાની લીંક, ડેબીટ / ક્રેડિટ કાર્ડના સીવીસી કે પીન કે બેંકની અન્ય વિગતો પૂછશે નહીં. આવી વિગતો ફોન પર ક્યારેય કોઈને કહેશો નહીં.
- ફોનના સેટિંગ્સમાં ‘એપ પરમિશન’ના ઓપ્શન શોધી કાઢી અને તેમાં એ જુઓ કે તમે કઈ કઈ એપને તમારા એસએમએસ એક્સેસ કરવાની છૂટ આપી છે.
- ભીમ, પે-ટીએમ કે ગૂગલ પે જેવી નાણાંકીય સર્વિસ કે ગૂગલ પ્લે સ્ટોર અને મેસેજ્સ જેવી જાણીતી સર્વિસ કે તમારી પોતાની મોબાઈલ કંપનીની એપને એસએમએસ એક્સેસની મંજૂરી આપી હોય તો વાંધો નહીં પરંતુ એ સિવાય કોઈ પણ એપને એસએમએસ રીડ કરવાની મંજૂરી હોય તો એ પાછી ખેંચી લો.

આરોગ્ય

“મારા ૭૧ વર્ષના મમ્મી સમજાવવા છતાં
કાંઈ સમજતા નથી, પોતાનું ધાર્યું જ કરે છે” – (૪)
ડિમેન્સિયા બીમારીની સારવાર

ડૉ. મણિલાલ ગડા
(મનોચિકિત્સક)

ડૉ. દીપ્તિ શાહ (ગડા)
(મનોચિકિત્સક તથા
બાળ મનોચિકિત્સક)

ડિમેન્સિયાની બીમારીના લક્ષણો વિશે આગળના લેખમાં જાણકારી મેળવી.

માનસિક લક્ષણો : (૧) ભ્રમ (Delusions) (૨) વહેમ આવવા (૩) આભાસ થવો (Hallucinations) (શરીર પર જીવજંતુ ચાલે છે, મારી બાજુમાં માણસો બેઠા છે વગેરે) (૪) સ્વજનોને ન ઓળખવા (૫) લાગણીશૂન્યતા.

વર્તણૂકને લગતા લક્ષણો : (૬) બહાર ભટકવાનું વધી જાય છે. (૭) ઊંઘની પ્રક્રિયા બદલાઈ જાય છે (દિવસે ઊંઘ આવે છે તથા રાત્રે ઊંઘ આવતી નથી) (૮) ચીડિયાપણું / ગુસ્સો વધી જાય છે. (૯) સાંજના ભાગમાં લક્ષણો વધારે હોય, (૧૦) સ્મૃતિભ્રંશ / ભૂલકણાપણું – તાજેતરના વર્તમાન પ્રસંગો યાદ રહેતા નથી, વર્ષો પહેલાના પ્રસંગો ઊંડાણમાં યાદ રહે છે. (૧૧) અમુક જ ઘટનાઓ ભૂલાય છે. (૧૨) નામ / શબ્દો ભૂલી જવાય છે. યોગ્ય શબ્દો, યોગ્ય સમયે યાદ આવતા નથી. (૧૩) જમી લીધું હોય છતાં ફરિયાદ કરે છે કે મને જમવા આપ્યું નથી. (૧૪) રોજિંદુ નિત્યક્રમ કરવામાં તકલીફ થાય છે, નિત્યક્રમ કરવાનું ભૂલાઈ જવાય છે.

લેબોરેટરી તપાસ (લોહી, પેશાબ, સંડાસ વગેરે) સામાન્ય રીતે નોર્મલ હોય છે. બ્રેઇન સી.ટી. સ્કેન તથા એમ.આર.આઈ. સ્કેનમાં ઉંમર પ્રમાણેના ફેરફારો જોવા મળે છે.

આ લેખમાં ડિમેન્સિયાની બીમારીમાં સારવાર વિશે જાણકારી મેળવીએ.

નીચેની પદ્ધતિઓથી ડિમેન્સિયા બીમારીની સારવાર કરવામાં આવે છે :

૧. સાયકોએજ્યુકેશન
૨. દવાઓ (અ) યાદશક્તિ માટે, (બ) માનસિક તથા વર્તણૂકને લગતા લક્ષણો માટે.
૩. નોન-ફાર્માકોલોજીકલ પદ્ધતિથી સારવાર.
૪. કુટુંબીજનોની સમજદારી, સાથ અને સહકાર.

૧. સાયકો એજ્યુકેશન :

સારવારનો આ મહત્વનો તબક્કો છે. આ તબક્કામાં

નિદાન થયા બાદ દર્દીની બીમારી (ડિમેન્સિયા) વિશે મનોવૈજ્ઞાનિક તથા વૈજ્ઞાનિક માહિતી આપવામાં આવે છે. પરિવારજનોને તથા દર્દીની સારસંભાળ રાખનાર વ્યક્તિને આ માહિતી તેઓ સમજી શકે એવી સાદી સરળ ભાષામાં આપવામાં આવે છે. આથી પરિવારજનોનો સમજણપૂર્વકનો સહકાર સારવાર માટે મળી રહે છે.

આધુનિક સંશોધનો જેવા કે કેટ સ્કેન (CAT Scan), એમ.આર.આઈ. (MRI) સ્કેન, ફંક્શનલ એમ.આર.આઈ. (fn MRI), પેટ (PET) સ્કેન દ્વારા પુરવાર થયેલ છે કે ડિમેન્સિયાની બીમારીમાં મગજના અવયવોમાં નીચે પ્રમાણેના ફેરફારો થાય છે.

(અ) મગજના જ્ઞાનતંતુઓમાં ફેરફારો (Pathology) :

મગજનું કદ (Volume) નાનું થઈ જાય છે. જ્ઞાનતંતુઓની રચના (Structure) તથા રસાયણો (Neurotransmitters)માં મહત્વના ફેરફારો થાય છે જે રોગના વિવિધ લક્ષણો માટે જવાબદાર છે. જ્ઞાનતંતુઓ (grey matter) ઓછા થઈ જાય છે, જ્ઞાનતંતુઓ ખાસ કરીને મગજના અવયવો કોરટેક્સ, હિપોકેમ્પસ, એમિગડેલામાં ફેરફાર થાય છે અને આ અવયવોમાં જ્ઞાનતંતુ ઓછા થાય છે.

(બ) સૂક્ષ્મ તપાસ (Microscopic Examination) :

ડિમેન્સિયામાં બ્રેઇનના જ્ઞાનતંતુની સૂક્ષ્મ તપાસમાં (૧) અસામાન્ય ગાંઠ (એમીલોઇડ પ્લાક - Amyloid Plaque) તથા (૨) રેષાઓની ગૂંચ (ન્યુરોફિબ્રિલરી ટેન્ગલ્સ - Neurofibrillary Tangles) જોવા મળે છે. આ ફેરફારો યાદશક્તિ માટે કાર્ય કરતા બ્રેઇનના ભાગો - હિપોકેમ્પસ તથા કોરટેક્સમાં જોવા મળે છે. રેસાઓની ગૂંચ સબસ્ટેન્શિયલ નાઇટ્રા તથા લોકસ સેરયુલસમાં પણ જોવા મળે છે.

(ક) રસાયણો (Neurotransmitters) :

બ્રેઇનના લિમ્બિક સિસ્ટમના હિપોકેમ્પસ, એમિગડેલા યાદશક્તિ જાળવવાનું કામ કરે છે. કોરટેક્સ વિચારવાનું તથા વહીવટલક્ષી કાર્યો (Executive functions) કરે છે. ડિમેન્સિયામાં આ ભાગના જ્ઞાનતંતુઓ મરી જાય છે. આથી

ન્યુરોટ્રાન્સમિટર્સ (રસાયણો) એસીટાઈલ કોલીન (Acetyl Choline) તથા નોરએપીનેફ્રીન (Norepinephrine)ની માત્રા ધીમે ધીમે ઓછી થઈ જાય છે. જેને લીધે યાદશક્તિ ધીમે ધીમે ઘટતી જાય છે. ન્યુરોટ્રાન્સમિટર્સ ઘટી જવાથી સંકેતો (Messages)ની આપ-લે માં ગરબડ થાય છે અને વિચારવાની તથા સમજણશક્તિ ઘટતી જાય છે.

(૧) ઉપરોક્ત ફેરફારો દર્દીના કાબૂમાં નથી હોતા. (૨) ડિમેન્સિયા એક શારીરિક બીમારી છે પરંતુ લક્ષણો માનસિક છે. (૩) દર્દી ઢોંગ કે નાટક કરતો નથી. સાયકોએજ્યુકેશન દ્વારા પરિવારજનોને આ સમજાય છે. ગેરસમજ તથા નકારાત્મક વલણ દૂર થાય છે, જે સારવાર માટે ખૂબ જ ઉપયોગી નીવડે છે.

૨. દવાઓ દ્વારા સારવાર

(Pharmacological Treatment) :

(અ) પરિવારજનો તથા ડિમેન્સિયાના દર્દી આગળના લેખમાં જણાવ્યા મુજબ વર્તણુક તથા માનસિક લક્ષણોથી પરેશાન હોય છે. વર્તણુક તથા માનસિક લક્ષણોની સારવાર એક્સપર્ટ તરીકે મનોચિકિત્સક વધુ સારી રીતે કરી શકે છે કારણકે મનોચિકિત્સકને એ પ્રમાણેની ટ્રેનિંગ મળી હોય છે અને વધુ અનુભવી પણ હોય છે.

સારવારમાં વ્યક્તિગત રીતે જે પ્રમાણેના લક્ષણો હોય એ પ્રમાણેની દવાઓ તથા વ્યક્તિગત માત્રા (Dose)માં દવાઓ અપાય છે. માનસિક લક્ષમો ભ્રમ, વહેમ તથા આભાસ માટે એટીપિકલ એન્ટિસાઈકોટિક્સ આપવામાં આવે છે. સૌથી ઓછી માત્રાથી શરૂ કરી દવાની માત્રા એડજસ્ટ કરાય છે.

દિવસના ઊંઘ આવે તથા રાત્રે જાગરણ થાય એ ડિમેન્સિયાની બીમારીનું લક્ષણ છે. રાત્રે વ્યવસ્થિત ઊંઘ આવે એ માટે સિડેટિવ એટીપિકલ એન્ટિસાઈકોટિક્સની દવાઓ અપાય છે.

(બ) ડિમેન્સિયા બીમારીનું લક્ષણ છે યાદશક્તિ ઓછી થવી (સ્મૃતિભ્રંશ). તાજેતરના સંશોધનો પ્રમાણે યાદશક્તિ ઓછી થવાનું કારણ છે એસીટાઈલ કોલીન નામનું ન્યુરોટ્રાન્સમિટર્સ જ્ઞાનતંતુમાં ઓછું થવાનું.

આ માટે (૧) એસીટાઈલ કોલિન એસ્ટરેઝ ઈન્હિબીટર્સ દવાઓ તથા (૨) મેમેન્ટિન દવાઓ અપાય છે.

(ક) સલ્લિમેન્ટ વિટામિન્સ તથા પ્રોટિન્સ : ડિમેન્સિયા બીમારીના કિસ્સાઓમાં વિટામિન બી-૧૨ તથા વિટામિન ડી-૩ નું પ્રમાણ ઓછું જોવા મળે છે. આથી વિટામિન બી-૧૨, વિટામિન ડી-૩ તથા પ્રોટિન સલ્લિમેન્ટ આપવામાં આવે છે. જેથી બીમારીના લક્ષણોમાં ઝડપથી સુધારો થાય છે.

(ડ) અન્ય બીમારીઓની યોગ્ય સારવાર : અન્ય બીમારીઓ જો સાથે હોય દા.ત. ડાયાબીટીસ, હાઈ બ્લડ પ્રેશર, થાઈરોઈડ વગેરે - તો એના માટે યોગ્ય સારવાર કરવી જરૂરી છે. જો આ

બીમારીઓ કાબૂમાં નહીં હોય તો આ બીમારીઓની અસર ડિમેન્સિયાના લક્ષણો પર થાય છે તથા ડિમેન્સિયા માટેની દવાઓનું પ્રમાણ વધારે આપવું પડે છે.

(૩) પૂરક સારવાર :

પ્રથમ ડિમેન્સિયા બીમારીના લક્ષમો દવાઓ દ્વારા કાબૂમાં લેવામાં આવે છે. આથી દર્દીની સમજણશક્તિ વધે છે તથા અન્ય સારવારની પદ્ધતિમાં દર્દી સહકાર આપે છે.

લક્ષણો કાબૂમાં આવ્યા બાદ પૂરક સારવારની પદ્ધતિઓ દવાઓ સાથે શરૂ કરાય છે. શારીરિક પ્રમાણસર કસરત, યોગ્ય પૌષ્ટિક આહાર, માનસિક કસરતની પ્રવૃત્તિઓ, સામાજિકરણ, સક્રિય રહેવાનું વગેરે પ્રવૃત્તિઓ માફકસર વ્યક્તિગત રીતે કરાવવામાં આવે છે. આ વિશેની ઊંડાણસર માહિતી આવતા લેખમાં મેળવીશું. (કમળા:)

'ગૂગલ મેપ્સ'ને ૧૫ વર્ષ

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૨૧ ઉપરથી ચાલુ)

મેપના સહારે પોતાના એક વિસ્તારમાં ગઈ. ત્યાં રહેલા જંગલ વિસ્તારનો નાશ કર્યો. જેથી ઘૂસણખોરો તેમાં છૂપાઈ ન શકે. ત્યાંથી લશ્કરી બળવો થવાની બાતમી હતી. બાદમાં ખબર પડી કે નિકારાગુઆની સેનાએ તોડફોડ મચાવી, એ પડોશી દેશ કોસ્ટારીકાની ભૂમિ હતી. ગરબડ થવાનું કારણ કમાન્ડરે લશ્કરી ચાર્ટને બદલે ગૂગલ મેપનો કરેલ ઉપયોગ હતું.

૧૦. ઘણી સર્વિસની માફક મેપ્સ પણ ગૂગલની પેદાશ નથી, ગૂગલે ખરીદેલી સર્વિસ છે. ઓક્ટોબર ૨૦૦૪માં ગૂગલે એ ખરીદી લીધી. મેપ્સનો પ્રારંભ તો ડેન્માર્કના બે ભાઈઓ લાર્સ અને જેન્સે કર્યો હતો.

૧૧. મેપ્સના લોકલ ગાઈડ વિભાગ હેઠળ કોઈ પણ વ્યક્તિ પોતાના વિસ્તારની જાણકારી, ફોટો મૂકી શકે છે.

૧૨. શેરીમાં ચાલ્યા જતાં હોઈએ અને આસપાસના મકાનો દેખાય એ પ્રકારે દૃશ્ય રજૂ કરતી ગૂગલની સ્ટ્રીટ વ્યુ સર્વિસ ૨૦૦૭માં શરૂ થઈ હતી.

૧૩. ચીનમાં સરકારી કાયદા પ્રમાણે ગૂગલ મેપ્સની સર્વિસ માટે સરકાર પૂરા પાડે એ નકશાનો જ ઉપયોગ થઈ શકે છે.

૧૪. ગૂગલ મેપ્સમાં ન દેખાવાની સામગ્રી પણ દેખાય છે. માટે લશ્કરી મથકો, યુદ્ધજહાજો વગેરેની હાજરી પારખવાનું કામ ઘણી વખત સહેલું થાય છે. ૨૦૦૫માં શરૂઆત થઈ ત્યારે ઓસ્ટ્રેલિયાએ મેપ્સની ફરિયાદ કરી હતી કે તેમનો સંવેદનશીલ પરમાણુ સંસ્થાન વિસ્તાર મેપ્સમાં દેખાય છે.

૧૫. સ્ટ્રીટ વ્યુ સતત અપડેટ થતો રહે છે. જ્યારે મેપ વધુમાં વધુ બે અઠવાડિયામાં એક વખત અપડેટ થાય છે. એટલે બે અઠવાડિયાથી વધુ જૂનો નકશો નહીં જોવા મળે. ■

આગે કદમ

ડૉ. મેહા વી. સંઘવી

સફળતાની સોનોગ્રાફી

‘સફળતા’ રાતોરાત નથી મળતી, તો સફળતા બેઠા બેઠા પણ નથી મળતી. સફળતા મળે છે સખત અને સતત પુરુષાર્થથી — કડી મહેનતથી. માત્ર નસીબના ભોગે / ભરોસે બેસી રહેવાની જરૂર નથી. મહેનતનો રંગ ત્યાં પૂરવો પડશે. નો ડાઉટ, મેચિંગ કરવામાં સમય ચોક્કસ લાગશે. **જ્યાં સુધી આપણા ભાગ્યના પડદા પર મહેનતનો રંગ મેચ નહીં થાય, ત્યાં સુધી સખત અને સતત પુરુષાર્થ આદરવો જ પડશે.** એમ જ બેઠા બેઠા તો રંગ મેચ થવાનો નથી, પ્રયાસ જરૂરી છે. આ સફળતા મેળવવામાં સૌથી અગત્યનો ભાગ ભજવે છે **‘આપણી જવાબદારી.’** આ સફળતા મેળવવાની જવાબદારી આપણી પોતાની છે. આપણા સિવાય બીજો કોઈ આપણને સફળતા અપાવશે એવી માન્યતા જ ભૂલભરેલી છે. મોટાભાગના લોકો આ ભૂલ ભૂલામણીમાં ફસાઈ જાય છે. આવા ફસાયેલા બધા જ લોકો નિષ્ફળ પુરવાર થાય છે. સફળ થનારા માણસો ક્યારેય આ ભૂલ ભૂલામણીમાં ફસાતા નથી. તેઓ પોતાની દરેક પ્રવૃત્તિમાં પોતાને જ જવાબદાર ઠેરવે છે. **કોઈ પણ કામ બરાબર ન થયું ત્યારે તેનો આરોપ બીજા પર નાખનારા માણસ અસફળ બને છે.** જ્યારે આવા પ્રસંગોમાં જાતને જ જવાબદાર / કસુરવાર ઠરાવનાર માણસ સફળતાનો ખજાનો મેળવીને જ રહે છે. બીજા પર આરોપ લગાવનાર માણસ પોતાનો આગળ વધવાનો રસ્તો જાતે જ બંધ કરી દે છે. એક વાત સમજી લેવાની ખાસ જરૂર છે કે જે માણસ બીજા પર આરોપ લગાવે છે, તે માણસ એટલું પુરવાર જરૂર કરે છે કે તે પોતાની સંપૂર્ણ જવાબદારીનો અસ્વીકાર કરે છે.

સફળ માણસ ‘આણે આમ કર્યું, માટે મારું આવું થયું’ આવું તો ક્યારેય બોલતો નથી કે યશ-અપયશની ચિંતા કરતો નથી. આવા વ્યક્તિઓ જ અસફળતાથી સફળતાનો દોર પૂરો કરી શકે છે. મંઝીલ સુધી પહોંચી, તેને મેળવી શકે છે. સારા અને નરસા બંને સમયમાં જાતને જ જવાબદાર ગણે છે. બસ જરૂરી એ છે કે એ પ્રયાસ સાચી દિશામાં હોવો / થવો જરૂરી છે. **સફળ બનવા માટે જો આપણે નિષ્ફળ થયેલ વ્યક્તિને આપણા રોલ મોડેલ બનાવીએ તો સફળતા અંગેનો ખ્યાલ અને દૃષ્ટિકોણ બંને સ્પષ્ટ થઈ જશે અને એ દિશામાં આપણા પ્રયત્ન ચાલુ થઈ જશે.** સફળ વ્યક્તિની સ્ટોરી માત્ર ઈન્ફોર્મેશન

આપણે, જ્યારે નિષ્ફળ વ્યક્તિની સ્ટોરી આપણને સફળતાની ચાવી આપે છે. તેનો અનુભવ આપે છે, તેની ભૂલો બતાવે છે. તેની સાથે તે ભૂલો સુધારવાની ચાવી પણ આપે છે.

સ્ટીવ જોબ્સ, મિશેલ જોર્ડન, જેક એન્ડ્રાકા, ડૉ. અબ્દુલ કલામ, એલિઝાબેથ બ્લેકવેલ, વોલ્ટ ડિઝની, મિલ્ટન હર્શી, અબ્રાહમ લિંકન, આલ્બર્ટ આઈન્સ્ટાઈન, બીલ ગેટ્સ, ચાર્લ્સ ડાર્વિન, ચાર્લી ચેપ્લીન, માર્ક ઝુકરબર્ગ, સ્ટીફન કિંગ, થોમસ આલ્વા એડિસન — આવા તો ઘણાંય ઉદાહરણો આપણી આસપાસ છે, જેમણે પોતાની નિષ્ફળતાને જ સફળતાની પહેલી સીડી બનાવી અને પોતાના માટે એક નવો માર્ગ કંડાર્યો છે.

આ સફળતા મેળવવા માટે કંઈક તો જરૂરી છે, પરંતુ શું? તેના Steps :

- ❏ આત્મવિશ્વાસ.
- ❏ તમારા તે દિશામાં થતા સતત અને સખત પ્રયત્ન.
- ❏ *You can do it, you will do it, nobody can stop you to achieve goal, be positive.*
- ❏ સમય આપવો.
- ❏ પ્લાનિંગ કરવી.
- ❏ તેમાં મદદરૂપ વ્યક્તિની સલાહ - ટીમવર્ક.
- ❏ કદાચ નિષ્ફળતા મળે તોયે નિરાશ ન થતાં પણ કંઈક શીખ્યાનો આનંદ વ્યક્ત કરી, ફરી નવા જોશ અને ઉત્સાહ સાથે ફરી કાર્ય કરવા તત્પર બનવું.

કદાચ આ છ સ્ટેપથી માણસ નિષ્ફળ બનતા તો અટકી જ જશે અને સાથોસાથ સફળતા માટેની કેડીઓ ખૂલી થઈ જાય એવું ન બને? જરા વિચારજો....

સંઘવી એજન્સી,
૧૧, અંબિકા સોસાયટી, હોસ્પિટલ રોડ,
ભુજ, ૬૨૭-૩૨૦ ૦૦૧.
મો. ૯૪૨૮૨ ૨૦૩૮૬

“ઈમાનદારી” એક અતિ મોંઘો શોખ છે,
કે જે દરેકના બસની વાત નથી.

તકદીર

નવી દિશા

સુનિતા એ. શાહ

હોળીનો તહેવાર આવીને જતો રહ્યો પરંતુ દિશાને હવે જાણે કે એની સાથે કોઈ લેવા-દેવા ન હતી. રંગબેરંગી રંગોની રેલમછેલ હવે તેના મનના કોરા કાગળને રંગોળીની જેમ ભરી શકતા ન હતા. પહેલા હોળીનો તહેવાર દિશા માટે આનંદ અને ઉત્સવ લઈને આવતો હતો. તેને રંગો સાથે ખૂબ પ્યાર હતો. તે નાની હતી ત્યારથી હોળીની ઉત્સુકતાપૂર્વક રાહ જોતી. એને સહેલીઓ સાથે કલર અને ગુલાલ પાણીથી હોળી રમવી ખૂબ ગમતી હતી. હોળી ધૂળેટીના દિવસે એ સવારથી નીકળી પડતી. ઘેર ઘેર જઈને બધાને ભેગા કરતી. આખો દિવસ આનંદ મસ્તીમાં પસાર થઈ જતો.

એ જેમ જેમ મોટી થતી ગઈ, યુવાનીમાં પ્રવેશ કરવા લાગી ત્યારે એને હોળીના રંગોમાં જીવનના રંગો પણ દેખાવા લાગ્યા. જ્યારે કોલેજના છોકરા છોકરીઓ ભેગા મળીને રંગ ઉડાડતા ત્યારે તે એમાં પોતાના ભાવિ જીવનના રંગો પણ ભરવા લાગતી. એને થતું કે કોઈક દિવસ તો તેનો મનગમતો રાજકુમાર તેને મળશે, જે તેને તેના પ્રેમના રંગથી રંગી નાખશે. અને એક દિવસ બન્યું પણ એવું જ. એની સાથે કોલેજમાં ભણતા વીરેન સાથે તેને મનમેળ થઈ ગયો. ધીમે ધીમે બંને જણા દોસ્તીથી આગળ વધી પ્રેમના બંધનમાં બંધાઈ ગયા. વીરેન એક પૈસાદાર બાપનો બગડેલો દીકરો હતો. તેના પિતા મોટાભાગે વિદેશમાં જ રહેતા હતા. તેમનો કારોબાર ત્યાં જ વિસ્તરેલો હતો. તે થોડો સમય દેશમાં આવીને પોતાના પરિવાર સાથે વિતાવતા, પરંતુ એમનો કારોબાર જ એવો હતો કે તેઓ ઈચ્છે તો પણ વધારે સમય રોકાઈ શકે તેમ ન હતા.

દિશા અને વીરેન પ્રેમના રંગમાં રંગાતા જતા હતા. પણ કહેવાય છે ને કે પ્રેમ સુગંધની જેમ હવામાં ભળીને ચારે દિશામાં પ્રસરી જાય છે અને એની ખબર આજુબાજુના લોકોને પડી જ જાય છે. દિશા અને વીરેનના પ્રેમની વાત પણ દિશાના ઘેર તેના માતા-પિતા સુધી પહોંચી જ ગઈ. તેના માતા-પિતા ખૂબ રૂઢીચુસ્ત હતા. તેઓ આ સાંભળીને જ ભડકી ઉઠ્યા. તેમણે દિશાના કોલેજ જવા પર પ્રતિબંધ લગાવી દીધો. બહેનપણીઓને મળવા પર પણ પાબંદી લગાવી દીધી. દિશાને ખૂબ આકરા વેણ સાથે કીધું કે, “તને કોલેજ શેના માટે મોકલીએ છીએ? ભણવાને

બદલે આ બધા લફરા કરે છે? તારી બે નાની બહેન અને નાના ભાઈનો તો વિચાર કરવો હતો. તેમના ભણતર ઉપર અને ભવિષ્ય ઉપર કેવી અસર પડશે?” પછી તેમણે દિશાને તેની માસીના ઘેર બીજા શહેરમાં મોકલી આપી અને ત્યાં રહીને જ આગળનું ભણતર પૂરું કરાવ્યું. આ દરમિયાન દિશાનો વીરેન સાથેનો સંપર્ક સાવ જ તૂટી ગયો. તે વખતે અત્યારની જેમ મોબાઈલનું ચલણ અસ્તિત્વમાં આવ્યું ન હતું.

ગ્રેજ્યુએશન પૂરું કરીને દિશા બે-ત્રણ વરસ પછી પોતાને ઘેર પાછી ફરી. પરંતુ તે હજુ વીરેનને ભૂલી શકી ન હતી. તેના વિશે જાણવાની એણે બહુ કોશિશ કરી પરંતુ વીરેન વિશે કોઈને કંઈ જ માહિતી ન હતી. એ ક્યાં ગુમ થઈ ગયો હતો તેની કોઈને પણ ખબર ન હતી. દિશાએ એક સારી કંપનીમાં નોકરી શોધી લીધી. તેના માટે છોકરાઓના માંગા આવવા લાગ્યા પરંતુ એને આ બધી વાતોમાં કોઈ રસ ન હતો. તેણે લગ્ન ન કરવાનું નક્કી કરી લીધું હતું. અને તેના માતા-પિતાને પણ આ બાબતમાં કોઈપણ ચર્ચા ન કરવા માટે સૂચના આપી દીધી હતી. તેણે તેનું બધું ધ્યાન કામમાં લગાવી દીધું હતું. ધીમે ધીમે તેના ભાઈ-બહેનો મોટા થવા લાગ્યા. કોલેજમાં આવી ગયા. ઓફિસમાં તેના કામ પ્રત્યેની નિષ્ઠા અને પ્રામાણિકતા, તેની યોગ્યતા જોઈને તેને પ્રમોશન મળતું ગયું. હવે તેનો પગાર પણ સારો એવો વધી ગયો હતો. હવે ઘર લગભગ તેના પગારથી જ ચાલતું હતું. હવે તેની નાની બહેનોની લગ્નની વાતો આવવા લાગી. બે-ચાર વરસમાં તો તેની બંને બહેનોના લગ્ન પણ થઈ ગયા. દિશાએ ખૂબ ઉત્સાહથી પોતાની જવાબદારી ગણીને બંનેના લગ્ન કરાવ્યા. તેના પિતા રીટાયર્ડ થઈ ગયા હતા અને તેમની ખાસ કોઈ આવક ન હતી. તેથી દિશાએ જ લગ્નનો મોટાભાગનો ખર્ચો ઉપાડ્યો હતો.

થોડા વખતમાં તો તેનો ભાઈ પણ ભણીગણીને સારી જગ્યાએ કારોબાર સંભાળવા લાગ્યો. તે ખૂબ હોંશિયાર હતો. તેથી તેનો કારોબાર ખૂબ સારો ચાલવા લાગ્યો. થોડા વખતમાં તેના પણ લગ્ન થઈ ગયા અને ઘરમાં ભાભી આવી ગઈ. થોડો વખત તો બધું બરાબર ચાલ્યું પરંતુ પછી જેમ મોટાભાગના ઘરોમાં થાય છે એમ ભાભીને દિશાની હાજરી ઘરમાં આંખમાં

કણાની જેમ ખૂંચવા લાગી. તેની નારાજગી તેના વર્તનમાં દેખાવા લાગી. હવે તે નાની નાની વાતમાં દિશાનું અપમાન કરવા લાગી. દિશા સમજદાર હતી. તે જાણી ગઈ હતી કે હવે ભાભીને તેની હાજરી ગમતી નથી. તેને કોઈકવાર એવો વિચાર પણ આવતો કે જો પોતે ભૂતકાળમાં જીવવાને બદલે સમયસર લગ્ન કરી લીધા હોત તો પોતાનું પણ એક ઘર હોત. **પરંતુ સમયની ગાડીને રીવર્સ ગીયર હોતું નથી. જે સમયને નથી સાચવતા, સમય તેમને સાચવતો નથી.** દિશાના હાથમાંથી પણ સમય રેતીની જેમ સરકી ગયો હતો.

તેને વીરેન ખૂબ યાદ આવતો હતો. પરંતુ એ વિચારતી કે, ‘શું વીરેન પણ મને આમ જ યાદ કરતો હશે? એ તો કદાચ ક્યાંક બીજે લગ્ન કરીને જિંદગીમાં આગળ વધી ગયો હશે. બે-ચાર બાળકોનો પિતા પણ બની ગયો હશે.’ પરંતુ દિશાએ પોતે તો લગ્ન ન કરવાનું જ વિચારી લીધું હતું.

દિશા જે કંપનીમાં કામ કરતી હતી તેના શેઠ ધનવંતરાય ખૂબ જ સારા સ્વભાવના હતા. તેઓ તેમના સ્ટાફને એક પરિવારની જેમ રાખતા હતા. તેમને દિશા માટે વિશેષ માન હતું. તે તેને પોતાની દીકરીની જેમ રાખતા હતા. એક દિવસ દિશાના જન્મ દિવસે દિશા તેમના આશીર્વાદ લેવા તેમની કેબિનમાં ગઈ ત્યારે તેમણે દિશાને માથે હાથ મૂકીને આશિષ આપ્યા અને ભેટ સ્વરૂપ એક રોકડ રકમનું કવર પણ ભારપૂર્વક તેના હાથમાં મૂકી દીધું અને તેને બેસવા માટે કહ્યું. પછી દિશાને ખૂબ પ્રેમપૂર્વક કહ્યું, “જો બેટા, મને કદાચ તને પૂછવાનો અધિકાર તો નથી પરંતુ એક અંગત પ્રશ્ન તને પૂછવા માગું છું, જો તને વાંધો ન હોય તો...” દિશાએ કહ્યું, “તમે મારા પિતા સમાન છો. અને એ નાતે તમને પૂરો અધિકાર છે મને કંઈ પણ પૂછવાનો.” શેઠ ધનવંતરાયે ત્યારે પોતાના મનની વાત દિશાને પૂછી જ નાખી. “તેં હજી સુધી લગ્ન કેમ નથી કર્યા? તારા જેવી સુંદર અને સુશીલ છોકરીને પરણવા તો કોઈ પણ છોકરો તૈયાર થઈ જાય. તને વાંધો ન હોય તો મને કારણ જણાવ.” દિશાએ પૂરી વાત તો ના કરી પણ એમ કહ્યું કે નાના ભાઈ-બહેનોને ભણાવવામાં અને તેમના લગ્ન કરી તેમને ઠરીઠામ કરવામાં લગ્નની ઉંમર નીકળી ગઈ. હવે એ સમય જતો રહ્યો અને હવે લગ્ન કરવાની ઈચ્છા પણ નથી. દિશાએ વીરેનવાળી વાત શેઠજી આગળ છુપાવી હતી. શેઠ ધનવંતરાય બોલ્યા, ‘દરેક કામ યોગ્ય સમયે થઈ જાય તો જ સારા લાગે છે. સમય કોઈની રાહ જોતો નથી. તમારે જ સમયની સાથે ચાલવાનું હોય છે. આજે હું તને એક વાત સંભળાવું છું તે ધ્યાનથી સાંભળ.

એક મોટા શહેરમાં એક ખૂબ ધનવાન વ્યક્તિ રહેતો હતો. તેણે ખૂબ મહેનત કરીને પૈસા કમાયા હતા. તેનો એક દીકરો હતો. તે જન્મ્યો ત્યારથી જ સુખ સંપત્તિમાં ઉછર્યો હતો. જેમ

જેમ એ મોટો થવા લાગ્યો તેમ તેમ તેનું ભણવામાંથી ધ્યાન ઓછું થવા લાગ્યું હતું. કોલેજમાં પણ તે આખો દિવસ તેના મિત્રો સાથે હરવા ફરવામાં વિતાવવા લાગ્યો. તેને મન પૈસાની કોઈ કિંમત હતી નહીં. તે ખૂબ જ આળસુ થઈ ગયો હતો. તેને સમયની પણ કોઈ કિંમત ન હતી. સવારે મોડે સુધી ઊંઘ્યા કરવું અને રાત્રે મોડે સુધી ફર્યા કરવું એ જ એની જીવનચર્યા થઈ ગઈ હતી. તેના પિતા તેને ઘણીવાર સમજાવતા કે, ‘ભાઈ, આ સમય બહુ કિંમતી ચીજ છે. એને આ રીતે ના વેડફી નંખાય.’ પણ એમનો દીકરો કંઈ માનતો નહીં. એને તો એના પિતાની બધી વાતો હવામાં જતી હતી. તેના પિતાને તેની બહુ ચિંતા થતી હતી. ઘણી બધી સમજાવટ પછી પણ દીકરાએ સમયનો બગાડ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું તેથી તેના પિતાએ મનમાં કંઈક યુક્તિ વિચારી. તેમનો કાપડનો બિઝનેસ હતો અને કાપડના ગોદામ તેમના બંગલામાં જ અલગ રૂમોમાં બનાવેલા હતા. એક દિવસ દીકરાએ જોયું તો તેના પિતા કાપડના ગોદામમાંથી કાપડના બધા તાકા લઈને બોક્ષમાં ભરતા અને પાછા બોક્ષ ખાલી કરીને પાછા હતા ત્યાં ગોઠવી દેતા. એમણે ચાર-પાંચ વખત આવું કર્યું. તેથી દીકરાથી ના રહેવાયું. એણે એના પિતાને કીધું, ‘આ તમે શું કરો છો? આમ તો કાપડના તાકાથી બોક્ષ પણ ભરાતા નથી અને તમે કાઢો છો ને મૂકો છો તેનાથી સમયનો ખોટો બગાડ થાય છે. તમે ખોટી મહેનત કરી રહ્યા છો.’ ત્યારે પિતાએ કહ્યું કે, ‘તું પણ તારો કિંમતી સમય આ રીતે જ નકામા કામમાં વેડફે છે. **જેનાથી નથી તારા મગજમાં જ્ઞાનરૂપી તાકા ભરાતા, કે નથી જીવનમાં તું કંઈ કરી શકતો. સમયનો સદુપયોગ કરતા શીખ બેટા.** એક વાત ગાંઠે બાંધી લેવા જેવી છે કે જે માણસ સમય નથી સાચવતો, એને સમય પણ નથી સાચવતો. તમે સમયને સાચવો, સમય તમને જરૂર સાચવશે. સમય તમારા પર સવાર થઈ જાય એ પહેલા તમે એના પર સવાર થઈને એની લગામ પકડી લો. બીજી સંપત્તિ ખોવાઈ જાય, ચોરાઈ જાય, લૂંટાઈ જાય તો એને પાછી મેળવી શકાય છે, પણ સમય એકવાર ગુમ થઈ ગયો પછી કદી પાછો મેળવી શકાતો નથી.

જીવનમાં સફળતા મેળવવી હોય તો સમયની કદર કરવી પડે, સમયને પારખવો પડે. સમયનું મૂલ્ય આંકવું પડે. દરેકે દરેક વસ્તુનો એક સમય હોવો જોઈએ. કામ કરવાનો સમય, કામ નહીં કરવાનો સમય, કોઈને વાત કહેવાનો સમય, કોઈની સામે મૌન રહેવાનો સમય, સૂવાનો પણ સમય અને જાગી જવાનો પણ સમય. એક એક ક્ષણ તમારે સમય પર નજર રાખવી પડે. કોઈ પણ વ્યવસાય હોય, માણસ જો સમય પારખતા શીખી જાય તો એણે કદી નિષ્ફળતાનો સામનો કરવો પડતો નથી.

અને આ વાત તેમના દીકરાને આ વખતે બરાબર સમજાઈ.

અને તેણે સમયનો સદુપયોગ કરવાનું વચન આપ્યું.”

આમ વાત પૂરી કરતાં ધનવંતરાય શેઠે દિશાને કહ્યું કે, “બેટા, આ વાત મેં તને દૃષ્ટાંત રૂપે કહી છે. તારા જીવનનો એક અમૂલ્ય સમય બીજાની પાછળ ખર્ચાઈ ગયો છે. પોતાના ભાઈ-બહેનનું વિચારવું કે તેમના માટે કંઈ કરવું એ ખોટું નથી, એ તો આપણી ફરજ છે. તેં સમય ખર્ચ્યો નથી પણ વાપર્યો છે અને તેના માટે હું તને શાબાશી આપું છું. પરંતુ દરેક માણસે પોતાના સમયના બગાડનું સરવૈયું કાઢવું જોઈએ. એટલું જ નહીં, માણસ પોતાના માટે કેટલું જીવ્યો, પોતાની જિંદગીમાંથી પોતાના માટે કેટલો સમય ફાળવ્યો, એનું પણ લિસ્ટ તૈયાર કરવું જોઈએ. હજી જે સમય તારી પાસે છે એનો સદુપયોગ કર. તારા જીવનને નવેસરથી શરૂ કર. તને મેં જે છોકરાની વાત કરી એ છોકરો તો પોતાનું જીવન ખોટા રસ્તે વેડફતો હતો અને તેં કોઈના સારા માટે જીવનના સારા સમયનું બલિદાન આપ્યું છે. પરંતુ બંને કિસ્સામાં એક વાત સરખી છે કે ‘જાગ્યા ત્યારથી સવાર.’ **હવે આવનાર સમયને આમ એકલતામાં વિતાવ્યા વગર તારી જિંદગીને પણ એક નવી દિશા આપ.** જો તું હા પાડે તો એક યોગ્ય પાત્ર છે મારા ધ્યાનમાં. તારી ઈચ્છા હોય તો હું વાત ચલાવું. અને હા, એક બીજી વાત પણ સમજી લે બેટા કે સમય આપણી સાથે જ હતો, આપણી સાથે જ છે અને આપણી સાથે જ રહેવાનો છે. બસ જરૂર છે, આપણે સમય સાથે રહેવાની...”

દિશા અવાક થઈને બેસી રહી. તેને ખબર નહોતી પડતી કે શું જવાબ આપવો. શેઠ ક્યા છોકરાની વાત કરતા હશે? કેવો હશે એ છોકરો? શેઠ જાણે દિશાના મનની વાત સમજી ગયા હોય તેમ બોલ્યા, ‘હું તને જણાવી જ દઉં છું કે હું મારા દીકરાની જ વાત કરું છું. મારા દીકરાની ઉંમર તારી ઉંમર જેટલી જ છે. તેણે પણ હજી સુધી લગ્ન કર્યા નથી. અને બીજી એક વાત પણ તને જણાવી દઉં કે મેં તને હમણાં જે વાત કરી હતી તે મારા દીકરા વિશે જ કરી હતી. હા, એ જ હતો અમીર બાપનો બગડેલનો દીકરો કે જે મારી શિખામણને કારણે અત્યારે ખૂબ જ મહેનત કરીને ખૂબ આગળ વધી ગયો છે અને વિદેશમાં રહેલી મારી કંપની એ સંભાળી રહ્યો છે. મને મારા દીકરા માટે તારા જેવી જ જીવનસાથી જોઈતી હતી જે તેને બરાબર સમજી શકે, સંભાળી શકે. ખબર નહીં કેમ, પણ એ પણ અત્યાર સુધી લગ્નની વાત ટાળતો જ આવ્યો છે. પરંતુ આ વખતે એ આવશે ત્યારે હું એને લગ્ન કર્યા વગર પાછો નહીં જ જવા દઉં. જો તને યોગ્ય લાગે તો આવતા અઠવાડિયે એ આવવાનો છે, તો એને એકવાર મળી લેજે. હું તને જરાપણ દબાણ નહીં કરું. છેલ્લો નિર્ણય તારો જ હશે. શાંતિથી વિચારીને જવાબ આપજે.”

દિશા ઘેર જઈને વિચારતી રહી કે શું કરવું અને શું ના કરવું? એક રીતે વિચારીએ તો શેઠજીની વાત સાચી હતી. ભાઈ-

ભાભી સાથે આ રીતે રહેવું તેના કરતા પોતાનું ઘર વસાવી લેવું જોઈએ. પરંતુ વીરેનનો ચહેરો હજી તેના મનમાંથી ખસતો ન હતો. તે હજી પણ વીરેનને ભૂલી શકતી ન હતી. તેના મનમાં હજી પણ વીરેન માટેનો પ્રેમ જીવિત હતો. એની પાસે વિચારવા માટે હજી અઠવાડિયાનો સમય હતો. વિચારમાં ને વિચારમાં ક્યારે એની આંખ મિચાઈ ગઈ, તેની તેને ખબર પણ ના પડી.

બીજા દિવસે સવારે તે ઓફિસ પહોંચી અને અગત્યની ફાઈલો શેઠની કેબિનમાં મૂકવા માટે ગઈ ત્યારે કેબિનમાં જે જોયું, તે તેના માનવામાં નહોતું આવતું. તેની સામે શેઠજીની જગ્યાએ એમની ખુરશી પર વીરેન બેઠો હતો. તેને થયું કે તે સપનું જોઈ રહી છે. કાલે આખો દિવસ વીરેનના વિચાર કર્યા એટલે અત્યારે એને અહીં પણ વીરેન જ દેખાય છે. **વીરેન આટલા વર્ષે એની સામે, એની જ ઓફિસમાં ક્યાંથી હોય? તે પથ્થરની મૂર્તિ બનીને ઊભી રહી ગઈ. વીરેને પણ જ્યારે દિશાને જોઈ ત્યારે તે પણ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો.** તે પણ માની નહોતો શકતો કે તેની સામે દિશા ઊભી છે. બંને જણા એકબીજાને અવિરત જોઈ રહ્યા હતા. બંનેના મોઢામાંથી શબ્દનો એક હરફ પણ નીકળી શકતો ન હતો. બંને હજી કંઈ સમજે તે પહેલા શેઠ ધનવંતરાય કેબિનમાં દાખલ થયા અને કહ્યું, આ જ મારો દીકરો વીરેન છે જેની હું વાત કરતો હતો. તે મને સરપ્રાઈઝ આપવા માટે અઠવાડિયું વહેલો આવી ગયો. અને વીરેન, આ દિશા છે, આપણા ઓફિસની કર્મચારી છે પણ મારા માટે દીકરી કરતા પણ વિશેષ છે.

દિશાની આંખમાંથી ગંગા જમના વરસવા લાગ્યા. તે સમજી નહોતી શકતી કે તકદીર એના પર આટલી બધી મહેરબાન કેવી રીતે થઈ ગઈ. તેને તેનો ખોવાયેલો પ્રેમ પાછો મળ્યો હતો. બે ક્ષણમાં નદીના વહેણ બદલાઈ શકે છે. બે ક્ષણમાં વાદળો ધોધમાર વરસી શકે છે. બે ક્ષણમાં પવનની દિશા બદલાઈ જાય છે, તો શું બે ક્ષણમાં દિશાના જીવનની દિશા ના બદલાઈ શકે?

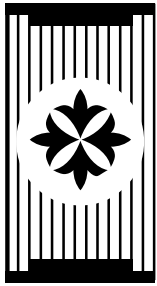
૭, દર્શન એપાર્ટમેન્ટ, કેલાસ સોસાયટી, મહાલક્ષ્મી પાંચ રસ્તા, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭. મો. ૯૮૨૫૧ ૫૧૫૧૩

તત્પર રહેજો

તમારા પાસા અવળા પડે ત્યારે મનમાં કડવાશ ધોળશો નહીં. જે કાર્યો સફળતાપૂર્વક પાર પડ્યા છે તેના માટે ઈશ્વરનો અંતઃકરણપૂર્વકનો આભાર માનજો.

જેમણે તમને દુઃખ પહોંચાડ્યું છે તેવા લોકોને સત્વરે ભૂલી જજો, જેમણે તમને મદદ કરી છે તેવા લોકોને જ યાદ કરજો.

તમને દસે દિશાઓમાંથી જે કંઈ સારું આવી મળ્યું છે, તેને અનુક્રમણ કરીને પરત કરવા માટે તત્પર રહેજો.

વાર્તા

એફિલના પડછાયામાં – મેરા ભારત મહાન

“જયુ, હવે તમે તમારું પેકિંગ કરો તો સારી વાત છે. પૂરો એક દિવસ પણ નથી બાકી, જવામાં” કહીને પત્ની સોનાલીએ તાકીદ કરી, પતિ જયેન્દ્ર જોશીપુરાને. “અરે મારું પેકિંગ કરતા કેટલી વાર? ચાર જોડી કપડા ને બે સ્વટર ટોપી. બાકી મારા આ વાજિંત્રો. મારું પેકિંગ પૂરું.”

“ના હોં, ત્યાં આ બધા તમારા રમકડા લઈ જવાની શું જરૂર છે? આપણે ક્યાં બે મહિનાથી વધુ રોકવાનું છે?” કહીને સોનાલીએ ટકોર કરી.

“અરે, મારા સોનુ રાણી, આ વાજિંત્રોની ક્યારે જરૂર પડે તે ખબર થોડી છે? તું તો દીકરીનું ઘર ‘સેટ’ કરવામાં વ્યસ્ત થઈ જઈશ. મારે સમય પસાર કરવા કે રિયાઝ કરવા કે મનના આનંદ ખાતર પણ આ બધાની જરૂર પડશેને! આ શોખ અને આવડતથી જ તો મારી કારકિર્દી ઘડાઈ છે, એ તને ક્યાં ખબર નથી અને યાદ કર તું! આ વગાડવાની આવડતને લઈને જ તેં અને તારા કુટુંબે મને પસંદ કરેલો, યાદ છે ને? તને જોવા આવ્યો ત્યારે તારા ભત્રીજાના રમકડાના માઉથ ઓરગન અને વાંસળી વગાડીને તારું દિલ જીતી ગયો હતો તે કેમ ભૂલી ગયા મારા સોના રાણી?” કહીને પ્રોફેસર જયુએ યુવાનીના દિવસોની યાદ દેવડાવીને પોતાના વાજિંત્રો ખાસ બનાવેલી, પિત્તળ-વાંસ અને સ્ટીલની વાંસળીઓ, જોડિયા પાવાની જોડ, માઉથ ઓરગન, ચંગ (મોમાં દબાવીને વગાડવાનું તંતુવાદ્ય) બેગમાં મૂકવા લાગ્યા.

હસીને જૂની યાદો વાગોળતા સોનલ, એમ કાંઈ પ્રોફેસરને છોડે એમ નહોતા.

“એ ભલે ગમે તેમ હોય, પણ તમારી આ કલા કે આવડત સાચી, પણ આનાથી સમાજ કે કોઈ વ્યક્તિને તમે શું મદદરૂપ થયા એ કહો જોઈએ?” પત્નીની ટકોર સાંભળી ભલે જયુભાઈ નિરુત્તર બની ગયા, પણ મનમાં આ વાતની નોંધ લઈ, પોતાની તૈયારીમાં લાગી ગયા.

પેરિસમાં સ્થાયી થયેલા દીકરી-જમાઈના આગ્રહને વશ થઈને, એફિલ ટાવરના સાંનિધ્યમાં, ચાલતા જઈ શકાય એટલા અંતરે ખરીદેલા, ત્રણ બેડરૂમના નવા એપાર્ટમેન્ટ માટે ફાંસ જવા નીકળેલા પતિ-પત્ની વડોદરાથી મુંબઈ થઈને પેરિસ પહોંચ્યા.

પેરિસની એક ઉનાળાની ઢળતી સાંજે, એફિલના

પટાંગણમાં ફેલાયેલા, લાંબા - પહોળા બગીચામાં દેશ-વિદેશના સહેલાણીઓ સાથે, એફિલ ટાવરની રોશનીનો નજરો માણી રહેલા પ્રોફેસર જયુ, એક જગ્યાએ કુટુંબ સાથે બેસી, દોહિત્રોને બતાવી રહ્યા હતા ત્યાંજ... “અંકલજી, એક બીયર ખરીદ લોને, પ્લીઝ!” બગીચામાં સહેલાણીઓની ભીડમાં, એફિલ ટાવરની પ્રતિકૃતિ, રમકડાં, કી-ચેઇન વગેરેની સાથે પાણી, બીયર, શેમ્પેઇનની બોટલો વેચતા ભારતીય કુળના ફેરિયાઓમાંથી એક યુવાને, હરિયાણવી છાંટની હિંદીમાં, ભારતીય જાણી, જયુભાઈને આજીજી કરી.

પ્રોફેસર જયેન્દ્ર જોશીપુરાએ સ્મિત સાથે જવાબ આપ્યો, “દોસ્ત, તેં ખોટા માણસને પકડ્યો છે. હું તો શુધ્ધ શાકાહારી, જિંદગીમાં આલ્કોહોલથી દૂર ભાગનાર, ગુજરાતી નાગર છું. હું પીતો નથી પણ ઘણાને પીવડાવી શકું છું, ને ભૂતકાળમાં મેં મારા ઘણા કામ પીવડાવીને નીપટાવ્યા છે. બોલ, તને હું એક ભારતીય તરીકે કઈ રીતે મદદ કરી શકું?”

“રહેવા દો જયુ, આપવડાઈ. ફક્ત સોરી કહીએ તો ચાલે કે નહીં?”

ગુજરાતીમાં થતી વાતચીત સાંભળીને, આ પાણીએ મગ નહીં ચડે, સમજી હરિયાણવી યુવાન જવા લાગ્યો. ત્યાંજ જયુભાઈને શું સુઝ્યું કે ઉભા થઈને થોડે દૂર ઉભો રાખી, નામ-ઠામ પૂછ્યા. ક્યાંનો છે? કેટલા વરસથી પેરિસમાં છે? વગેરે વિગત પૂછી. પૂરી વિગત જાણી આવતીકાલે, આ જ સમયે આજ જગ્યાએ મળવાનું નક્કી કરી જવા દીધો.

યુવાનનું નામ હતું મનજીત. જે અંબાલા પાસેના નાના ગામનો રહેવાસી હતો. શાળાકીય અભ્યાસ પૂરો કરી, ટૂંકી જમીન ધરાવતા પિતા અને કુટુંબને મદદ કરવા નોકરીની શોધમાં હતો. આમેય નોકરી ક્યાં જલ્દી મળે છે! એમાંય ટૂંકા ભણતરવાળાને તો મજૂરી જ કરવી પડે. સિવાય કે કોઈનો સહારો મળે. દૂરના મનજીતના માસીનો દીકરો, પેરિસના કોઈ ઈન્ડિયન રેસ્ટોરન્ટમાં કૂક તરીકે કામ કરતો હતો અને ઈન્ડિયા આવેલો. તેણે પોતાના રેસ્ટોરન્ટમાં હેલ્પર તરીકે નોકરી અપાવવાની ખાત્રી આપી. દેવું કરી, વિઝા - પાસપોર્ટની વિધિ પતાવી માસીના દીકરા સાથે ટૂરિસ્ટ વિઝા ઉપર આવેલો મનજીત હેલ્પર તરીકે

કામે લાગ્યો. રહેવું, ખાવું, પીવું, બધું જ રેસ્ટોરન્ટમાં. જે કાંઈ બચત થાય તે ભારતમાં મા-બાપને મોકલી, બેંકમાં જમા કરાવતો. જેમાંથી મા-બાપે મનજીતથી નાની દીકરીના લગ્ન કર્યા. બહેનના લગ્નમાં મનજીત નહોતો જઈ શક્યો. ચાર વરસ પછી, કૂક માસીયાઈ ભાઈ બીજી રેસ્ટોરન્ટમાં લાગી ગયો ત્યારે મહેનત, હોંશ અને આવડતથી ચાર વરસમાં હેલ્પરમાંથી કૂકનું કામ શીખી ગયેલા મનજીતને કૂક તરીકે જવાબદારી મળી. કામ કામને શીખવે એ પ્રમાણે કૂક બનતાં પગાર વધ્યો. પણ જોઈએ તેવી બચત નહોતી થતી. મા-બાપ કાગળ લખીને કે ફોન ઉપર કહેતા કે, “હવે પાછો આવી જા. તારા લગ્ન કરીને અમે નિરાંતે જીવીએ.” પણ પેરિસની કમાણી અને જાહોજલાલી ક્યાં, અને ક્યાં વતનની ટૂંકી જમીનમાં મહેનત કરવાની કે ગામની નજીક, મળે તેવી નોકરી શોધીને કરવાની? એકવાર ફાંસનો નાગરિક બની જાઉં પછી વાંધો નહીં એવું વિચારતો મનજીત, બસ થોડો સમય, થોડો સમય કહીને મા-બાપને આશ્વાસન આપે રાખતો. ફાંસના નાગરિક બનવા માટે તો કાર્યવાહી માસીયાઈ ભાઈએ જ કરાવી દીધી હતી. રેસ્ટોરન્ટના શેઠ પાસે પગાર વધારાની માંગણી સ્વિકારાઈ નહીં એટલે મનજીતે નોકરી છોડી. બીજી એક ભારતીય રેસ્ટોરન્ટમાં પાર્ટ ટાઈમ નોકરી એ શરતે સ્વિકારી કે તેને ત્યાં રહેવા ખાવા-પીવાનું મળી રહે. જેના બદલામાં, સવારમાં વહેલા ઉઠી, આ રેસ્ટોરન્ટ માટે બધી જ જાતની ગ્રેવી, રસા તૈયાર કરી, આસિસ્ટન્ટ કૂકને કઈ રીતે ઉપયોગ કરવો તે શીખવાડીને, સાંજે, બીજી વધારાની આવક માટે નીકળી પડવાનું. જેમાં એફિલ ટાવરના સાંનિધ્યમાં સહેલાણીઓને પાણી, બીયર વગેરે વેચવાની એક મિત્રની મદદથી શરૂઆત કરી.

હરીફાઈ તો હતી, પરંતુ મોડી રાત સુધી બેસતા સહેલાણીઓને બીયર - પાણી વેચીને ધીમે ધીમે આવક વધારી. યોગાનુયોગ મનજીતની ઓળખાણ જ્યુભાઈ સાથે થઈ. વધારાની આવક કરી, રકમ ભેગી કરી, વતન જઈ મા-બાપને મળવાની અને યોગ્ય પાત્ર સાથે લગ્ન કરી એક-બે મહિના પછી પરત આવી, ભવિષ્યમાં પેરિસમાં સ્થાયી થઈ મા-બાપને પણ પેરિસ બતાવવાની ઈચ્છા સેવતો મનજીત જ્યુભાઈ પાસે વાત કહેતા કહેતા લાગણીવશ ગળગળો થઈ ગયો. સાંત્વના આપી બીજે દિવસે મળવાનું નક્કી કરી જ્યુભાઈ દીકરી-જમાઈના એપાર્ટમેન્ટમાં પાછા આવ્યા.

બીજે દિવસે પોતાના વાજિંત્રો સાથે પાછા ફરેલા જ્યુભાઈએ મનજીતને પોતાનો વિચાર-વિસ્તાર સમજાવ્યો ત્યારે મનજીત આશ્ચર્ય, આનંદ અને અહોભાવથી જોઈ રહ્યો. એફિલના ટાવરની સાંનિધ્યના બગીચાના એક ખૂણામાં ધીમે ધીમે વાંસળીના મધુર સ્વર છેડતા જ્યુભાઈની વાંસળી સાંભળીને, ગમતા સૂરોમાં ડોલતા વિદેશી અને ફાંસના સહેલાણીઓ ભગવાન કૃષ્ણની

વાંસળી સાંભળી દોડી જતી ગોપીઓની જેમ, જ્યુભાઈના ફરતે ગોળાકાર બેસીને, આસન જમાવી સંગીતનો આનંદ માણવા લાગ્યા. ધીમે ધીમે ટોળું ખાસ્સું એવું મોટું થયું ત્યારે જ્યુભાઈ એકાએક અટક્યા.

અભ્યાસ દરમિયાન, અમદાવાદની ફાન્સિસ એલોયન્સમાં શીખેલ ફેંચ ભાષા અને પોતે ભણેલા અને ભણાવેલી અંગ્રેજી ભાષા દ્વારા વારાફરતી એક એક વાક્ય બોલી નીચે પ્રમાણે સૌ સાંભળે એ રીતે રજૂઆત કરી.

“મારા વહાલા સજ્જનો અને સન્નારીઓ, આપ સૌ મારી કલાને માણવા, સાંભળવા એકઠા થયા એ બદલ ખૂબ ખૂબ આભાર સાથે વિનંતી, કે હજુ મારે ઘણા વાજિંત્રો, આપે કદાચ જોયા કે સાંભળ્યા ન હોય, તે આપની પાસે રજૂ કરવાના બાકી છે. એ પહેલા આપ સૌને વિનંતી સાથે સ્પષ્ટતા કરું કે, હું મારું સંગીત સંભળાવીને આપનું મનોરંજન કરવાના બદલામાં મારે માટે કોઈ લાભ, આપ સૌ પાસેથી લેવા ઈચ્છતો નથી કે હું કોઈ માંગણ, ચાચક કે ભિખારી પણ નથી, પરંતુ રીટાયર્ડ પ્રોફેસર છું. પરંતુ મારે મારા એક ભારતીય યુવકને, મારું સંગીત સંભળાવીને મદદ કરવા ઈચ્છું છું. હજુ હું આપને ૩૦-૪૦ મિનિટ, જુદા જુદા વાજિંત્રો ઉપર સંગીત સંભળાવીશ. જો આપ સૌ મારી કલાથી ખુશ થાવ, તો મને કોઈ વસ્તુ નહીં આપતા, મારા આ યુવાન મિત્ર પાસેથી આપ સૌ, આપની જરૂરિયાત કે ઈચ્છા મુજબ બીયર, પાણી કે શેમ્પેઈન ખરીદી એને મદદ કરી શકો છો. હા, તે પણ આપની ઈચ્છા હોય તો જ. નહીં ખરીદો અને સંગીત સાંભળશો તો પણ મને આનંદ થશે.” કહીને જ્યુભાઈએ પોતાના સંગીતના મધુર સૂરો રેલાવ્યા.

જે વાંસળીથી ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે ગોપીઓ સમેત પૂરા ભારતવર્ષને ઘેલું કરેલું એ વાંસ-પિત્તળ અને સ્ટીલની વાંસળી વગાડીને શાસ્ત્રીય રાગો કે ફિલ્મી ધૂનો વગાડીને જ્યુભાઈએ બધાને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધા.

જેવી વાંસળી બંધ થઈ તે સાથે તાળીઓના ગડગડાટ વચ્ચે વર્તુળના દરેક ટોળાઓમાંથી “મનજીત - મનજીત”ના સાદ પડવા લાગ્યા અને જ્યુભાઈએ અગાઉથી મનજીતને વધુ પુરવઠો લાવી રાખવા કહેલું એ મુજબ સામાન્ય દિવસથી પણ વધુ વેચાણ જોતજોતામાં આંબી ગયું. હજી તો વાંસળીના સૂરોની અસરમાંથી શ્રોતાઓ બહાર આવે એ પહેલા જ જ્યુભાઈએ જોડિયા પાવાની ઉપર પોતાનો કસબ અજમાવ્યો. વાંસળી - ફલ્યુટ તો ઘણાએ સાંભળી હોય પણ આ જોડિયા પાવા સૌના માટે આશ્ચર્ય સાથે એના આરોહ અવહોર, સૂરોની વિવિધતાએ, કોઈને પણ મંત્રમુગ્ધ કરવાની કસર ન છોડી. સૌ એક ચિત્તે સાંભળતા રહ્યા અને જેવા જોડિયા પાવાના સૂરો શાંત થયા ત્યારે સૌએ ફરી તાળીઓ સાથે જ્યુભાઈને વધાવી લીધા. ત્યાં સુધીમાં તો

મનજીતનો સ્ટોક પણ ખાલી થઈ ગયો હતો.

“હવે પછીનો પ્રોગ્રામ આજ સમયે, આજ જગ્યાએ, નવા વાજિંત્રો સાથે બે દિવસ પછી, ત્રીજા દિવસની સાંજે સૌને પધારવા વિનંતી” કહીને જ્યુભાઈએ સમાપ્તિની જાહેરાત કરી. મનજીત તો ગળગળો થઈને જ્યુભાઈના પગમાં પડી ગયો.

ફરી બે દિવસ પછી, માઉથ ઓરગન, ચંગ, વાંસળી અને જોડિયા પાવા, નવા શ્રોતાઓ સામે જ્યુભાઈએ પોતાની કલા રજૂ કરી. ફરી એટલું જ વેચાણ. આ રીતે જો જ્યુભાઈ બીજા ચાર-પાંચ પ્રોગ્રામ કરીને મદદ કરે તો.... મનજીત વિચારતો હતો, વતન જવાનું નક્કી. મનજીતે લાગણીવશ, જ્યુભાઈને મનની વાત કહી.

“ચોક્કસ દોસ્ત, તારા થકી મારી કલા રજૂ કરવાની તક મળે છે એ પણ મારા માટે ખુશીની વાત છે.” બસ તું વતનમાં જઈ શકે એટલું કમાઈ લે એટલે મને આનંદ થશે. બીજા ચાર-પાંચ પ્રોગ્રામ થકી, ભેગી થયેલી રકમ લઈ મનજીતે વતનની વાટ પકડી. પણ...

પણ... મનજીત સાથે બીજા પાણી, બીયર વેચતા પંજાબ હરિયાણાના લોકોનો માલ ઓછો વેચાવાથી મનજીતની, સૌને ઈર્ષ્યા થાય એ સ્વાભાવિક હતું.

મનજીતના ગયા પછી ફરી એક દિવસ ટહેલવા નીકળેલા જ્યુભાઈને, બીજા ફેરિયાઓએ વિનંતી કરી. “અંકલજી, મનજીતને મદદ કરી એવી અમને પણ મદદ કરોને, તો અમે આપનું ઋણ જિંદગીભર નહીં ભૂલીએ.”

“ઓહોહો... કહીને બીજા દિવસે, જ્યુભાઈએ મળવાનું વચન આપ્યું અને તેમની વાત વિચારવાની ખાત્રી આપી.”

બીજા દિવસે, ખૂબ મનોમંથન પછી બીજા પાંચ યુવકો જે ભારતીયો, મનજીતની જેમ વેચાણ કરતા હતા એમને બોલાવીને કહ્યું, “જુઓ મિત્રો, હું તો મારા આનંદ ખાતર આ વાજિંત્રો વગાડું છું. પરંતુ મફતમાં મળતી સગવડોની કિંમત કોઈને હોય નહીં. તમે સૌ એક કામ કરો. તમારા પાંચેયનું જે વેચાણ થાય એના નફાનો છઠ્ઠો ભાગ તમારે મને એટલા માટે આપવાનો કે મનજીત થકી આ કાર્યક્રમ શરૂ થયો છે. આમેય વતનથી પાછા ફરેલા મનજીતના ખિસ્સા ખાલી થઈ ગયા હશે. માટે એના તરફની લાગણીથી પ્રેરાઈને આપણે આ કાર્યક્રમ કરીએ. બોલો છે મંજૂર....?”

કેમ ન હોય? સૌએ વાત વધાવીને અંકલ જ્યુને આવતીકાલથી શુભ શરૂઆત કરવા વિનંતી કરી.

બસ પછી દર બે-ત્રણ દિવસે, જ્યુભાઈ પોતાની કલા પીરસતા રહ્યા અને યુવકોનું વેચાણ - નફો વધતો રહ્યો અને મનજીત માટે રકમ જ્યુભાઈ પાસે જમા થતી રહી.

એકાદ મહિના પછી, આ પ્રોગ્રામ પોતાનો ચાર્મ કે રસ ન ગુમાવે એટલે સૌએ સહમત થઈ પૂર્ણવિરામ મૂક્યો.

બે મહિના પછી વતનથી પરત ફરેલા મનજીતે પોતાના લગ્નની મીઠાઈ સાથે જ્યુ અંકલ અને પરિવારને, પોતાની ખુશીમાં ભાગીદાર બનાવવા એફિલના બગીચામાં જ્યુ અંકલને શોધતો હતો. બીજા દિવસે પણ જ્યુ અંકલ દેખાયા નહીં ત્યારે એમની દીકરીના ઘરે જઈને, મીઠાઈ આપવા એપાર્ટમેન્ટ પર પહોંચ્યો.

દીકરી સ્મિતાએ મીઠાઈનું પેકેટ ખુશી સાથે લઈને ડ્રોઈંગ રૂમમાં મનજીતને બેસાડીને, અંદર જઈ એક બ્રાઉન કવર મનજીતના હાથમાં મૂક્યું.

“શું છે આ, સિસ્ટર?”

મને ખબર નથી. મમ્મી-પપ્પા ઈન્ડિયા જતા પહેલાં મને આપી ગયા છે, તને આપવા માટે.

“ક્યારે ગયા ઈન્ડિયા...?” મનજીતે નિરાશ થઈને પૂછ્યું. “આમ તો રોકાવાના હતા પરંતુ મારા નાના ભાઈના ઘરે પુત્ર જન્મ્યો એટલે પૌત્રને જોવા જલ્દી ઈન્ડિયા જતા રહ્યા.” લાગણીવશ થઈ મનજીતે કવર ખોલ્યું તો યુરોની નોટોની રબ્બર બેન્ડથી બાંધેલી થપ્પી નીકળી. આશ્ચર્ય સાથે “આ શું?”નો પ્રશ્ન મનમાં જ રહી ગયો.

પપ્પાએ કહ્યું છે કે, “આ મનજીત માટે છે. કેમ અને કઈ રીતે આપી ગયા એની મને ખબર નથી પરંતુ તારી સાથે ત્યાં બીયર-પાણી વેચતા બીજા મિત્રોને પૂછી લેજે.”

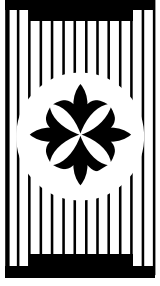
એક જ શ્વાસે દોડતો જઈને એણે એના મિત્રોને પૂછ્યું ત્યારે વાત સાંભળીને એના કાન ઉપર વિશ્વાસ નહોતો બેસતો.

જ્યારે પૂરી વિગતવાર વાત મિત્રોએ કહી અને છેલ્લે કેટલા યુરો જ્યુ અંકલે, અમને સૌને રળી આપ્યા અને તારો છઠ્ઠો ભાગ ભેગો કરીને તને આપ્યો છે. તે સાંભળતા જ મનજીત, મિત્રના ખભે માથુ મૂકી રડી પડ્યો.

જે બની ગયું તે એક સ્વપ્ન જેવી વિગત હતી. જ્યુ અંકલના રૂપમાં ભગવાન મારી સહાય કરવા જ પેરિસ આવ્યા હતા એવું વિચારતા મનજીતે સૌની સાથે ભાંગડા કરતા કરતા ચક્ર દે ઈન્ડિયા ગાઈને સૌ ‘મેરા ભારત મહાન’નું આશ્વાસન લઈને ફરી પોતાના કામે લાગી ગયા.

૧૨, ઘર આંગણ ફલેટ્સ, પ્રોફેસર્સ કોલોનીની સામે,
વિજય ચાર રસ્તા પાસે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.
મો. ૯૮૨૫૭ ૦૦૦૬૬

ગેરસમજની એક ક્ષણ એટલી શક્તિશાળી હોય છે કે તમે સાથે મળીને
વિતાવેલી આનંદની સેંકડો ક્ષણને જરાવારમાં ભૂલાવી દે છે.

અર્થતંત્ર

વૈશ્વિક સ્તરે ભારત પાંચમું સૌથી મોટું અર્થતંત્ર
કેન્દ્રિય બજેટ : ૨૦૨૦-૨૧

દિનેશ આર. મહેતા

ઉડતી નજરે...

- ★ બજેટનું લક્ષ્ય રોજગાર, મજબૂત કારોબાર, મહિલાઓનું કલ્યાણ, કૃષિ - ઈન્ફ્રામાં વધુ ખર્ચ કરાશે.
- ★ ગયા વર્ષે ૧૬ લાખથી વધુ નવા કરદાતા જોડાયા.
- ★ દાયકાનું પ્રથમ રૂા. ૩૦.૪૨ લાખ કરોડનું બજેટ.
- ★ સરકાર LICમાં પોતાનો હિસ્સો વેચશે. IPO બહાર પાડવામાં આવશે. IDBI બેંકનો હિસ્સો પણ ખાનગી કંપનીઓને વેચાશે.

કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા વિવિધ ક્ષેત્રોને ફાળવણી

ક્ષેત્ર	રકમ (કરોડ રૂપિયામાં)	ક્ષેત્ર	રકમ (કરોડ રૂપિયામાં)
વ્યાજ માટે	૩,૦૮,૨૦૩	સમાજ કલ્યાણ	૫૩,૮૭૬
સંરક્ષણ	૩,૨૩,૦૫૩	કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશો માટે	૫૨,૮૬૪
મહત્વની સબસિડી	૨,૨૭,૭૮૪	શહેરી કલ્યાણ	૫૦,૦૪૦
પેન્શન	૨,૧૦,૬૮૨	ઊર્જા	૪૨,૭૨૫
રાજ્યોને ટ્રાન્સફર	૨,૦૦,૪૪૭	ફાઈનાન્સ	૪૧,૮૨૮
પરીવહન	૧,૬૯,૬૩૭	વિજ્ઞાન વિભાગ	૩૦,૦૨૩
કૃષિ અને સિંચાઈ	૧,૫૪,૭૭૫	વાણિજ્ય અને ઉદ્યોગ	૨૭,૨૨૭
ટેક્સ એડમિનિસ્ટ્રેશન	૧,૫૨,૮૬૨	વિદેશ મંત્રાલય	૧૭,૩૪૭
ગ્રામીણ વિકાસ	૧,૪૪,૮૧૭	આયોજન અને આંકડા	૬,૦૮૪
ગૃહ વિભાગ	૧,૧૪,૩૮૭	પૂર્વોત્તરના વિકાસ માટે	૩,૦૪૮
શિક્ષણ	૯૯,૩૧૨	અન્ય	૮૪,૨૫૬
સ્વાસ્થ્ય	૬૭,૪૮૪	કુલ	૩૦,૪૨,૨૩૦
આઈ.ટી. અને ટેલિકોમ	૫૯,૩૪૯		

- ★ શેડ્યુલ કાસ્ટ માટે ૮૫,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા, મહિલા અને બાળ કલ્યાણ માટે ૩૦,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા, બાળ સુરક્ષા માટે ૧૫૦૦ કરોડ રૂપિયા, દિવ્યાંગ અને સિનિયર સિટીઝન માટે ૯,૫૦૦ કરોડ રૂપિયા જ્યારે પર્યાવરણ મંત્રાલયને ૩૧૦૦ કરોડ રૂપિયાની ફાળવણી થઈ છે. તે રીતે સ્વચ્છ ભારત માટે ૧૨,૩૦૦ કરોડ રૂપિયા, ડિજિટલ

ઈન્ડિયા નેટ હેઠળ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપ કરવા ૬,૦૦૦ કરોડ રૂપિયા તથા માહિતી પ્રસારણ મંત્રાલય માટે ૪,૩૭૫ કરોડ રૂપિયાની ફાળવણી થઈ છે.

- ★ ન્યાય મંત્રાલયનું બજેટ ૩૧૭૩ કરોડથી ઘટાડીને રૂપિયા ૨૨૦૦ કરોડ કરાયું છે. પ્રવાસન માટે ૨૫૦૦ કરોડ રૂપિયા તથા સંસ્કૃતિ મંત્રાલય માટે રૂપિયા ૩૧૫૦ કરોડની ફાળવણી થઈ છે.
- ★ રેલવે માટે ૭૦ હજાર કરોડની ફાળવણી કરવામાં આવી છે.
- ★ આવકવેરાના બે સ્લેબ : રાહતોનો લાભ લેવો હોય તો અનેક છૂટછાટો છોડવી પડે. પાંચ લાખ સુધીની આવક પર કોઈ ટેક્સ નહીં. કર માળખામાં બદલાવ.

પગારદારના નીચે મુજબના લાભ પાછા ખેંચી લેવાયા

- ★ કલમ ૮૦સી, ૮૦સીસીસી અને કલમ ૮૦સીસીડી હેઠળ એલઆઈસી, પીપીએફ, એનએસસી, પેન્શન ફંડ, પેન્શન સ્કીમમાં રૂા. ૧.૫ લાખ સુધીના રોકાણો પર મળતા લાભો પાછા ખેંચી લેવામાં આવ્યા છે.
- ★ કલમ ૮૦ડી હેઠળ મેડિકલેઈમના રૂા. ૩૦,૦૦૦/- સુધીના પ્રીમિયમનો લાભ પાછો ખેંચી લેવાયો.
- ★ કલમ-૮૦ડીડી હેઠળ મેડિકલ ટ્રીટમેન્ટ હેઠળ રૂા. ૧.૨૫ લાખ સુધીનો બાદ મળતો ખર્ચ બાદ આપવાની ના પાડી દેવાની દરખાસ્ત મૂકી છે.
- ★ કલમ-૮૦ડીડીબી હેઠળ પોતાને માટે કે પછી પોતાના પર નિર્ભર વ્યક્તિની તબીબી સારવાર માટે કરવામાં આવતો રૂા. ૪૦,૦૦૦/- સુધીનો ખર્ચ બાદ આપવાનું બંધ કરવાની દરખાસ્ત મૂકવામાં આવી છે.
- ★ કલમ-૮૦ઈ હેઠળ ઉચ્ચ શિક્ષણ માટેની લોન પર મૂકવામાં આવતા સંપૂર્ણ વ્યાજની રકમ બાદ ન આપવાની દરખાસ્ત મૂકવામાં આવી છે.
- ★ કલમ-૮૦ઈઈ હેઠળ હાઉસિંગ લોન પર મળતું વધારાનું રૂા. ૫૦,૦૦૦/-નું વ્યાજ બાદ ન આપવાની દરખાસ્ત મૂકવામાં આવી છે.

- ★ કલમ-૮૦ઈઈએ હેઠળ રૂ. ૪૫ લાખની કિંમતનું મકાન લઈને તેના માટે રૂ. ૩૫ લાખની લોન લીધી હોય તો તેવા સંજોગોમાં તેના પર ચૂકવેલા વ્યાજની રકમમાંથી રૂ. ૧.૫ લાખ આવકમાંથી બાદ આપવાનું હતું તે પાછું ખેંચી લેવામાં આવ્યું છે.
- ★ કલમ-૮૦ઈઈબી હેઠળ ઇલેક્ટ્રિક વાહનની ખરીદી પર બાદ આપવામાં આવતી રૂ. ૧.૫ લાખ સુધીની રકમ બાદ ન આપવાની દરખાસ્ત પણ મૂકવામાં આવી છે.
- ★ **કલમ-૮૦જી હેઠળ ડોનેશનની બાદ આપવામાં આવતી રકમ બાદ ન આપવાની દરખાસ્ત બજેટમાં મૂકવામાં આવી છે.**

બજેટમાં અન્ય જાહેરાતો

- ★ ઓનલાઈન શિક્ષણ દ્વારા ડિગ્રી મળી શકે એવી વ્યવસ્થા વિચારણા હેઠળ.
- ★ વિદેશના વિદ્યાર્થીઓ ભારતમાં ભણી શકે એટલા માટે ઈન્ડિયા સેટ પરીક્ષા શરૂ કરાશે.
- ★ દેશની આરોગ્ય સેવા સુધારવા ઉપરાંત ખૂણે ખૂણે સુધી પહોંચે અને સ્વચ્છતા મિશન ચાલતું રહે એ માટે રોકાણ કરાશે.
- ★ દેશની સરકારી સ્કૂલ, આંગણવાડી, આરોગ્ય સંસ્થાઓમાં નેટ પહોંચાડાશે.
- ★ ટેકનોલોજી કંપનીઓની જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખીને ડેટા સેન્ટર માટે સ્પેશિયલ વિસ્તાર તૈયાર કરાશે.
- ★ ભારતમાં જ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉપકરણો માટે જરૂરી ચીપ, અન્ય ઇલેક્ટ્રોનિક સાધનો તથા મોબાઈલ ફોન ઉત્પાદિત થાય એવા પ્રયાસ થશે.
- ★ દરેક જિલ્લામાં આવેલી સરકારી હોસ્પિટલ હેઠળ મેડિકલ કોલેજ સ્થાપવા વિચારણા કરવામાં આવશે.
- ★ વીજળી માટે પ્રિપેઈડ મીટર સિસ્ટમનો આરંભ થશે.
- ★ જે NRI વર્ષમાં ૧૨૧ દિવસ ભારતમાં રહ્યા હોય તેમને પણ ટેક્સ ભરવો પડશે.
- ★ **ડોક્ટરો માટે એક ઢિજ પ્રોગ્રામ શરૂ કરવામાં આવશે.**
- ★ **નવી શિક્ષણ નીતિની ટૂંક સમયમાં ઘોષણા કરવામાં આવશે. શિક્ષણ માટે એફ.ડી.આઈ. લાવવામાં આવશે.**
- ★ કેન્દ્રિય સાંસ્કૃતિક મંત્રાલય હેઠળની સંસ્થા ઓલ ઈન્ડિયા ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હેરિટેજ કન્સર્વેશનને ડીઝ યુનિવર્સિટીનો દરજ્જો અપાશે.
- ★ કોલકતા ખાતે આવેલા ઈન્ડિયન મ્યુઝિયમ ઉપરાંત દેશના બીજા ચાર સંગ્રહાલયોનું નવીનીકરણ થશે.
- ★ રાંચીમાં આદિવાસી સંસ્કૃતિનું સંગ્રહાલય તૈયાર થશે. લોથલ ખાતે દરિયાઈ વેપારના ઇતિહાસનું સંગ્રહાલય બનશે.
- ★ **ઇન્ટરનેશનલ બુલિયન એક્સચેન્જ ઉભું કરાશે.**
- ★ ભારત વિશ્વનું પાંચમું મોટું અર્થતંત્ર બન્યું છે.
- ★ આધાર કાર્ડ હશે એ લોકો તેના આધારે જ ઓનલાઈન અરજી કરીને પાન કાર્ડ મેળવી શકશે.
- ★ નવા વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ દરમિયાન ખુલ્લા બજારમાંથી રૂપિયા ૫.૩૬ લાખ કરોડનું બોરોઈંગ કરવાની ઘોષણા કરવામાં આવી છે.
- ★ ડિવિડંડ ડિસ્ટ્રીબ્યુશન ટેક્સ કંપનીઓ પાસેથી ન લેવાનો નિર્ણય જાહેર થયો છે. જો કે ડિવિડંડ મેળવનાર પાસેથી ડિવિડંડની રકમ પર વેરો લેવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.
- ★ સહકારી બેંકો પાસે લેવામાં આવતા આવકવેરાનો દર ૩૦ ટકાથી ઘટાડીને ૨૨ ટકા કરી નાખવામાં આવ્યો છે.
- ★ **થાપણદારોની વીમા સુરક્ષિત રકમ રૂપિયા ૧ લાખથી વધારીને રૂપિયા ૫ લાખ કરવામાં આવી છે.**
- ★ **રૂપિયા ૫ કરોડ સુધીનું વાર્ષિક ટર્નઓવર ધરાવનારાઓને ઓડિટમાંથી મુક્તિ અપાઈ છે.**
- ★ દિલ્હી-મુંબઈ તથા ચેન્નાઈ-બેંગાલુરુ એક્સપ્રેસ-વે તૈયાર કરાશે.
- ★ કેન્દ્રિય પોલીસ યુનિવર્સિટી અને કેન્દ્રિય ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.
- ★ દેશના કોઈ એક મોટા બંદરને કંપની સ્વરૂપ આપીને કોર્પોરેટ સ્વરૂપ અપાશે. એ બંદરની શેર બજારમાં નોંધ પણ થશે.
- ★ ઉડાન સ્કીમ હેઠળ ૨૦૨૪ સુધીમાં ૧૦૦ નવા એરપોર્ટ તૈયાર કરાશે.
- ★ દેશમાં વિમાનોની સંખ્યા અત્યારે ૬૦૦ છે, એ વધારીને ૧૨૦૦ સુધી કરાશે.
- ★ જે રાજ્યો પોતાના શહેરોની હવા સ્વચ્છ રાખવામાં સફળ થશે તેમને પ્રોત્સાહક લાભો અપાશે.
- ★ તેજસ એક્સપ્રેસની સંખ્યા વધારી પ્રવાસન સ્થળો સાથે જોડાશે. **રેલવેના ખાનગીકરણ દિશામાં આગેકૂચ.**
- ★ પ્રવાસન અને સંસ્કૃતિનો વિકાસ થાય એટલા માટે દેશભરમાંથી પાંચ આર્કિયોલોજિકલ સાઈટ સિલેક્ટ કરી છે. આ બધી સાઈટોને મોડેલ આઈકોનિક સાઈટ તરીકે

વિકસાવાશે. આ પાંચ સ્થળોમાં ગુજરાતના ધોળાવીરાનો સમાવેશ છે.

- ★ ૨૦ લાખ ખેડૂતોને સોલર પંપ મળશે. ૧૫ લાખ કરોડ લોન આપવાનું લક્ષ્યાંક દર્શાવાયું છે.
- ★ ૧લી એપ્રિલથી જી.એસ.ટી.નું સરળ રિટર્ન.
- ★ શાકભાજી સહિત ઝડપથી બગડતા કૃષિ ઉત્પાદનોના પરિવહન માટે પીપીપી મોડેલ હેઠળ 'કિસાન રેલવે'ની જાહેરાત.
- ★ આવકવેરાના નવા સ્લેબનો લાભ લેવા ૭૦ ડિડક્શન નાબૂદ કરાયા.
- ★ ઓર્ડર પર સ્ટે મેળવવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલમાં જવા ૨૦ ટકા રકમ ભરવી પડશે.
- ★ આવકવેરા અધિકારીઓની સર્વે કરવાની સત્તામાં કાપ. આઈ.ટી. કમિશનર અથવા ડિરેક્ટર જનરલની પૂર્વ મંજૂરી પછી જ સર્વે કરી શકાશે.
- ★ દાતાએ આપેલી રકમ પાન નંબર સાથે પ્રમાણિત કરવી પડશે.
- ★ કંપનીઓના કર્મચારીઓના પીએફ માં એમ્પ્લોયર દ્વારા જમા કરાતી રૂા. ૭.૫ લાખ ઉપરની રકમ વેરાપાત્ર બનાવવામાં આવી.
- ★ રૂપિયા ૧૦૦ કરોડ સુધીના સ્ટાર્ટ અપને ૩ સતત વર્ષો માટે ૧૦૦ ટકા ટેક્ષ મુક્તિનો લાભ મળશે.
- ★ ૧૦ રાષ્ટ્રીય બેંકોને ચાર બેંકોમાં ફેરવી દેવામાં આવશે.
- એક નજર...

કેન્દ્રિય બજેટના દિવસે સેન્સેક્સમાં ૨૦૦૮ પછીનું સૌથી તોતિંગ ૯૮૮ પોઈન્ટ્સનું ગાબડું પડ્યું હતું. ■

રજા : મજા કે સજા

એક અમેરિકન પેઢીએ જાપાનમાં પોતાની કામગીરી શરૂ કરી. તેની ઓફિસમાં કામ કરવા ત્યાંના જ લોકોને લીધા. અમેરિકામાં અઠવાડિયે પાંચ દિવસ કામ કરવાનું હોય છે. તે મુજબ જાપાનમાં પણ એ પેઢીએ સોમથી શુક્ર કામ કરવાની અને શનિ-રવિની રજાની પદ્ધતિ દાખલ કરી. પણ ત્યાં રાખેલ જાપાની કર્મચારીઓએ તેનો વિરોધ કર્યો. તેમણે કહ્યું કે, ‘અમારે બે રજાઓ નથી જોઈતી. વધારે રજા ભોગવવાથી અમે આળસુ બનીએ. પછી અમને મહેનત કરવાનો કંટાળો આવે. વળી રજા પડે એટલે અમે વધુ મોજ મજા કરીએ. પૈસા પણ વધારે ખર્ચાંએ. તો જે રજા અમારી શરીર સંપત્તિ ઓછી કરે અને અમારો આર્થિક બોજ વધારે, તે અમને ન ખપે!

ઉર્જા અને પર્યાવરણ

(અનુસંધાન : પાના નં. – ૧૯ ઉપરથી ચાલુ)

ઉપયોગ વાહન વ્યવહારના બળતણ તરીકે થઈ શકે છે. વાસ્તવમાં ઓઈલ રીફાઈનરિંગ અને માર્કેટિંગ કંપનીઓ તેને હકીકત બનાવવા કામે લાગી છે.

● જિયો થર્મલ વીજળી :

જિયો થર્મલ ઉર્જાના વપરાશ બાબતે ભારત હજુ શરૂઆતના તબક્કામાં છે. એ માટે મોટો ઉત્પાદિત ખર્ચ કારણભૂત મનાય છે. ભારતમાં અંદાજે ૩૦૦ જેટલા ગરમ પાણીના જિયો થર્મલ ઝરણાઓ છે. વીજળી પેદા કરવા માટે સક્ષમ સ્થળોમાં પુગાવેલી અને જમ્મુ કાશ્મીરમાં યુમાથેંગ તથા ગુજરાતમાં ખંભાત, છત્તીસગઢમાં તત્તાપાણી, તેલંગાણામાં ખમ્મમ અને મહારાષ્ટ્રમાં રત્નાગીરી સમાવિષ્ટ છે.

જિયો થર્મલ વીજળીનું ઉત્પાદન કરતા ટોચના દેશોમાં –

અમેરિકાની ક્ષમતા :	૩૬૦૦ મેગાવોટ
ફિલીપાઈન્સ :	૧૯૦૦ મેગાવોટ
ઈન્ડોનેશિયા :	૧૬૦૦ મેગાવોટ
ન્યુઝીલેન્ડ :	૧૦૦૦ મેગાવોટ
મેક્સિકો :	૯૦૦ મેગાવોટ
ઇટાલી :	૯૦૦ મેગાવોટ
આઈસલેન્ડ :	૭૦૦ મેગાવોટ
કેન્યા :	૬૦૦ મેગાવોટ
જાપાન :	૫૦૦ મેગાવોટ

અત્યારે ભારતે બિનપરંપરાગત સ્ત્રોતોમાંથી એનાં કુલ ઉર્જા ઉત્પાદનમાં અશ્મિભૂત ઈંધણનો હિસ્સો ઘટાડવાના અભિયાન પરની સફર પ્રારંભી છે. આંતરરાષ્ટ્રીય સૌર ગઠબંધનના સ્થાપક રાષ્ટ્ર તરીકે ભારત સ્વચ્છ ઉર્જા તરફ ગતિમાન છે. ધુમાડાયુક્ત ગામડાંઓ, શહેરોને સ્વચ્છ કરવા પર્યાવરણને લાભદાયક ઉર્જાઓના વિકલ્પ તરીકે અપનાવી રહ્યું છે.

ઉર્જા બચાવવા, પર્યાવરણનું રક્ષણ કરવા આપણે બેટરી ઓપરેટેડ વાહનોનો ઉપયોગ કરીએ. સૂર્યકૂકર, સોલાર વોટર હીટર, સોલાર રૂફ ટોપનું આવાસમાં આયોજન કરી ઉપયોગીતા વધારીએ. ઉર્જા બચત એ આપણું કર્તવ્ય છે. જેને આપણા જીવનમાં વણી લઈએ.

ઉર્જા ખચાવીએ, પર્યાવરણ રક્ષીએ....

૬/એ, લીમડા લેન, સંસ્કાર નગર,
શ્રી સ્વામિનારાયણ વિદ્યાલય રોડ, ભુજ, કચ્છ-૩૭૦ ૦૦૧.
મો. ૯૮૨૫૨ ૩૪૩૪૬

સંસ્થા પરિચય

મુંબઈ મધ્યે

સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનને દોઢસો વર્ષ

કનૈયાલાલ જોશી

કચ્છી વીસા ઓસવાળ સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનને ૧૫૦ વર્ષ પૂરા થયા. તેની ઊજવણી શરૂ થઈ છે, જે આખું એક વરસ ચાલશે.

● નાટક... ગૌરવગાથા :

મહાજનને દોઢસો વર્ષ થયા તેની ઊજવણી નિમિત્તે એક નાટક તૈયાર કરાયું છે : 'સ્થાનકવાસી મહાજન... ગૌરવગાથા'. આ નાટકના ચાર પ્રયોગો બોરીવલી, ચેમ્બુર, વરલી (નહેરુનગર), મુલુંડ અને ડોંબીવલીમાં થયા. હજુ વધુ પ્રયોગો થવાની ધારણા છે. પટકથા લેખન અને દિગ્દર્શન વસંત માડુનું છે.

● સ્વમાન લગ્નોત્સવ :

સ્વમાન લગ્ન અને સ્વાભિમાન લગ્નનું આયોજન શરૂ કરાયું છે. અત્યાર સુધી ૮૫ લગ્ન થયા છે. નક્કી કરેલી સંખ્યામાં લોકોની હાજરી હોય છે. કુલ ખર્ચના માત્ર ૧૫-૨૦ ટકામાં જ લગ્ન ધામધૂમથી ઊજવાઈ જાય છે. માત્ર તૈયાર થઈને વાડીમાં આવવાનું હોય. ત્યાં મહાજનનું બેનર હોય. મહારાજ, સંગીત મંડળી, કેટરિંગ વગેરે મહાજન ચૂકવે છે. અત્યાર સુધી સમાજના સાડા આઠ કરોડ રૂપિયા બચ્યા છે.

● મેડિકલ લોન યોજના :

સંસ્થાની ઊજવણીના ભાગરૂપે ૫૦ હજારથી ૫ લાખ રૂપિયા સુધીની લોન વગર વ્યાજે આપવાની યોજના જાહેર થઈ છે. જે રકમ મેડિકલ ક્ષેત્ર માટે છે. આ રકમ લાભાર્થીએ પોતાની સગવડ પ્રમાણે પરત કરવાની રહે છે.

● સંસ્થાની મિલકતોનું નૂતનીકરણ અને નવનિર્માણ :

દેવલાલીમાં આવેલા સેનેટોરિયમના ૨૦ બ્લોકનું નૂતનીકરણ કરાયું છે જ્યારે ૨૪ બ્લોક નવા બનાવાયા છે. તેમાંના ૧૬ બ્લોક બે બેડ, હોલ કીચનના છે. વળી એમ્ફી થિયેટર બનાવાયું છે. સિનિયર સિટીઝન એક્સરસાઈઝ એરિયા, ચિલ્ડ્રન પાર્ક અને સ્પોર્ટ્સ ટર્ફ તેમજ મેળાવડા માટે મદુલી બનાવાઈ છે. વોકિંગ, સ્કેટિંગ તથા સાઈકલિંગ ટ્રેક નિર્માણ કરાયું છે. આ સેનેટોરિયમ ઈકો ફ્રેન્ડલી છે. ત્યાં વધુ ૩૫૦ વૃક્ષ વાવવામાં આવ્યા છે. રેઈન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ સિસ્ટમ પણ બેસાડી છે.

● શિશુ વિહાર સ્કૂલ

બાળકોને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાનું બેઝિક શિક્ષણ મળે એ માટે

આઈ.જી.સી.એસ.ઈ. (કેમ્બ્રિજ) બોર્ડ સંલગ્ન શિશુ વિહાર સ્કૂલ શરૂ કરાઈ છે જે સંપૂર્ણપણે વેજિટેરિયન ઈન્ટરનેશનલ સ્કૂલ છે.

● ૧૧મી જાન્યુઆરીએ ગ્રાન્ડ ફિનાલે :

૧૧મી જાન્યુઆરીએ યોગી સભાગૃહ (દાદર)માં ગ્રાન્ડ ફિનાલે ફંક્શનનું આયોજન હતું. મહાજન સાથે પરસ્પર સંકળાયેલી છે તેવી સંસ્થાઓનું સન્માન ઉપરોક્ત કાર્યક્રમ દરમિયાન કરવામાં આવ્યું. ૪૦૦ જેટલી સંસ્થાઓ પૈકી ૧૫૦ સંસ્થાઓનું સન્માન અત્યાર સુધી કરાયું છે.

● કોફી ટેબલબુક :

મહાજનનો ૧૫૦ વર્ષનો ઇતિહાસ દર્શાવતી કોફી ટેબલ બુક પ્રગટ કરવામાં આવનાર છે.

ચીંચપોકલીમાં વોલ્ટાસ હાઉસની સામે સ્થાનકવાસી મહાજનની વાડી છે. તેમાં સંસ્થાની ઓફિસ પહેલા માળે છે. મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી કેકીનભાઈ કુંવરજી છોડા (કાંડાગરા), પ્રમુખ જગદીશ ભીમશી ગંગર (કુંદરોડી), ટ્રસ્ટી અજય અને પૂર્વ મેનેજિંગ ટ્રસ્ટી અતુલ ચુનીલાલ ભેદા (ભુજપુર) અને સ્કૂલ સેક્રેટરી પ્રફુલભાઈ જેઠાલાલ ફુરિયા (બેરાજા)એ જરૂરી માહિતી આપી હતી.

● સ્થાનકવાસી મહાજનનો ટૂંક ઇતિહાસ :

કચ્છી વીસા ઓસવાળ સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનની સ્થાપના ૧૮૭૩-૭૪માં થઈ. સ્થાપનામાં મુખ્ય ભૂમિકા ત્રિપુટીની હતી. આ ત્રિપુટીમાં શેઠ લાલજી ચાંપશી ભારા, શેઠ લખમશી નપુ અને દેવજી ખીરાનો સમાવેશ થાય છે. આ ત્રણ આગેવાનોમાંથી બે જણ લાલજી ચાંપશી ભારા અને લખમશી નપુના ચિત્રો જ ઉપલબ્ધ છે. તે સમયે સમસ્ત મુંબઈનો સ્થાનકવાસી જૈન સંઘ હતો. આ સંઘે ચીંચપોકલીમાં ૨૦ હજાર વારનો પ્લોટ ખરીદ્યો હતો. આ પ્લોટમાંથી અગ્રેસરોએ પાંચ હજાર વાર જમીન ક.વી.ઓ. સ્થાનકવાસી જૈન મહાજન માટે ૧૮૯૩માં ખરીદી. જ્યાં હાલ મહાજનવાડી છે અને બાજુમાં દામજી લક્ષ્મીચંદ જૈન ધર્મસ્થાનક છે. એ પૂર્વ સૂરિઓએ દીર્ઘદષ્ટિ વાપરીને સંસ્થા સ્થાપી, જે આજે વટવૃક્ષ બનીને ખીલી છે. જેના ફળ સમાજના પ્રત્યેક જણને ચાખવા મળે છે. ૧૯૫૭માં સભ્યોની સંખ્યા ૩ હજારની હતી. સંસ્થાનું કાર્યાલય વર્ષો સુધી મે. નપુ નેણશીની

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૩૭ ઉપર)

સંસ્થા / વ્યક્તિ વિશેષ

અખિલ ભારત ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ પંચના નિયામક
કચ્છના પરિષદ ગાંધીજન : ડૉ. માધવદાસ ઠાકરશી
(જન્મ શતાબ્દી વર્ષ : ૧૯૨૦-૨૦૨૦)

ભરત 'કુમાર' પ્રા. ઠાકર

કચ્છ જેવા અંતરિયાળ મુલકમાં જુદા જુદા આગેવાનોએ રચનાત્મક ક્ષેત્રે પ્રશસ્ત યોગદાન આપ્યું છે. રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓના પાયાના કાર્યકરોમાં જેની નોંધ લેવી પડે એવા જૂની પેઢીના ગાંધીવાદી અગ્રણી અને યુસ્ત ખાદીધારી એવા ડૉ. માધવદાસ કે. ઠાકરશીનું આ ૧૦૦મી જન્મ જયંતીનું વર્ષ છે. તે પ્રસંગે એમને યાદ કરીએ....

સમગ્ર દેશની સાથે કચ્છની પણ ખાદી પ્રવૃત્તિને દિશા, પ્રેરણા, માર્ગદર્શન અને વેગ આપનાર તથા તેનું યોગ્ય સંકલન કરનાર મુંબઈ સ્થિત કચ્છી ગાંધીવાદી કર્મશીલ ડૉ. માધવદાસભાઈ ઠાકરશી ખાદી ક્ષેત્રના એક મોભી અને હિતૈષી હતા. માધવદાસભાઈ રહે મુંબઈ, પણ દિલ કચ્છમાં. હોમિયોપેથી સહિત અનેક ક્ષેત્રોમાં જીવંત રસ, પણ મુખ્ય રસનું કાર્યક્ષેત્ર કચ્છનું ખાદીજગત!

● ગાંધીરંગ અને ગાંધીમાર્ગ :

મૂળે જખૌ (તા. અબડાસા)ના વતની અને શ્રીમંત ભાટિયા પરિવારના માધવદાસભાઈનો જન્મ અને ઉછેર મુંબઈમાં જ થયો હતો. એમના નાના શેઠ વલ્લભદાસ કરશનદાસ નાથા મુંબઈના અગ્રણી સામાજિક - વ્યાપારી શ્રેષ્ઠી અને સખીદિલ દાતા હતા. મુંબઈની વિખ્યાત ભાટિયા હોસ્પિટલ (તારદેવે, ૧૯૩૨) પણ એમનું જ સર્જન! કચ્છમાં પણ રાહત અને સેવાકાર્યો કરેલા. માધવદાસભાઈને પોતાના વારસ અને વી.કે. નાથા ટ્રસ્ટના વહીવટદાર નિમ્યા હતા.

ગાંધી વિચારોથી પ્રેરિત થઈ કિશોરાવસ્થાથી જ એમણે ગાંધીમાર્ગે ચાલવાનો નિર્ધાર કરી લીધો હતો. મુંબઈની ખાદી પ્રવૃત્તિના જનક અને માંડવીના ભીમાણી ખાદી ગ્રામોદ્યોગ સંઘના સ્થાપક કાકુભાઈ ઉર્ફે પુરુષોત્તમ કાનજી સંપટ પાસેથી ભલામણપત્ર લઈને તેઓ ગાંધીજીને મળ્યા અને તે પછી પોતાનું સમગ્ર જીવન બાપુએ આપેલા ચરખા અને ખાદીના પ્રચારમાં લગાડી દીધું.

એટલું જ નહીં, આજીવન પોતે જ કાંતેલી ખાદીનાં કપડા પહેર્યા! એમના માટે બાપુએ આપેલ ચરખાનું મહત્ત્વ માત્ર આઝાદી મેળવવા પૂરતું સીમિત નહોતું, તેઓ કહેતા : 'સ્વતંત્રતા બાદ દેશની ગરીબ જનતાનો ઉધ્ધાર કરવાનું સામર્થ્ય ચરખામાં છે.' તેઓ એક સ્વાતંત્ર્ય સેનાની પણ હતા. મુંબઈના ઐતિહાસિક

'ભારત છોડો' આંદોલન (૧૯૪૨)માં પણ સામેલ થયેલા.

મહાત્મા ગાંધી (૧૮૬૯-૧૯૪૮) એ સુચારુ સમાજવ્યવસ્થા માટે 'રચનાત્મક કાર્યક્રમ' આપ્યો હતો. જેનો હેતુ દેશને આઝાદી માટે એકસૂત્રે સાંકળવાનો અને આઝાદી પછી સુરાજ્યની સ્થાપના માટેનો હતો. 'ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ' તેમાંનો એક મહત્ત્વનો કાર્યક્રમ હતો. ડૉ. માધવદાસભાઈએ પણ ગાંધીચેતનાના સ્પર્શ ખાદી - ગ્રામોદ્યોગને માત્ર કાર્યક્ષેત્ર નહીં, પણ પોતાનું જીવન બનાવ્યું.

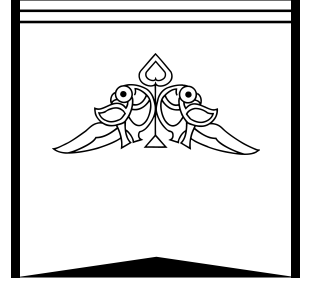
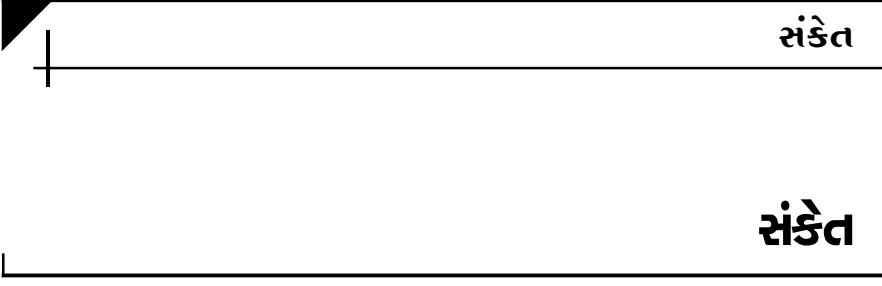
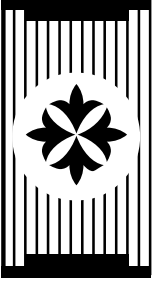
● ખાદી સંસ્થાઓના આધારરૂપ

કચ્છમાં ખાદી - ગ્રામોદ્યોગ પ્રવૃત્તિનો પ્રારંભ ૧૯૩૯થી ગઢશીશા (તા. માંડવી)ના માવજીભાઈ ધરમશી વેદે (૧૯૦૭-૧૯૪૫) કરેલો, પણ તેને ગતિ આપવામાં, વિકસાવવામાં માધવદાસભાઈનો બહુ મોટો હાથ અને સાથ રહ્યો. એમની પ્રેરણાથી ભુજમાં પ્રથમ ખાદીભંડાર (૧૯૫૪) મહેરઅલી ચોકમાં શરૂ થયો, જેનું ઉદ્ઘાટન કચ્છના ચીફ કમિશનર સંભાજીરાવ ઘાટગે અને માધવદાસભાઈના હસ્તે થયેલું. તે પ્રસંગે તેઓ પ્રથમવાર કચ્છ આવ્યા અને પછી તો કચ્છના ખાદીજગતમાં સમાઈ ગયા.

પુરોગામી અખિલ ભારતીય ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ મંડળ (બોર્ડ)ના સ્થાને એપ્રિલ ૧૯૫૭માં નવરચિત 'ખાદી અને ગ્રામોદ્યોગ પંચ' (ખાદી એન્ડ વિલેજ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ કમિશન : - KVIC 'કવિક')ના તેઓ નિયામક બન્યા અને વર્ષો પર્યંત તે પદે રહ્યા. કચ્છ સાથે સમગ્ર દેશને એમનો દિશાદોર સાંપડતો રહ્યો. અનેક સંસ્થાઓમાં એમણે કામ કર્યું અને અનેક જરૂરતમંદ વ્યક્તિઓ, સંસ્થાઓ કે તેની પ્રવૃત્તિઓને મદદ પણ કરતા. શિક્ષણ, આરોગ્ય, ગૌસેવા, સ્વરોજગારી જેવા અનેક ક્ષેત્રોમાં એમની ઉમદા સખાવત મળતી રહી.

કચ્છ ખાદી ગ્રામોદ્યોગ સંઘ (ભુજ), ભીમાણી ખાદી ગ્રામોદ્યોગ સંઘ (માંડવી), પશ્ચિમ કચ્છ ખાદી ગ્રામોદ્યોગ સંઘ (કોઠારા), ભીમાણી ખાદી મંડળ (લીલપુર), ગ્રામસ્વરાજ સંઘ (નીલપર) જેવી કચ્છની સઘળી ખાદી સંસ્થાઓના તેઓ આધારરૂપ હતા. કચ્છ આવે ત્યારે ગાંધીવાદી સંસ્થાઓ - રચનાત્મક કાર્યો ચાલતા હોય ત્યાં પહોંચી જતા અને તેમાં મદદરૂપી ઈંધણ અને ઊર્જા

(અનુસંધાન : જુઓ પાના નં. - ૩૯ ઉપર)

અમદાવાદમાં પાલડી ખાતે શ્રી વૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ
સંચાલિત 'શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામ'નું નિર્માણ

ભારતમાં સૌપ્રથમવાર
જૈન સાધ્વીજી ભગવંતો માટે નિર્માણ પામ્યું વૈયાવચ્ચ તીર્થ

શ્રીમદ્ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ, શ્રીમદ્ વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજની કૃપાથી પંન્યાસ શ્રી વજ્રસેન વિજયજી મહારાજ તથા આચાર્યશ્રી હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજના પ્રેરક માર્ગદર્શન હેઠળ અમદાવાદના જૈન નગર, પાલડી ખાતે 'વૈયાવચ્ચ તીર્થ'નું નિર્માણ કરાયું છે. વૈયાવચ્ચ એટલે "મન, વચન અને કાયાથી એકમેક થવું." આ વૈયાવચ્ચ તીર્થમાં વૃદ્ધ સાધ્વીજી મહારાજ સાતાપૂર્વક (શાંતિ અને સમાધિ) રહી શકે તેમજ માંદગીને કારણે દવાખાનામાં સારવાર લઈ રહેલા સાધ્વીજી મહારાજને યોગ્ય ટ્રીટમેન્ટ મળી રહે અને વૃદ્ધ સાધ્વીજી ભગવંતોની સેવામાં રહેલા નાની ઉંમરના સાધ્વીજીઓ આ સંકુલમાં રહી જૈન શાસ્ત્રોનો અભ્યાસ કરે તેવી વ્યવસ્થા ઊભી કરાઈ છે.

આ અંગે વિગતે વાત કરતાં આ.શ્રી હેમપ્રભસૂરીશ્વરજી મ. કહે છે કે, પાલીતાણામાં કસ્તુરધામ નામે સંકુલ છે પરંતુ અમારો વિચાર એવો હતો કે જ્યાં માત્ર ને માત્ર ઉંમરલાયક અને નાની ઉંમરના સાધ્વીજી ભગવંતોની સાતા જળવાઈ રહે તેવા તીર્થનું નિર્માણ કરવું. આથી શ્રી મૈત્રીવાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ સંચાલિત "શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામ"નું નિર્માણ કરાયું છે. આ તીર્થધામના નિર્માણનું કાર્ય અજયભાઈ શાહે હાથમાં લીધું હતું. અમારો વિચાર એવો હતો કે વૃદ્ધ અને સારવાર લઈ રહેલા સાધ્વીજી ભગવંતોને તેમની દૈનિક ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ તેમજ અન્ય જરૂરી ક્રિયામાં કોઈ બાધા ન રહે તેવી હવા-ઉજાસથી સુવ્યવસ્થિત જગ્યા બનાવીએ. આ ધામમાં ત્રિમંજિલ જિનાલય બનાવ્યું છે.

આ પવિત્ર ધામના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે ૧૦૦ પાંજરાપોળમાં ૨૫ લાખ રૂપિયાનો ઘાસચારો, ૧૦૦૦ જરૂરિયાતમંદોને ભોજન અને ૧૦ લાખ રૂપિયાનું ડોનેશન અંધજન અને અપંગ બાળકો માટે કાર્ય કરતી સંસ્થાઓને જાહેર થયું છે. પાંચ દિવસના મહોત્સવમાં દેશ-વિદેશના બહોળા પ્રમાણમાં જૈન આગેવાનો અને પરિવારો જોડાયા હતા.

શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામમાં સુવિધા

- ★ ૪૬ રૂમ સાધ્વીજી ભગવંતો માટે
- ★ ૩૨ અતિથિ રૂમ
- ★ ૧ આઈસીયુ રૂમ (પાંચ બેડની સુવિધાવાળો)
- ★ ૨ સભાખંડ
- ★ ૧ ભોજનશાળા
- ★ ૩ માળનું જિનાલય
- ★ ૧ ઔષધિ વિભાગ
- ★ ૧ જ્ઞાન શાળા (જૈન શાસ્ત્રોના અભ્યાસ માટે)
- ★ ૧ જ્ઞાન ભંડાર (જૈન શાસ્ત્રોની પ્રતો)
- ★ ૧ યોગ માટે સભાખંડ
- ★ માત્ર મહિલા ડોક્ટરની સુવિધા
- ★ પાણીને ઉકાળવા અને ઠંડું કરવા માટે આધુનિક વ્યવસ્થા.

પ.પૂ.આ. યુગભૂષણસૂરીજી નૂતન ગચ્છાધિપતિ બન્યા

પૂજ્ય જૈનાચાર્ય શ્રી યુગભૂષણસૂરીશ્વર મહારાજ (પંડિત મ.સા.)ને તા. ૪-૨-૨૦૨૦ના રોજ મોહજિતવિજયજી સમુદાયના ગચ્છાધિપતિ પદે શાનદાર મહોત્સવ પૂર્વક આરૂઢ કરાયા હતા. મુંબઈ ચીકુવાડી - બોરીવલી ખાતે બે પદસ્થો આદિ ૮૮ સાધુ-સાધ્વી સમુદાય સહિત વિશાળ શ્રમણ-શ્રમણીઓ સાથે ચતુર્વિધ સંઘે પૂજ્યશ્રીને ગચ્છાધિપતિ પદ પ્રદાન કર્યું હતું. કેડાઈના અગ્રણી જક્ષય શાહ, હેમંત શાહ - કેનેડા, દિનેશભાઈ ઠડિયાવાળા - મણિલક્ષ્મી તીર્થ, અમદાવાદવાળા જિજ્ઞેશભાઈ અને મોનાર્ક ઈન્ડસ્ટ્રીના હિમાંશુભાઈ તથા અનેક જૈન સંઘોના અગ્રણી તેમજ પ્રસિધ્ધ વ્યક્તિઓ આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

કચ્છ - નાની તુંબડીના દિનેશ સાવલાએ મૃત્યુ પછી ચાર જણને જીવતદાન આપ્યું

ભીવંડીમાં ગારમેન્ટનો જથ્થાબંધ વેપાર કરતા કચ્છના દિનેશ મેઘજી પૂંજા સાવલા (ઉં.વ. ૬૨)નું ગત માસ દરમિયાન બ્રેઈન સ્ટ્રોકથી અવસાન થયું હતું. તેમના હૃદય, બે કિડની અને લિવરનું દાન કરાતા મૃત્યુ પછી ચાર જણને જીવતદાન આપી ગયા છે.

દિનેશ સાવલા દરરોજ રાતે હિંદમાતાના મેદાનમાં વોલીબોલ રમવા જતા. તા. ૨૧-૧-૨૦૨૦ના રોજ રાતે ૧૧.૩૦ વાગે વોલીબોલ રમી લીધા બાદ પોતાની કારમાં બેસવા જતા હતા ત્યાં જ તેમને બ્રેઈન સ્ટ્રોક આવ્યો હતો. ત્યાંથી તેમને પરેલની ગ્લોબલ હોસ્પિટલમાં લઈ જવાયા હતા. ડોક્ટરોએ તેમને બચાવી લેવાના પ્રયાસ કર્યા હતા. ત્યારબાદ મંગળવારે ડોક્ટરોએ તેમને બ્રેઈન ડેડ જાહેર કર્યા હતા. બુધવારે તેમના અંગોનું દાન કરાયું હતું. હાર્ટનું એચ.કે. રિલાયન્સ હોસ્પિટલમાં, એક કિડની અને લિવરનું ગ્લોબલ હોસ્પિટલમાં અને એક કિડનીનું બોમ્બે હોસ્પિટલમાં દાન કરાયું હતું. અંગદાન પ્રક્રિયા મંગળવારે શરૂ થઈ હતી. બુધવારે હૃદયનું દાન કરાયું હતું. આંખો અને ફેફસાનું દાન થઈ શક્યું ન હતું.

હીરેન વોરા (કુલી)એ આ માહિતી આપતાં જણાવ્યું કે, દિનેશભાઈના પરિવારમાં પત્ની હેમલતા, પુત્ર ફેનિલ અને પુત્રી નીકિતા (બંને પરીણિત) છે. તેઓ હિંદમાતામાં સેન્ટપોલ સ્ટ્રીટ, રિકોસ્ટા ગલીમાં ૧૫૪ ગૌતમ નિવાસમાં બીજા માળે રહે છે.

આઠ કોટિ નાની પક્ષ સ્થા. જૈન સંપ્રદાયના આચાર્ય સૂરજી સ્વામી કાળધર્મ પામ્યા

સકળ સંઘના પ્રમુખ દામજીભાઈ એકરવાલા સહિત અગ્રણીઓ તથા અસંખ્ય શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ પાલખીયાત્રામાં જોડાયા

આઠ કોટિ નાની પક્ષ સ્થાનકવાસી જૈન સંપ્રદાયના ૮૬ વર્ષીય આચાર્યસાહેબ પૂ. સૂરજી સ્વામી તા. ૦૫-૦૨-૨૦૨૦ના રોજ નવકારમંત્રનું સ્મરણ કરતા સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા હતા. તેઓનું સંયમ જીવન ૬૫ વર્ષનું રહ્યું.

વડાલા (મુંદ્રા) ખાતે બપોરે ૩.૩૦ વાગે સંપ્રદાયના આ આઠમા આચાર્યની માંડવી (પાલખીયાત્રા) નીકળી હતી. જેમાં આઠ કોટિ નાની પક્ષ સકળ સંઘના પ્રમુખ દામજીભાઈ એન્કરવાલા, ટ્રસ્ટીઓ, પદાધિકારીઓ, વડાલા સંઘના પ્રમુખ લાલચંદભાઈ ગોગરી, મુંબઈથી પ્રવીણભાઈ છેડા તથા ગામના તેમજ સંપ્રદાયના ગામેગામના શ્રાવક-શ્રાવિકાઓએ હાજરી આપી હતી.

આચાર્ય મેઘાવી બુદ્ધિના સ્વામી હતા. વડીલો સાથે રહી સહનશીલતા, ઉદારતા, વજ્ર સમાજ સિદ્ધાંત અને ત્યાગની ભાવનાના ગુણો ખીલવ્યા હતા. તેમના કાળધર્મથી એક યુગપુરુષની વિદાય થઈ છે.

દીર્ઘ સંયમ જીવનના નિયોડરૂપે તેઓ સદ્ગુણોના ભંડારસમા હતા. ભૂતકાળને ભૂલવાની સૂઝ, સર્વ પ્રાણીભૂતના હિત માટે કરુણાની ભાવના ધરાવતા હતા. તેમણે સ્વમુખે પાંચ સાધુજી તથા સાત સાધ્વીજીઓને દીક્ષા આપી હતી.

ઈ.સ. ૧૯૩૪ની ૨૩ માર્ચના મુંદ્રા તાલુકાના સાડાઉ ગામે જન્મ થયો હતો. એ જ ગામે દીક્ષા ઈ.સ. ૧૯૫૫ની ૨૪મી ફેબ્રુઆરીના આચાર્ય લાલજી સ્વામીના સ્વમુખે લીધી હતી.

સંપ્રદાયની વૈયાવચ્ચની સેવા ભક્તિ કરતાં તે સમયના આચાર્ય રાઘવજી સ્વામીએ ઈ.સ. ૨૦૦૦માં તેઓશ્રીને યુવાચાર્ય પદે સ્થાપ્યા હતા. પૂ.સા. રામજી સ્વામી તથા પૂ.સા. રાઘવજી સ્વામી સાથે સંપ્રદાયની અવિરત સેવા કરતાં તેઓ રાઘવજી સ્વામી કાળધર્મ પામતાં ઈ.સ. ૨૦૧૦માં સંપ્રદાયના આઠમા આચાર્યપદે વિભૂષિત થયા હતા.

આચાર્ય હંસરાજી સ્વામીના પાટાનુપાટ આઠમા પાટે નવ વર્ષ આચાર્યપદે બિરાજેલા સૂરજી સ્વામીના અંતિમ સમયે સાધુ-સાધ્વીજી તથા શ્રાવક-શ્રાવિકાગણે નવકાર મંત્રની ધૂન અને જિનભક્તિની જ્યોત જલાવી અંતિમ આરાધના કરાવી હતી. પ્રતિભાવંત આચાર્યની નાની પક્ષ સંપ્રદાયને ખામી પડી છે, તો જિન શાસનને તેમની ખોટ કદીયે પુરાશે નહીં.

પૂ. આચાર્ય સૂરજી સ્વામીની વૈયાવચ્ચમાં સહયોગ આપનારા મુંદ્રાના જાણીતા ડૉ. મિતેષ પટેલે ખૂબ જ સારી સેવા કરી હતી. જેના અનુસંધાને જાણીતા દાનવીર મહાસંઘના પ્રમુખ દામજીભાઈ એન્કરવાલા, પ્રવીણભાઈ ગાલા (લારકેન્સવાળા), સંઘમાતા પ્રેમલતાબેન, મુંદ્રાના સંઘપતિ ભૂપેન્દ્ર મહેતા, હીરેન સાવલા, કરન મહેતા સહિતના અગ્રણીઓની ઉપસ્થિતિમાં સકળ સંઘે ડૉ. મિતેષ પટેલને સન્માનિત કર્યા હતા.

મુંબઈ મદ્યે સ્થાનકવાસી જૈન મહાજનને દોઢસો વર્ષ

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૩૪ ઉપરથી ચાલુ)

કું., દાણાબંદરમાં હતું. ૧૯૭૭થી સંસ્થાની પોતાની ઓફિસ પોપટલાલ ચેમ્બર્સ - દાણાબંદરમાં છે. મહાજનનો વહીવટ ચલાવવા માટે સામાન્ય કમિટી, ટ્રસ્ટ બોર્ડ, મેનેજિંગ કમિટી, શાળા સમિતિ અને બીજી પેટા સમિતિઓ કાર્યરત છે. ટ્રસ્ટ બોર્ડના ટ્રસ્ટીઓની સંખ્યા ૭ છે જેની મુદત કુલ છ વર્ષ હોય છે. ઉપરાંત સામાન્ય સમિતિ દ્વારા ચૂંટાયેલા ૪૧ સભ્યો હોય છે.

● સંસ્થાની પ્રવૃત્તિઓ :

મહાજન દ્વારા સ્કૂલ, સેનેટોરિયમ, હોલ વગેરેનું સંચાલન થાય છે. આ પ્રવૃત્તિઓમાં પ્રેમજી દેવજી કન્યા વિદ્યાલય, વેલજી લખમશી નપ્પુ સ્કૂલ, માતા કુંવરબાઈ વેલજી વિદ્યા મંદિર, દેવજી ખેતશી આરોગ્યધામ - દેવલાલી, શ્રીમતી ઝવેરબેન પોપટલાલ પ્રેમજી આરોગ્યધામ - લોનાવાલા, કેનિયા એન્ડ એન્કર ઈંગ્લિશ મિડિયમ સ્કૂલ - ચીંચપોકલી, માતા મણિબાઈ શિવજી કન્યા કેળવણી ફંડ, માતા ઉંમરબેન લાલજી એન્કરવાલા આરોગ્યધામ - લોનાવાલા, વેલજી લખમશી નપ્પુ હોલ, અમરસન્સ સભાગૃહ અને શિશુવિહાર સ્કૂલનો સમાવેશ થાય છે. સાભાર : "કચ્છમિત્ર"

YOUTH CLUB : SOME GOLDEN RAYS...

The ones who love you
will never leave you.
Even if there are
hundred reasons
to give up,
they will find one reason
to hold on....

Don't feel bad
if people remember you only
when need you.
Feel privileged that
you are like a Candle that
comes to their mind
when they are in the dark.

Destroy depends on
the strengthen of your desires
if you cry at trouble,
it grows double and
if you laugh at trouble
it disappears like bubble.

If you fail to achieve your dreams,
change your ways
not your principles.
Trees changes their leaves
not roots.

Distance doesn't matter
when roots of your
relationship are strong enough.

Sometimes
later becomes never...
Do it now.

Relationship is like honey
do not compare with money...
It is not a collection of art,
it is selection of hearts.

When mind is weak,
the situation becomes a problem.
When mind is balanced,
the situation becomes a challenge.
When mind is strong,
the situation becomes
an opportunity.
It's all mind game!

Teach your daughter
Economic independence
so that in the future she can
have a partner, not a master.

Teach your son
to do house work. So that
in the future, he can have
a partner, not a servant.

Good behaviour doesn't
have any monetary value.
But, it has the power
to purchase million hearts.

Presentation : Dinesh R. Mehta

STORY OF AN APPLE

Three Kids were fighting for an apple lying on the dining table. Their mummy watching this and told them...

"The apple will go to the one who respects me, who fears me and who obeys me."

The Kids left the room saying, "Let's go and play... the apple will go to Dad!"

સંભાષણ!

એક અંગ્રેજે પૂછ્યું : "તમે તમારા કર્મચારીઓને સમયસર ઓફિસ પર આવવા માટે કેવી રીતે પ્રેરિત કરો છો?"

વાણિયો : ખૂબ જ સરળ. ૩૦ લોકો મારી ઓફિસમાં કામ કરે છે અને મેં ફક્ત ૨૯ જ મફત પાર્કિંગની વ્યવસ્થા કરી છે. ૩૦મા પાર્કિંગનો ચાર્જ રૂ. ૧૦૦/- છે. તેથી દરેક વ્યક્તિ ૧૦૦ રૂપિયા બચાવવા માટે એકબીજા કરતા વહેલા આવવાનો પ્રયાસ કરે છે.

બ્રિટીશરે જમીન પર બેસીને વાણિયાને પ્રશ્ન કયા.

આંખે કાગર

Navneet Medical Centre - Bopal

Please convey our congratulation to your entire committee members as well as to Navneet Group, Smt. Kanchanben Navinchand Nanji Shah & Deep Foundation. Also I thank Sri Deepakbhai Bheda, Sri Harishbhai Rangwala, Sri Meghji Khetani and all other VIPs for sparing their valuable time for the ceremony. Although bodily I may not be present but my mind, my best wishes and my heart is always with you to wish the function ever success.

Really once again I appreciate all the social services rendered by Shri Kutchhi Jain Seva Samaj - Ahmedabad which I am personally seeing since last 25/30 years. Once again wish the function a glorious success.

Premchand Motta - Kolkata
Instant Poet of India
M. 98300 29551

મંગલ કામના... 'મંગલ મંદિર'ને...

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના માસિક મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'નો જાન્યુઆરી-૨૦૨૦નો અંક સંભારણાં વિશેષાંક-૪ ઘણી બધી વિવિધતા અને વિગતો લઈને આવ્યો. આકર્ષક મુખપૃષ્ઠ પર ૧૦૦થી ૫૦૦ સુધીની વિક્રમી આગેકૂચ જોતાં આનંદ થયો. વિકાસના પંથે નવી કેડી કંડારવા કટીબધ્ધ એવા 'મંગલ

મંદિર' માસિકની વિકાસયાત્રા અને વૈવિધ્યસભર વિગતો અંદરના પાને જોવા મળી. પેઈજ નં. ૧૩થી ૧૬માં દર્શાવેલ 'મંગલ મંદિર' માસિકની આજ સુધીની સફળ યાત્રાનું સંકલન ખૂબ જ ગમ્યું. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે છેલ્લા એક વર્ષથી 'મંગલ મંદિર'માં ખૂબ સુંદર રીતે પરિવર્તન થયું છે. તે માટે દરેકને અભિનંદન.

'મંગલ મંદિર' માસિકને ICE Award 2015 મળેલ છે એ સમાજ અને સૌ માટે ગૌરવનો વિષય છે. સંભારણાં વિશેષાંક ૨૦૨૦માંથી ઘણી બધી વિગતો વાંચવા જોવા મળી. આવા સુંદર માહિતીસભર વિશેષાંકના પ્રકાશન માટે 'મંગલ મંદિર' માસિકના સમગ્ર તંત્રી મંડળને અભિનંદન.

'મંગલ મંદિર' માસિક એના સામાજિક કર્તવ્યની કેડીએ કટીબધ્ધ બનીને હંમેશાં આગેકૂચ કરતું જ રહે એવી મંગલ કામના.

એમ. ડી. સોલંકી - ઘોળકા, જિ. અમદાવાદ.
મો. ૯૦૯૯૯ ૪૧૨૪૦

'મંગલ મંદિર'ની સફળ આગેકૂચ ચાલુ રહે તેવી શુભ કામના...

આપના સમાજના મુખપત્ર 'મંગલ મંદિર'માં છેલ્લા એકાદ / દોઢ વર્ષથી કેટલાક અંશે થયેલા પરિવર્તન ખૂબ જ આવકારપાત્ર છે. તેમાં પ્રકાશિત થતી સામગ્રીઓ, કૃતિઓ રસપ્રદ અને વાચકવર્ગને ઉપયોગી હોય છે. આ અન્વયે તંત્રીમંડળ અને શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદને ખૂબ અભિનંદન અને આપની સફળ આગેકૂચ અહર્નિશ ચાલુ રહે તે માટે દિલી શુભ કામનાઓ પાઠવું છું.

દિનેશ પાંચાલ, જર્નાલિસ્ટ • મો. ૯૪૨૮૧ ૬૦૫૦૮

કચ્છના વરિષ્ઠ ગાંધીજન : ડૉ. માધવદાસ ઠાકરશી

(અનુસંધાન : પાના નં. - ૩૫ ઉપરથી ચાલુ)

પૂરતા. કુદરતી આફત કે કૌટુંબિક મુશ્કેલી હોય, આ બધામાં કાંતનાર - વણનાર અને કારીગરોને તેમની સહાય પહોંચી જતી.

● મુંબઈમાં કાર્યકરોના આશ્રયરૂપ :

મુંબઈના પ્રેમપુરી આશ્રમ (બાબુલનાથ)માં પણ એમનું મહત્વનું પ્રદાન હતું. પોતે હોમિયોપેથીના તબીબ હતા અને પ્રેમપુરી આશ્રમ સહિત મુંબઈના કેટલાંક સ્થળોએ સેવાર્થે દવાખાનું ચલાવતા. મુંબઈમાં એમનું ઘર કચ્છના ખાદી કાર્યકરો માટે આશ્રયસ્થાન હતું. તેઓને ત્યાં વ્યવસ્થા - મદદ મળી રહેતા. દેશના સઘળા અગ્રણી રચનાત્મક કાર્યકરો સાથે પણ એમનો આવો જ નેહનાતો હતો.

એક સુખદ યોગાનુયોગ પણ જુઓ કે આજીવન ખાદીધારી

અને ગાંધીવાદી રહેલા માધવદાસભાઈ મુંબઈમાં વિખ્યાત ગાંધીસ્મારક 'મણિભવન' (લેબરનમ રોડ, ગામદેવી)ની સામે જ જીવનભર રહ્યા હતા! એમની પાસે દેશભરમાં ઉપયોગમાં લેવાતા વિવિધ પ્રકારના ચરખાની અને તેની પાછળના અર્થશાસ્ત્રની માહિતી હતી. યુવાનોને ચરખો ચલાવતા શીખવાડતા અને સાથે રાષ્ટ્રપિતાના રચનાત્મક કાર્યોનું મહત્ત્વ પણ સમજાવતા.

સ્વાભાવિક સ્નેહ અને અભિજાત સૌંદર્યનો સંગમ એમના વ્યક્તિત્વમાં જોવા મળતો. પોતાના અંતિમ શ્વાસ લગી તેઓ સક્રિય અને ખાદીધારી રહ્યા. આવા પ્રામાણિક, પરગજુ અને માનવીયતાથી ઉતુંગ વ્યક્તિત્વ ધરાવતા ડૉ. માધવદાસભાઈ ઠાકરશીનું ૧૨મી નવેમ્બર, ૨૦૧૦ના મુંબઈ ખાતે અવસાન થયું.

'શિવમ્', ૪૦, વૃંદાવન નગર-૧, ખડિયા તળાવ સામે,
વેશાલી સિનેમા રોડ, અંબાર, કચ્છ-૩૭૦ ૧૧૦.
ફોન : (૦૨૮૩૬) ૨૪૦૧૩૯, મો. ૯૪૨૭૨ ૨૩૧૫૦

અન્ય સંસ્થાઓના સમાચાર

કચ્છી સાહિત્યકાર નારાયણ જોશી 'કારાયલ'ને પદ્મશ્રી એવોર્ડ વિવિધ સંસ્થાઓ દ્વારા સન્માન

જેમની રગેરગમાં કચ્છી સમાઈ છે, પોણો લાખ બિનકચ્છીઓને કચ્છી બોલતા કરનારા નારાયણ જોશી 'કારાયલ'ને પદ્મશ્રીનું બહુમાન એ કચ્છી ભાષાનું રાષ્ટ્રીય સન્માન છે. ભુજ ખાતે રાષ્ટ્રીય સાહિત્ય મંડળ દ્વારા ભારત સરકાર દ્વારા તાજેતરમાં પદ્મશ્રીથી સન્માનિત કરાયેલા કચ્છી સાહિત્યકાર, લેખક, આજીવન કેળવણીકાર નારાયણ જોશી 'કારાયલ'ને સન્માનવા વિજયરાજજી પુસ્તકાલયના ખંડમાં યોજાયેલા કાર્યક્રમમાં વિવિધ વક્તાઓએ 'કારાયલ'ની કચ્છી ભાષાની સેવાને નવાજતા આવો સૂર વ્યક્ત કર્યો હતો. આ પ્રસંગે જિલ્લાભરની વિવિધ સંસ્થાઓ, મંડળો તથા કારાયલના સ્નેહીઓ, મિત્રો તથા વિદ્યાર્થીઓ પણ સન્માનમાં જોડાયા હતા.

સમારંભના અધ્યક્ષ જયંતી જોશી 'શબાભ'એ ૭૦ હજારથી વધુ બિનકચ્છીઓ સુધી કચ્છી ભાષાને પહોંચતી કરનારા, તેમને કચ્છી બોલતી કરનારા નારાયણભાઈ જોશીને ભારત સરકારનું બહુમાનને કચ્છી ભાષાને રાષ્ટ્રીય માન્યતા આપવા મંગળાચરણ સમાન ગણાવ્યું હતું. કારાયલ આજીવન કચ્છીમય થઈ જીવ્યા અને કચ્છી ભાષાના સંવર્ધન માટે પોતાનું સર્વસ્વ અર્પણ કર્યું હોવાનું જણાવી તેમણે કચ્છી સાહિત્ય મંડળની પ્રવૃત્તિને પણ બિરદાવી, કચ્છી ભાષાના વિકાસ માટે કચ્છમિત્ર તથા આકાશવાણીના પ્રદાનને બિરદાવતા સૌને કચ્છી બોલવા, કચ્છી લખવા તથા સમજવા અપીલ કરી હતી.

સમારંભના મુખ્ય મહેમાન કચ્છમિત્રના તંત્રી દીપકભાઈ માંકડે કચ્છી ભાષા સર્વસ્વીકૃત છે અને વિશ્વભરમાં દસ લાખથી વધુ લોકો કચ્છી બોલે છે એ જ કચ્છી ભાષાને વૈશ્વિક માન્યતા સમાન હોવાનું જણાવી 'કારાયલ'ને મળેલું 'પદ્મશ્રી'નું બહુમાન એ યોગ્ય સમયે અને યોગ્ય વ્યક્તિને મળ્યું હોવાનો આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો.

કચ્છ યુનિવર્સિટીના પ્રથમ કુલપતિ - કચ્છી સાહિત્યકાર ડો. કાંતિભાઈ ગોર એ 'કારાયલ'નો કેકારવ દિલ્હી સુધી ગુંજ્યાનો આનંદ વ્યક્ત કરતાં વિશિષ્ટ વ્યક્તિનું સન્માન કરાયું હોવાનું જણાવ્યું હતું.

કચ્છી - ગુજરાતી સાહિત્ય સર્જકો, સાહિત્યપ્રેમીઓ, જાહેર જીવનના અગ્રણી નાગરિકોની વિશાળ હાજરીવાળા કાર્યક્રમના

આરંભે કચ્છી સર્જક ગૌતમ જોશીએ આવકાર પ્રવચન કર્યું હતું તથા વિવિધ અગ્રણીઓના હાથે મંચસ્થ મહાનુભાવોનું સન્માન કરાયું હતું.

ભુજ ખાતે 'સ્પીચ વેરાયટિઝ ઓફ કચ્છી ડાયલેક્ટ' ચાર દિવસીય પરિસંવાદનું સમાપન

કચ્છી સાહિત્ય અકાદમીની કેન્દ્રમાંથી માન્યતા મેળવવા વધારે લોકો કચ્છીમાં લખતા થાય એ જરૂરી છે. એ માટે ભારતીય ભાષા સંસ્થાન - મૈસુર, કચ્છ યુનિવર્સિટી, જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન - ભુજ દ્વારા સંયુક્ત રીતે તાજેતરમાં આયોજિત 'સ્પીચ વેરાયટિઝ ઓફ કચ્છી ડાયલેક્ટ' સેમિનારના સમાપન પ્રસંગે સંબોધન કરતા કચ્છ યુનિવર્સિટીના પૂર્વ કુલપતિ ડો. કાંતિ ગોરે આ પ્રમાણે જણાવ્યું હતું.

કચ્છ યુનિવર્સિટીના ઇન્ચાર્જ કુલપતિ ડો. દર્શનાબેન ઘોળકિયાએ અનેકવિધ કાર્યક્રમો વચ્ચે તાલીમાર્થી શિક્ષકોની નિષ્ઠાને બિરદાવી હતી અને ભવિષ્યમાં પણ સહયોગ આપવાની ખાતરી આપી હતી. પદ્મશ્રી વિજેતા નારાયણ જોશી 'કારાયલ'ે સરળ કચ્છી લખવાની સાથે મૂળ કચ્છીયત જાળવવાની શીખ આપી હતી.

કાર્યશાળાની મુલાકાત લેનારા જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી ડો. બી.એમ. પ્રજાપતિએ વર્કશોપમાં તૈયાર થયેલું સાહિત્ય વિદ્યાર્થીઓ સુધી પહોંચે તે જોવાની સૂચના આપી હતી. પ્રા. શિક્ષણાધિકારી સંજયભાઈ પરમારે કચ્છી એપ જેમાં ગુજરાતીના કચ્છી શબ્દો તથા કચ્છી સાહિત્ય, ગીત નાટક વગેરે સાથે ટૂંક સમયમાં લોન્ચ કરવામાં આવશે એવી જાહેરાત કરી હતી. સમગ્ર પ્રકલ્પના સંયોજક મહેન્દ્રભાઈ દોશીએ તમામ સંસ્થાઓના સહયોગ બદલ રાજીવો વ્યક્ત કર્યો હતો. કાર્યક્રમનું સંચાલન સંજયભાઈ ઠાકરે કર્યું હતું.

શબ્દનો મહિમા

એક અવિચારી શબ્દ સંઘર્ષ નોતરી શકે છે.
એક કૂર શબ્દ કોઈનું જીવન હરી શકે છે.
એક નિર્દય શબ્દ કોઈને હાનિ કરી શકે છે.
એક માયાળુ શબ્દ કોઈનું હૈયું ઠારી શકે છે.
એક પ્રોત્સાહક શબ્દ કોઈનો દિવસ સુધારી શકે છે.
એક સમયસરનો શબ્દ કોઈનું દુઃખ હરી શકે છે.
એક પ્રેરણામય શબ્દ આપી શકે અપાર શાંતિ!

માહિતી

અમદાવાદના મોટેરોમાં વિશ્વનું સૌથી મોટું ક્રિકેટ સ્ટેડિયમ

અમેરિકાના પ્રેસિડેન્ટ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ અને ભારતના વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીની તા. ૨૪ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૦ના રોજ ૧.૧૦ લાખ પ્રેક્ષકોની ક્ષમતા ધરાવતા મોટેરા સ્ટેડિયમમાં “નમસ્તે ટ્રમ્પ” કાર્યક્રમમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. અગાઉ ૧ લાખ પ્રેક્ષકોની ક્ષમતા સાથે મેલબોર્ન વિશ્વનું સૌથી મોટું ક્રિકેટ સ્ટેડિયમ હતું.

- ★ સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમના નિર્માણ માટે ૧૯૮૨માં ગુજરાત સરકાર દ્વારા ૫૦ એકર જમીન દાનમાં આપવામાં આવી હતી.
- ★ પ્રારંભમાં આ સ્ટેડિયમને ‘ગુજરાત સ્ટેડિયમ’ અને ત્યારબાદ તેને ‘સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમ’ નામ આપવામાં આવ્યું હતું.
- ★ એ વખતે આર્કિટેક્ટ શશી પ્રભુએ આ સ્ટેડિયમની ડિઝાઇન તૈયાર કરી હતી.
- ★ નવેમ્બર ૧૯૮૨માં ભારત અને વેસ્ટ ઈન્ડિઝ વચ્ચે રમાયેલી ટેસ્ટ મેચ સાથે આ સ્ટેડિયમ સૌપ્રથમ વખત આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટ મેચની યજમાની કરી હતી.
- ★ આ પછી મોટેરા સ્ટેડિયમ ૧૨ ટેસ્ટ, ૨૪ વન-ડે અને ૧ ટ્વેન્ટી-૨૦ એમ કુલ ૩૭ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચોની યજમાની કરી ચૂક્યું છે.
- ★ વર્ષ ૨૦૦૬માં યોજાયેલી ચેમ્પિયન્સ ટ્રોફી સાથે આ સ્ટેડિયમનું પ્રથમવાર રિનોવેશન કરવામાં આવ્યું હતું.
- ★ જેના ભાગરૂપે ૩ નવી પિચ અને ફલડ લાઇટ પણ ઉમેરવામાં આવી હતી.
- ★ નવેમ્બર ૨૦૧૪માં ભારત-શ્રીલંકાની ટેસ્ટ આ સ્ટેડિયમમાં રમાયેલી અંતિમ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચ હતી.
- ★ મોટેરા સ્ટેડિયમમાં અગાઉ ૫૪ હજારની બેઠક ક્ષમતા હતી. પરંતુ હવે તેમાં બેઠક ક્ષમતામાં વધારો કરવાની સાથે જ અદ્યતન સુવિધા પણ ઉમેરવામાં આવી છે.

મોટેરા સ્ટેડિયમ : અનેક સિદ્ધિઓનું સાક્ષી

મોટેરા સ્ટેડિયમ અને ક્રિકેટરોની સિદ્ધિ એકમેકના પૂરક બની રહ્યા છે તેમ કહેવામાં અતિશયોક્તિ નહીં ગણાય. ૩૮

વર્ષમાં નોંધાયેલી કેટલીક સિદ્ધિઓ પર નજર...

- ★ પાકિસ્તાન સામેની ટેસ્ટ મેચ વખતે ૭ માર્ચ, ૧૯૮૭ના રોજ સુનીલ ગાવસ્કરે ૫૮ રન પૂરા કરતા જ ટેસ્ટ ક્રિકેટમાં ૧૦ હજાર રન પૂરા કરનારા સૌપ્રથમ બેટ્સમેન બન્યા હતા.
- ★ નવેમ્બર ૧૯૮૩માં વેસ્ટ ઈન્ડિઝ સામેની ટેસ્ટ મેચમાં કપિલદેવે એક ઘનિંગસમાં ૯ વિકેટ ખેરવવાની સિદ્ધિ હાંસલ કરી હતી.
- ★ ૮ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૯૪માં શ્રીલંકાના બેટ્સમેન હસન તિલકરને આઉટ કરી કપિલ દેવે ટેસ્ટ ક્રિકેટમાં સૌથી વધુ ૪૩૧ વિકેટ લેવાનો એ વખતનો રિચાર્ડ હેડલીનો રેકોર્ડ તોડ્યો હતો.
- ★ ઓક્ટોબર ૧૯૯૯માં ન્યુઝીલેન્ડ સામેની ટેસ્ટ મેચ સાથે જ સચીન તેંડુલકરે ટેસ્ટ કારકિર્દીની સૌપ્રથમ બેવડી સદી ફટકારી હતી.
- ★ ૨૦૧૧ના વર્લ્ડ કપમાં ઓસ્ટ્રેલિયા સામેની ક્વાર્ટર ફાઇનલમાં સચીન તેંડુલકર વન-ડે માં ૧૮ હજાર રન પૂરા કરનારો સૌપ્રથમ બેટ્સમેન બન્યો હતો.
- ★ ચેતેશ્વર પૂજારાએ નવેમ્બર ૨૦૧૨માં ઈંગ્લેન્ડ સામેની ટેસ્ટ વખતે ટેસ્ટ કારકિર્દીની સૌપ્રથમ બેવડી સદી ફટકારી હતી.

નવનિર્મિત મોટેરા સ્ટેડિયમની વિશિષ્ટતાઓ

- ★ ૧,૧૦,૦૦૦ પ્રેક્ષકોની બેઠક ક્ષમતા સાથે વિશ્વનું સૌથી મોટું ક્રિકેટ સ્ટેડિયમ બની જશે.
- ★ રૂા. ૮૦૦ કરોડના અંદાજિત ખર્ચે મોટેરા સ્ટેડિયમને નવો અને અદ્યતન ઓપ આપવામાં આવ્યો છે.
- ★ ૪ ડ્રેસિંગ રૂમ : હાલ વિશ્વના દરેક ક્રિકેટ સ્ટેડિયમમાં મહત્તમ બે ડ્રેસિંગ રૂમ હોય છે. જેના સ્થાને મોટેરામાં ૪ ડ્રેસિંગ રૂમ હશે.
- ★ ૩ ગ્રાઉન્ડ : મુખ્ય ગ્રાઉન્ડની સાથે બે નાના ગ્રાઉન્ડ હશે. ૧૧ ક્રિકેટ પિચ બનાવાશે. જેનાથી ક્રિકેટને દરેક પિચનો મહાવરો મળી શકે.
- ★ ૩ હજાર કાર અને ૧૦ હજારથી વધુ ટુ-વ્હીલર્સ પાર્ક થઈ શકશે.
- ★ ૫૫ રૂમ ક્લબ હાઉસમાં હશે. આ સિવાય ઓલિમ્પિક સાઈઝ સ્વિમિંગ પૂલ, જિમ્નેશિયમ જેવી અલાયદી સુવિધા.

એક નજર : ખેલકૂદ જગત

મનપ્રિતસિંઘ વિશ્વના શ્રેષ્ઠ પુરુષ હોકી ખેલાડીનો એવોર્ડ જીતનારો સૌપ્રથમ ભારતીય

તાજેતરમાં ભારતીય પુરુષ હોકી ટીમના કેપ્ટન મનપ્રિતસિંઘને આંતરરાષ્ટ્રીય હોકી ફેડરેશને વર્ષનો શ્રેષ્ઠ પુરુષ ખેલાડી જાહેર કર્યો છે. આ સાથે મનપ્રિતસિંઘ, આંતરરાષ્ટ્રીય હોકી ફેડરેશન (એફ.આઈ.એચ.)ના વાર્ષિક એવોર્ડમાં શ્રેષ્ઠ પુરુષ હોકી ખેલાડીનો એવોર્ડ જીતનારો ભારતનો પ્રથમ ખેલાડી બની ગયો છે.

મનપ્રિતની આગેવાનીમાં ભારતીય મેન્સ હોકી ટીમે ટોકિયો ઓલિમ્પિક માટે ક્વોલિફાય કર્યું હતું. આંતરરાષ્ટ્રીય હોકી ફેડરેશન વર્ષ ૧૯૯૯થી દર વર્ષે વિશ્વના શ્રેષ્ઠ પુરુષ હોકી ખેલાડીના નામની જાહેરાત કરે છે. **જોકે આટલા વર્ષોમાં આ પહેલી વખત છે કે, ભારતના ખેલાડીએ આ પ્રતિષ્ઠિત એવોર્ડ જીત્યો છે.**

વર્ષ ૨૦૧૯ના શ્રેષ્ઠ પુરુષ હોકી ખેલાડીની રેસમાં મનપ્રિતની સાથે બેલ્જિયમનો આર્થર વાન ડોરેન અને આર્જેન્ટીનાનો લુકાસ વિલા પણ હતા. જોકે આંતરરાષ્ટ્રીય હોકી ફેડરેશનની જયુરીએ આપેલા વોટને આધારે મનપ્રિત વિજેતા બન્યો હતો. તેના ૩૫.૨ ટકા વોટ મળ્યા હતા જ્યારે બેલ્જિયમના આર્થર વાડ ડોરેનને ૧૯.૭ ટકા અને આર્જેન્ટીનાના લુકાસને ૧૧.૭ ટકા વોટ મળ્યા હતા.

આંતરરાષ્ટ્રીય હોકી ફેડરેશનના વાર્ષિક એવોર્ડના વિજેતા નક્કી કરવા માટે જુદા જુદા દેશોના રાષ્ટ્રીય ફેડરેશનોની સાથે સાથે મીડિયાના સભ્યો, ચાહકો તેમજ ખેલાડીઓ વોટ કરે છે અને તેમની સરેરાશ કાઠીને વિજેતાની જાહેરાત કરવામાં આવે છે.

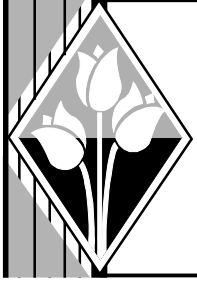
મનપ્રિત સિંઘે વર્ષ ૨૦૧૧માં ભારત તરફથી આંતરરાષ્ટ્રીય હોકીમાં પ્રવેશ મેળવ્યો હતો, જે પછી ૨૦૧૨ના લંડન અને ૨૦૧૬ના રિયો ઓલિમ્પિકમાં તેમણે ભાગ લીધો હતો. અત્યાર સુધીમાં તેઓ ભારત તરફથી ૨૬૦ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચો રમી ચૂક્યા છે. ગત વર્ષે મનપ્રિતની આગેવાની હેઠળની ભારતીય ટીમે ઓલિમ્પિક ક્વોલિફાયર જીતીને ટોકિયો ગેમ્સમાં સ્થાન મેળવ્યું હતું. **ભારતના યુવા ખેલાડીઓએ પણ એફ.આઈ.એચ.નો રાઈઝિંગ સ્ટાર ઓફ ધ યરનો એવોર્ડ મેળવ્યો હતો. ભારતની મહિલા ખેલાડી લાલરેમ્સિયામી અને પુરુષ ખેલાડી વિવેક પ્રસાદને વર્ષ ૨૦૧૯ના શ્રેષ્ઠ યુવા ખેલાડી જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.**

વૈવિધ્ય : રૂપેરી રંજન

વાસ્તવિક પતિ-પત્ની હોય એવા હીરો-હીરોઇને કઈ ફિલ્મોમાં સાથે કામ કરેલું?

અલ નસીર - મીના શૌરી પતિ-પત્ની હતા. આરસી તથા પથરો કા સૌદાગરમાં સાથે કામ કરેલું. મીનાને છૂટાછેડા આપીને વીણાને બીવી બનાવ્યા પછી બોબી, અમરસિંહ રાઠોડમાં બંને મિયાં-બીબી ચમકેલા. એ જ પ્રમાણે એ જમાનાનો હીરો નઝીર પ્રથમ સિતારાને પરણ્યો. પછી તલ્લાક આપીને સ્વર્ણલતાને પરણ્યો. સિતારા સાથે કલયુગ, સોસાયટીમાં કામ કર્યું. સ્વર્ણલતા સાથે લૈલા મજનુ, વામક અસરામાં કામ કર્યું. મનોરમાએ જુદર રાજા સાથે લગ્ન કર્યા. બાદલમાં બંને ચમક્યા. ત્યાર પછી મનોરમા છૂટાછેડા લઈને રાજન હક્સરને પરણી અને ફુજલામાં એની હીરોઈન બની. બરુઆ-જમના (મુક્તિ) કુમાર - પ્રમિલા (નસીબ), શંભુ મિત્રા - તૃપ્તિ મિત્રા (ધરતી કે લાલ), બલરાજ સાહની - દમયંતી સાહની (ધરતી કે લાલ, ગુડિયા), અરુણ-નિર્મલા (ઘૂંઘટ), અલતાફ, રઘુવીરસિંહ જુનિયર (વો જમાના, છીન લે આઝાદી). દેવઆનંદ-કલ્પના કાર્તિક (બાજી, ટેક્સી ડ્રાઈવર, હમસફર, આંધિયા, મકાન નં.-૪૪, નૌ દો ગ્યારહ.) કિશોરકુમાર - મધુબાલા (ચલતી કા નામ ગાડી, ઝુમરુ, હાફ ટિકિટ). યોગીતાબાલી - મિથુન ચક્રવર્તી (પ્વાબ, ઉન્નિસ બીસ). જોની વોકર - નૂર (આરપાર). દિલીપકુમાર - સાયરાબાનુ (ગોપી, સગીના, બૈરાગ, દુનિયા). શમ્મી કપૂર - ગીતાબાલી (કોફી હાઉસ, મિસ કોકાકોલા). પ્રેમનાથ - બીનારાય (ઔરત-શગુફા, ગોલકોંડા કા કૈદી, સમંદર, હમારા વતન). અમિતાભ બચ્ચન - જયા (એક નજર, બંસી બીરજુ, ઝંઝિર, શોલે, અભિમાન, ચૂપકે ચૂપકે, સિલસિલા, કભી ખુશી કભી ગમ). ધર્મેન્દ્ર - હેમા (નયા જમાના, શોલે, જુગનુ, આઝાદી). રણધીર - બબીતા (કલ આજ ઔર કલ). સી.પી. લોહાની - માલા સિન્હા (માઈતી ધર). રીષી કપૂર - નીતુ સિંઘ (રફૂચકર, ખેલ ખેલ મેં). રાજબબર - સ્મિતા (પેટ પ્યાર ઔર પાપ, આજ કી આવાઝ). રીતેશ - મૌસમી ચેટર્જી (કચ્ચે ધાગે). વિનોદ મહેરા - બિંદિયા ગોસ્વામી (દર્દ, ખૂન પસીના). શત્રુઘ્ન સિંહા - પૂનમ (સબક). કમલજીત - વહીદા રહેમાન (શગુન). રમેશ દેવ-સીમા (આનંદ). જેમિની ગણેશન - સાવિત્રી ગણેશને અનેક દક્ષિણ ભારતીય ફિલ્મોમાં કામ કર્યું છે. ઉત્તમકુમાર - સુપ્રિયા ચૌધરીએ અનેક બંગાળી ફિલ્મોમાં સાથે કામ કર્યું છે.

સુખ વ્યક્તિના અહંકારની પરીક્ષા લે છે, દુઃખ વ્યક્તિના ધૈર્યની.

ગેમ્સ ગેલેરી

ભાવના એ. ઝવેરી

૧૦૦ની કરામત.... ગેમ

આપેલ ક્લુનો જવાબ એક શબ્દમાં આપવાનો છે. પણ...પણ... પણ... તે શબ્દ 'સો'થી શરૂ થશે. તમારે '૧૦૦' લખીને શબ્દ પૂરો કરવાનો રહેશે.

ઉદાહરણ : એક રંગ : ૧૦૦નેરી / સોનેરી
(✓) (X)

રમનાર બધાને ક્લુના વાક્ય લખેલ કાગળની ફોટો નકલ અને પેન આપવાના. ટાઈમ લિમિટ સુધીમાં જે સૌથી વધારે સાચા જવાબ લખે તેને અનુક્રમે ત્રણ વિજેતા જાહેર કરો.

કઈ રીતે નિર્ણય આપશો...?

- '૧૦૦'થી સ્ટાર્ટ થતા દરેક શબ્દ સાચા હોય તેના ટોટલ કરવાના.
- 'સો' લખેલ શબ્દ સાચા હોય... તો ત્યારબાદના શબ્દ કાઉન્ટ ન કરવા.
- છેકો મારી - ભૂલ સુધારેલ શબ્દ કાઉન્ટ ન કરવા.

આ ગેમ રમવાની બહુ જ મજા આવશે કારણકે જ્યારે આપણે સમય મર્યાદામાં ગેમ રમતા રમતા લખવામાં ભૂલ જ કરતા હોઈએ છીએ. સજાગતા સાથે જવાબ લખવા પડશે. તો ચાલો, ગેમના જવાબ આપવા માટે થઈ જાવ તૈયાર.

આ ગેમમાં મારું લિસ્ટ તો લાંબુ લયક છે, પણ તમારે રમનારની સંખ્યા અને સમય પ્રમાણે આમાંથી ક્લુનું લિસ્ટ બનાવી રમાડશો.

ક્લુના વાક્યો

૧. બાળકોની પ્રિય સીરિયલ
૨. વિશ્વાસ આપવા માટે ખાવા પડે
૩. સીવવા માટે જરૂરી વસ્તુ
૪. એક વારનું નામ
૫. ગુજરાતમાં આવેલ જ્યોતિર્લિંગનું સ્થળ
૬. મુખવાસ તરીકે વપરાય છે.
૭. આ ધાતુના દાગીના પહેરાય છે.
૮. કહેવત : '_____ તેવી અસર'

૯. ટી.વી. ચેનલનું નામ
૧૦. મીઠાઈનું નામ
૧૧. આકર્ષક
૧૨. માફી માંગવી નો અંગ્રેજી શબ્દ
૧૩. સૌરાષ્ટ્રનું જૂનું નામ
૧૪. ફર્નિચર
૧૫. તેલીબિયા
૧૬. ઠંડું પીણું
૧૭. દેવોનું પીણું
૧૮. હીરોઈનનું નામ
૧૯. ગામનું નામ
૨૦. ટમેટામાંથી બનાવાય
૨૧. સંગાથ
૨૨. ઓરમાન
૨૩. પ્રેમી યુગલ
૨૪. 'કિતને આદમી થે?' - પિક્ચરનું નામ
૨૫. શિવ-પાર્વતીની પ્રિય રમત
૨૬. છોકરીનું નામ
૨૭. ચાદરની પ્રખ્યાત બ્રાન્ડ
૨૮. _____ દાડા સાસુના તો એક દાડો વહુનો
૨૯. સામાજિક મેગેઝિનને કહેવાય
૩૦. એલ.એલ.બી.ની ડિગ્રી પ્રાપ્ત હોય તે
૩૧. યુવાન દીકરીના વર્ષ
૩૨. હીરોનું નામ
૩૩. ચામડીનો એક રોગ
૩૪. એક ટાપુનું નામ
૩૫. કેટલી કોથમીર આપુ...?

(જવાબો આ જ અંકમાં અન્યત્ર આપેલા છે.)

સમયની સાથે ચાલવું જરૂરી નથી, સચ્ચાઈની સાથે ચાલો.
એક દિવસ સમય આપોઆપ આપની સાથે ચાલશે.

હે પ્રભુ...!

મારી આંખલડીથી આપ શાને દૂર છો?
મારા કંઠના તો આપ મનગમતા સૂર છો
દયા ક્ષમા પાઠવવા આપ જગમાં મશહુર છો
મમ હૃદયમાં અસ્ખલિત વહેતા પ્રેમના પૂર છો
ભક્તજનોને ભાવથી ભીંજાવો ભરપૂર છો
પ્રભુ! કોણ કહે છે કે આપ કૂર છો?

સંતવર્ય પૂજ્ય પુનિતજી

પ્રતાપી પુરુષોમાં પુનિતજી પ્રભાવી છો આપ
શિષ્યોના મિટાવ્યા આપે સંકટ ને સંતાપ
દીન દુઃખીજનોના આપે ટાળ્યા ત્રિવિધ તાપ
તે સૌના કલ્યાણ અર્થે આપે જાયા પ્રભુના જાપ
પાપી દુરાચારીઓ સાથે આપે કરીને વાર્તાલાપ
પુણ્યનું ભાથું બાંધી આપી બાળ્યા તેઓના પાપ
જીવનભર સેવા સુશ્રુષા કરી એ સમયમાં ના મૂક્યો કાપ
પરદુઃખભંજન સંત છો એવી આપશ્રીએ છોડી છે છાપ.

પ્રા. સૂર્યકાંત ભટ્ટ - ભુજ, કચ્છ
મો. ૯૮૨૫૨ ૩૪૩૪૬

સમાજ

વિસરાય નહીં એ પૂર્વજોને
બીજ રોપ્યું ભાવથી
આજે થયું વટ વૃક્ષનો
જ્ઞાતિજનોનાં સાથથી
મહેનત કરી જુસ્સો ધરીને
દાન આપ્યું હેતથી
પ્રગતિ કરી છે સમાજની
બનશે કથા ઇતિહાસથી
આજે ઉજાણી “રજત”ની
સમાજ માટે ગર્વ છે
“પ્રભુ” સુમતિ દેજો સર્વને
હળીમળી રહે સમાજથી.

પ્રભુલાલ સિદ્ધપુરા ‘પ્રભુ’ - ગાંધીધામ, કચ્છ

કચ્છી હાથકુ

માઈત્રેં કે ધી
વલી, પુતર વલો,
નોં કો અકારી?

અખીયું નેરે
વઠી, ઇ સોરો વરે
જી સુંદરી કે

હૂ ઊભી મેડી
મથે રાતજો, યાંધ
ઈ ડિસી ગિડે.

અરુણા અરુણ ઠક્કર ‘માઘવી’ - ભુજ, કચ્છ.
મો. ૯૮૭૯૫ ૩૯૧૭૮

મોત તો આંબી ગયું

જિંદગીને પામતાં લાગે આયખુ અખૂટ છે,
તોય જાણે ક્યાંકથી આ મોત તો આંબી ગયું.
કંઈ કેટલાયને ડારતો ને શોષતો વળી હું હતો,
નહોતી ખબર કે ડારતું એક મોત છે આંબી ગયું.
ઐશ્વર્ય કેરી આણથી સુખ - સાધનોને પામવા,
મથતો રહ્યો જીવતર થકી તોય મોત તો આંબી ગયું.
જાણે અજાણે કેટલાય મુજ થકી મરતા રહ્યા,
વિસરી જતો’તો એ જ આજે મોત તો આંબી ગયું.
એ મોતને તો ખાળવા ને ટાળવા રસ્તા કર્યા,
‘આરસી’થી અજ્ઞાત રીતે મોત તો આંબી ગયું.
ત્રૂટક જીવે છે આમજન જે રોજ મોત નિહાળતા,
છુટકારો ખરે પામતો જે મોત જ્યાં આંબી ગયું.

‘આરસી’ શાહ - અમદાવાદ
ફોન : (૦૭૯) ૨૭૪૩૮૧૬૩

ખીલતું પુષ્પ

એક ઝાકળભરી સવારે મનને પૂછું એક સવાલ
શું ઝાકળને થઈ ગયો છે પુષ્પોથી પ્યાર અપાર?
મન વળી અટકળે ચડ્યું અને કહે...
કોને નથી પુષ્પોથી પ્યાર એ તો બતાવ.
ગુંજન કરતા ભમરાને લાગે સંગાથ પુષ્પોનો પ્યારો
રંગબેરંગી પતંગિયાને પણ ફૂલોનો સંગ બહુ વહાલો
પ્રેમીઓ માટે છે લાલ ગુલાબ તો જાણે પ્રેમનું દર્પણ
પુજારી કરે ભગવાનના ચરણોમાં એને સમર્પણ
નાની ખીલતી કળીઓ અને ફોરમતા ફૂલો મજાના
નાના ભૂલકાઓના મન પણ એ તોડવા માટે લલચાતા
શીખ બાળકોને એક જ કે કદીયે ના તોડતા વ્હાલા
પુષ્પો તો લાગે ડાળી ઉપર ઝુલતા જ સારા.
પરંતુ રાક્ષસ બન્યો માનવી એને કેમ ન સમજાય
કે માસુમ કળીઓને રગદોળીને આવો અત્યાચાર કેમ થાય?
હસતી રમતી ખીલતી આ કળીઓ કેવી સુંદર દેખાય
પોતાના સ્વાર્થ માટે એને ફૂરતાથી સાવ આમ મસળાય?
કામાંધ થઈને સુધબુધ ભૂલતો આ નરપિશાચ
કોઈ તો એને રોકો ટોકો કોઈ તો લાવો એના હોશ
ક્યાંક એમના મનમાં પણ માનવતાનો દીપ પ્રગટે
કોઈકના શબ્દો દ્વારા એમના દિલના દ્વાર ઉઘડે
સન્માન જાળવતા એ પણ શીખે સહુનું અપાર
તો ના થાય આ માસુમ કળીઓનું જીવન આમ બરબાદ.

સુનિતા એ. શાહ - અમદાવાદ
મો. ૯૮૨૫૧ ૫૧૫૧૩

પુનર્લગ્નનું પ્રકાશ

કિંમત : અર્ધો આનો

(દયાળુ ટીકરીવારા)

‘મંગલ મંદિર’ના માસ સપ્ટેમ્બર-૨૦૧૯ના અંકમાં પ્રકાશિત થયેલ આ પ્રકારની કૃતિ સાથેની નોંધ અનુસાર લગભગ એકસો વર્ષ અગાઉ કચ્છ - ગુંદાલાના રતુ ભાચ્છા નામના એક કચ્છી કવિ હતા. વિવિધ વિષયોવાળી તેમની કચ્છી ભાષાની રચનાઓ અવારનવાર અત્રે પ્રસિદ્ધ થઈ રહી છે. ધ્યાનાકર્ષક બાબત એ છે કે તેઓ પોતાની કાવ્ય રચનાઓ અલગ અલગ રીતે પ્રિન્ટ કરાવીને એક ચોપાનિયા સ્વરૂપે મુંબઈમાં કોઈ ચોક્કસ સ્ટેશન પાસે ઊભા રહીને એક આના અથવા અર્ધા આનાની કિંમત સાથે દર અઠવાડિયે વેચતા હતા. તેમની કૃતિઓને સ્થાનિકે તથા મુંબઈમાં વાચકવર્ગ દ્વારા તે સમયે સારો પ્રતિસાદ મળતો હતો.

આ પ્રકારની કચ્છી કાવ્યોની કેટલીક અસલ નકલો મુંબઈ સ્થિત શ્રી લીલાધર લખમશી વિસરીયાએ સંગ્રહ કરી રાખી છે. તે પૈકી કેટલીક રચનાઓ ‘મંગલ મંદિર’માં પ્રકાશિત કરવા માટે તેમણે મોકલાવેલ હતી. જે સમયાંતરે મંગલ મંદિરમાં પ્રકાશિત થઈ રહી છે. વાચકવર્ગ તેનો યોગ્ય પ્રતિસાદ આપશે તેવી અપેક્ષા છે.

— તંત્રી મંડળ

અરે વિચારે ને ન્યારયો: અહિ મન સુબેતાં વારા
થઆ પુનર્લગ્ન પાજે મેં: કરેયો મયસે ખોટાચારા — અરે
શગાઈ ન થઈ મુંજી: ખપે સુભ કમલા પુજી
નકા મુજો જ મન મુંજી: વન્યે જીન્ગી અરે મુજી — અરે
સગાઈ જા ખોટા ધારા: ચમલાઈ કન્યા વિક્રયવારા
તદે ઉગડે એડા બારા: કચ્છીડે કે લગે ખારા — અરે
ભુજપુર ગામતાં વારો: રણસી જે કુટમ વારો
નાનજી ભા રંગુન વારો: દેઢિઆ નુખતાં વારો — અરે
નાતજી તાંએડી બાજી: મનમુંજો ન થીએ રાજી
સુધરા હાડે મુજી બાજી: પુરણ મનતા મુંજો રાજી — અરે
રતન જેડી રતનબાઈ: વદી ત્રેવળ વારી મઠાબાઈ
પેલી ઘરવારીજી બાઈ: મુજે જીવનજી ચતુરાઈ — અરે
મા પે મુજા ટુંદે વારા: વેલજી સા જેતસી વારા
ચોધરીઆતા અંહિ સારા: નુખતા ગુગરી વારા — અરે
વીરો સા ચાંપસી વારો: ગંજેતાં ભાડીએ વારો
કુળ તેજો આયતાં સારો: લખેલો સે આવ્યો વારો — અરે
વાણીયા કમ કંઈ સારા: લાભ જેતાં વેપારવારા
ક્યા પુનર્લગ્નજા ધારા: તેમં પૈસા ભયે સારા — અરે
હાલાઈ લોવાણેજી વાડી: ઠેકાણું તા ફાનોસવાડી
દઠો લાડો અને લાડી: દઠી મોટર જી ગાડી — અરે

વગી તું તેડી પઠાણે વારી: તેમં શોભા વધઈ સારી
લગન જી તાં થઈ ત્યારી: ફૂલે જી તાં મારામારી — અરે
પ્રમુખ પદ મુળરાજભાઈ: લગનજી થઈ તાં સવાઈ
ભાસણ કરી ભાઈ ને બાઈ: ચેતે ને કમ કજા ભાઈ — અરે
કચ્છી વીશા અહીંઉ ભાઈ: સુણો અંઈ ભાઈ ને બાઈ
રતુડે જી એ વધાઈ: દઠે તેડો દને ધાઈ — અરે

લિ. રતુ ભાચ્છા

પ્રેષક : લીલાધર લખમશી વિસરીયા - મુંબઈ

વૃધ્ધાશ્રમ

છાભાસ આય છોકરેં કે,
અસાંજો બુઢાપો ખૂબ સુધાર્યો,
વેરાય અસાં કે વૃધ્ધાશ્રમ મેં,
પિંઢ મથેજો અસાંજો ઋણ, અસાંજે જ ખાતે ઉધાર્યો.
પૈસા ભરે પોંચ ગિની, સમજયા ખાતો થ્યો સરભર;
સખી દાતારેં જે દાનસેં, વૃધ્ધાશ્રમ હલે તો ભરાભર.
ઘરેં વિગીને ગંગા નાયા, ઘેરે ગણંચ મોહ ને માયા;
પોય માં પે સમુરા જાધ ન આયા, સે ન જ આયા.
નિપટ હેકલા નેંચોં અસીં, અસાં જેડા ઘણે એં હિતે;
જીઓં તા હિકડેં બેંજે સહારે, વ્યવસ્થા કરીયોં તા સહમતે.
ઝાડુ ઝપટો કરે નેં, કપડા ધૂંઓં તા હથેં,
કરે વગર છુટકો નાંચ, અચી પિઈ આય અસાં મથે.
ખાધે પીધે જો સવાર સાંજ, મિલે તો ખૂબ સારો;
અચી પુગા એંચોં કિનારે, છતાં નતો ડિસાજે આરો.
વાર તે'વાર મીઠાઈ, ભને તી બઉ સારી;
પણ છોકરેં કે છડે ખેંધે, લગેતી ખૂબ અકારી.
વિચલેં ડીએં ત વરેં નતા, છડે ડીનાં અચવગ;
પડવેજો પણ પગેં લગેલાય અચેજો, નતો થીએ ઈનીકે મન.
ભાન વગરજા ભૂલી વ્યા, પિંઢમેં થ્યા મગન;
ભગવાન અસાં થકી ઈનીકે, ડને અણમોલ તન.
જનમ ડીઈને જતન ક્યો, વેંઢારે વડા ક્યા;
પેંણાય હેંણાય પગભર ક્યા, તડેં અસાંકે ભૂલી વ્યા.
પોતરા પોતરીએંકે મિલે લાય, ચોં હલો વિઓં ઘરેં;
જડેં જડેં વ્યાણું તડેં, ઘરકે તાળો ડીઈ છોકરા બાર પ્યા ફરેં.
અરધાસ કરીઓં તા ઈશ્વરકે, ઈનીજા છોકરા ન થીએ ઈની જેડા;
નકાં વેરાઈધા ઈનીકે વૃધ્ધાશ્રમમેં, ત ઈનીજા હાલ થીંધા અસાં જેડા.
સહન ઈની વટા થીંધો ન, રતેં પાણીએં ડુંધા;
વખત વ્યો હૂંધો વટાય, આંસુ લૂછે લાય તેની માં પે ન હૂંધા.

શામજી વાલજી ગણગણાત્રા 'રામાલંદ'

મો. ૯૦૦૪૫૫૨૯૫૧, ૯૪૨૯૦૩૮૫૮૩

NanoNine® શબ્દ રમત-૧૬૧ સંકલન : રજનીકાંત પારેખ

૧		૨		૩		૪		૫	૬	૭
૮	૯		૧૦			૧૧			૧૨	
૧૩					૧૪			૧૫		
				૧૬					૧૭	
	૧૮	૧૯	૨૦			૨૧	૨૨		૨૩	
૨૫		૨૬			૨૭				૨૮	૨૯
૩૦	૩૦એ		૩૧	૩૨			૩૩	૩૪		૩૫
૩૬		૩૭				૩૮			૩૯	
		૪૦	૪૧		૪૨			૪૩		૪૪
૪૫	૪૬		૪૭	૪૮			૪૯		૫૦	
૫૨						૫૩		૫૪		૫૫
	૫૬				૫૭			૫૮		

શબ્દ રમત ભરનારનું નામ : _____

સરનામું : _____

ફોન/મો. _____

આપશ્રીના જવાબો તા. ૩૧-૦૩-૨૦૨૦ સુધીમાં શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડીના સરનામે મોકલાવવા વિનંતી.

આડી ચાવીઓ

૨. ઈંટો બનાવનાર	(૪)
૫. હાથીનું બચ્ચું	(૩)
૮. _____ ખોદે તે પરં	(૨)
૧૦. અભિપ્રાય	(૨)
૧૧. વચન, કબૂલાત, ખાતરી	(૨)
૧૨. શ્વાસનો એક રોગ	(૨)
૧૩. ચામડી પર ચોપડવાની દવા	(૩)
૧૪. વડ, ટેક, પણ, રોફ	(૨)
૧૫. સાક્ષી, સાહેદી, ઝાડ પર પાકેલું ફળ	(૨)
૧૬. આવક	(૨)
૧૭. લક્ષ્મી, એક રાગનું નામ	(૧)
૧૮. પ્રયોગ	(૪)
૧૯. ભય, અંદેશો	(૩)
૨૧. પંખીઓનો મધુર અવાજ	(૪)
૨૭. દરકાર, ગરજ	(૩)

૨૮. બંદગી	(૩)
૩૦. ઉત્તમ, વરરાજા, પતિ	(૨)
૩૧. જાગૃત	(૩)
૩૩. ન્યાયાધીશ (અં.)	(૨)
૩૫. મુસાફરખાનું, ઋતુ, મોસમ	(૨)
૩૬. ખેલ, ક્રિકેટ	(૩)
૩૮. સરખી સપાટીનું	(૪)
૪૦. જો _____ ગયા વો મર ગયા, બીક	(૨)
૪૨. શોક, દુઃખ, ગુંદર, સમજ	(૨)
૪૩. શહેર	(૩)
૪૫. કૃષ્ણ પક્ષ	(૨)
૪૭. સીંગ ગરીબોની _____ છે	(૩)
૫૦. _____ના જામ છલકાવીને ચાલ્યા ક્યાં તમે?	(૩)
૫૨. ખેલ, ક્રિકેટ	(૩)
૫૩. ભટકેલ, બદમાશ	(૩)
૫૫. અંધારું	(૨)

- ૫૬. અનુકરણ, મૂળ ઉપરથી ઉતારેલું લખાણ(૩)
- ૫૭. લાલો _____ વગર લોટે નહીં (૨)
- ૫૮. તાબે, શરણે (૨)

ઊભી ચાવીઓ

૧. શેઠની _____ ઝાંપા સુધી	(૪)
૩. વાર્તા, કથા, વાતચીત	(૨)
૪. આજનું કામ _____ પર ન છોડાય (૨)	(૨)
૬. નકામું, ભાતલ કરેલું	(૨)
૭. વમળ, ભમરો, મધુકર	(૩)
૮. બાલદી	(૨)
૧૧. કિલ્લાની દીવાલ	(૨)
૧૪. ઉંમર	(૨)
૧૫. દરિયો, સમુદ્ર	(૩)
૧૬. કિનારો, છેડો	(૨)
૧૯. ફૂલ તુમ્હે ભેજા હૈ _____ મેં	(૨)
૨૦. પ્યાસ, પાણી પીવાની ઈચ્છા	(૩)
૨૧. હાથ, વેરો	(૨)
૨૨. મેગેઝીનના મેમ્બર થવા વાર્ષિક ભરવું પરં તે	(૪)
૨૩. જંગલ	(૨)
૨૪. આપણું રાજ્ય, જય જય ગરવી _____	(૪)
૨૫. આવવું જવું તે	(૬)
૨૭. ચાલવાનો અવયવ, મૂળ	(૨)
૨૮. મહિનો	(૨)
૩૦એ. એક જાતનો દારૂ	(૨)
૩૨. જીવ, પ્રાણ	(૨)
૩૩. યમ, યમરાજ, મૃત્યુના દેવ	(૨)
૩૪. સંભાળ, સાચવણી	(૩)
૩૭. _____ ને ફડ	(૨)
૩૮. સોગન, સરખું, સમાન	(૨)
૩૯. લગન, લગની, આસક્તિ	(૩)
૪૧. પરમેશ્વર, ભગવાન, _____ને બના દી જોડી	(૨)
૪૨. શોક, દુઃખ	(૨)
૪૪. રૂપાનું	(૩)
૪૬. દમવું તે, પીડવું	(૩)
૪૮. સેવક	(૨)
૪૯. ડુંગર પર ચઢતા _____ ચડી ગઈ, શ્વાસ ભરાવવો	(૨)
૫૧. સ્ત્રી, સુંદર સ્ત્રી	(૩)
૫૩. લાલચ, તૃષ્ણા	(૨)
૫૪. અવાજ	(૨)

**સફળતા એક દિવસમાં નથી મળતી
પણ નક્કી કરી લો
તો એક દિવસ જરૂર મળે છે.**

NanoNine® શબ્દ રમત-૧૬૦નો ઉકેલ

ગ	પ	સ	પ	અ	ક	લ	ક	અ	
ગ	ર	જ	ન	જ	ર	ર	ર	મ	
ન	ખ	સ	મ	ય	દ	ન	ય	ર	
ગ	દ	ન	અ	ર	જ				
ખ	ન	ન	જ	ખ	મ			સં	
શ	ત		ક	ય	ર	અ		ઝ	
ર		ક	લ	મ	ય	મ	ર	ઠં	ધ
મ	ઠ	મ	ક	ર		ત	ર	જ	
	સ	ર	લ	ઝ	ડ	પ		ર	ગ
અ	નં	ગ		શ	ગ	ઝ	ય		ર
	ગ	પ	ર	મ	ર	ક	મ	ર	ક
મ	ણ	વ	ગ	ટ			લ્		

માસ જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ નેનો શબ્દ રમત-૧૫૮ના બધા સાથે ઉકેલ મોકલાવનારના નામ

- સરલા શાહ - અમદાવાદ
- જયસુખ સંઘવી - અમદાવાદ
- દમયંતી દંડ - અમદાવાદ
- લક્ષ્મીબેન ખત્રી - અમદાવાદ
- પલ્લવી શેઠ - અમદાવાદ
- મહેન્દ્ર પૂજ - અમદાવાદ
- ડાયના હરિયા - મુંબઈ
- પ્રિયા દેઢિયા - અમદાવાદ
- જય ગોગરી - અમદાવાદ
- નિમેષ ગોગરી - અમદાવાદ
- ભાનુ શાહ - અમદાવાદ
- નીના ગોરજી - અમદાવાદ

- જ્યોતિ શાહ - અમદાવાદ
- નાનાલાલ ગઢેચા - મુંબઈ
- ચેતના મહેશ્વરી - આદિપુર
- તૃપ્તિ સાવલા - અમદાવાદ
- જ્યોતિ ગડા - અમદાવાદ
- ઈન્દુબેન પટેલ - અમદાવાદ
- ચંદુભાઈ કુબડિયા - અમદાવાદ
- નીલમ દોશી - અમદાવાદ
- પ્રભા શેઠિયા - વલસાડ
- હતા અંતાણી - ભુજ
- રંજન શાહ - અમદાવાદ
- સ્મિતા શાહ - અમદાવાદ
- વર્ષાબેન પારેખ - અમદાવાદ
- ભાવના શાહ - નાગપુર
- ચંદ્રાબેન શાહ - અમદાવાદ
- હર્ષા મહેતા - અમદાવાદ
- હસમુખ મહેતા - ગાંધીધામ
- હસમુખ દેઢિયા - અડાલજ
- કવીશા ગોસર - અમદાવાદ
- મીત ગોસર - અમદાવાદ
- મન ગડા - વડોદરા
- હંસા યાવડા - વિરમગામ
- હર્ષિલ મહેતા - અમદાવાદ
- કુલીન મહેશ્વરી - અમદાવાદ
- નરેન્દ્ર શાહ - અમદાવાદ
- મૈત્રી વોરા - અમદાવાદ
- કંચનબેન મોરબિયા - ભુજ
- ફાલ્ગુની ડુંગાની - આદિપુર
- પાર્થ મહેતા - સુરત
- પ્રિયંકા શાહ - અમદાવાદ
- મલય શાહ - ભુજ
- સરોજ ચંદુરા - સુરત
- જ્યોતિબેન પારેખ - સિકંદ્રાબાદ
- પ્રવીણ દંડ - અમદાવાદ
- રીના શેઠ - અમદાવાદ
- ચેતના વોરા - અમદાવાદ

નોંધ : લક્ષ્મી ડ્રો દ્વારા વિજેતાઓની યાદી આવતા અંકમાં જાહેર થશે.

NanoNine® Sudoku

જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ સુડોકુ-૧૧૧૦ના બધા સાથે ઉકેલ મોકલનારના નામ

- સરલાબેન શાહ - અમદાવાદ
- જયસુખ સંઘવી - અમદાવાદ
- બિનોય ગોગરી - અમદાવાદ
- હિનેલ ગોગરી - અમદાવાદ
- મહેન્દ્ર પૂજ - અમદાવાદ
- દેવમ હરિયા - મુંબઈ
- જયંતીલાલ દેઢિયા - અમદાવાદ
- અવંતી દંડ - અમદાવાદ
- પલ્લવી શેઠ - અમદાવાદ
- નીના ગોરજી - અમદાવાદ
- ચંદ્રાબેન શાહ - અમદાવાદ

- ઉષ્મા શાહ - અમદાવાદ
- સ્મિતા શાહ - અમદાવાદ
- નીરલ કુબડિયા - મુંબઈ
- રિશ્વા મહેતા - ગાંધીધામ
- ચેતના મહેશ્વરી - આદિપુર
- ઈન્દુબેન પટેલ - અમદાવાદ
- ચંદુભાઈ કુબડિયા - અમદાવાદ
- પ્રભા શેઠિયા - વલસાડ
- હેમલતા દેઢિયા - અડાલજ
- નયના કરણી - અમદાવાદ
- રમેશ દેઢિયા - ભુજપુર
- કાવ્યા શાહ - નાગપુર
- તુલીપ છેડા - અમદાવાદ
- જ્યોતિ ગડા - અમદાવાદ
- જ્યોતિ શાહ - અમદાવાદ
- મીત ગોસર - અમદાવાદ

- કવિશા ગોસર - અમદાવાદ
- મન ગડા - વડોદરા
- કાજલ ગડા - વડોદરા
- હંસાબેન યાવડા - વિરમગામ
- જસ્મિના ગાલા - અમદાવાદ
- ખુશી વોરા - અમદાવાદ
- મલય શાહ - ભુજ
- ચંદ્રિકા શાહ - રૂરકેલા
- પ્રિયંકા શાહ - અમદાવાદ
- ફાલ્ગુની ડુંગાણી - આદિપુર
- પાર્થ મહેતા - સુરત
- ધરા વોરા - અમદાવાદ
- સરોજ ચંદુરા - સુરત

નોંધ : લક્ષ્મી ડ્રો દ્વારા વિજેતાઓની યાદી આવતા અંકમાં જાહેર થશે.

NanoNine® Sudoku

જાન્યુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં છપાયેલ
સુડોકુ-૧૧૧૯ના બધા સાચા ઉકેલ મોકલનારના
નામ તથા વિષેતાઓના નામ માટે
જુઓ : પાના નંબર-૪૮

કોઈ બેસતું કેમ નથી?

જાપાનની શહેર-પરાની લોકલ ટ્રેનોમાં ભીડ તો આપણે ત્યાં થાય છે એના જેવી જ, પણ લોકો ઘણા તાલીમબદ્ધ. ગાડી આવે ત્યારે તેમાં ચડનારા હારબંધ ઊભા હોય પ્લેટફોર્મ પર. ઊતરનારા ઊતરી જાય પછી નવા મુસાફર ચડે, દરવાજો બંધ થાય પછી જ ગાડી ઊપડી શકે એવી યાંત્રિક ગોઠવણી.

સાકાઈથી ઓસાકા જવા હું લોકલમાં ચડ્યો. ડબ્બામાં છત પરથી લટકતાં કડા પકડીને ૨૫-૩૦ જણા ઊભા હતા. એક બેઠક ખાલી પડેલી હતી. “કોઈ બેસતું કેમ નથી?” મેં સાથેના મિત્રને પૂછ્યું. તેમણે સમજાવ્યું કે - ‘જેટલા ઊભા છે તે સૌને બેસવું તો છે, પણ ખાલી બેઠક એક જ છે. તેથી બધા એમ વિચાર કરે છે કે બેઠક મને નહીં - કોઈ બીજાને મળવી જોઈએ. માટે સૌ ઊભા છે.’

બીજાને સગવડ પડેલી મળવી જોઈએ, એ ભાવના માત્ર રેલગાડીમાં જ નહીં પણ જીવનના બીજા ઘણા વ્યવહારોમાં જાપાની લોકોમાં મેં જોઈ.

સૌજન્ય : “સ્પીડ બ્રેકર”

NanoNine® Sudoku

રજનીકાંત પારેખ (૯૯૯૯૦ ૫૩૫૨૧)

સુડોકુ ક્રમાંક-૧૧૧૯ અંગે રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેના ચારે ભાગ ભરીને ‘મંગલ મંદિર’ કાર્યાલય પર તા. ૩૧-૦૩-૨૦૨૦ સુધીમાં મોકલી આપવા વિનંતી. તદ્દન પરા જવાબો મોકલનારનાં નામ મે-૨૦૨૦ના અંકમાં પ્રસારિત કરવામાં આવશે.

સુડોકુ ભરનારનું નામ : _____

સરનામું : _____

ફોન/મોબાઈલ : _____

A

ક્રમાંક - ૧૧૧૯

B

		1			6	4	9	
8	5				2			
7				3				5
	4				9	5		7
		8	6		7	9		
9		7	5				3	
1				9				6
			1				4	9
	7	9	2			8		

		9		6	1	3		
3								7
		2			7			6
6	3		4				5	
		1	2			5	9	
		5				1		4
9	2			5			7	
5	8							2
			8	4	2			9

C

D

1				2	7			
	5	2	8					4
	9		1			3		2
	6		3			4	8	
				8				
	7	8			5		3	
4		5			3		1	
7					8	2	4	
				4	6			8

	4				6	2		5
	7	1		3				9
6			9		5			
			3				2	7
	1			5			3	
3	6				2			
			8		4			3
8				1			6	4
7		4	6					1

ઉકેલ :

ક્રમાંક - ૧૧૧૯

A

9	8	1	7	4	2	5	3	6
2	7	5	3	6	8	4	9	1
4	3	6	5	9	1	8	7	2
7	9	8	6	5	3	1	2	4
5	6	2	1	7	4	3	8	9
1	4	3	2	8	9	7	6	5
3	5	7	9	1	6	2	4	8
8	2	9	4	3	5	6	1	7
6	1	4	8	2	7	9	5	3

B

4	2	8	3	9	6	5	1	7
9	5	7	8	1	4	6	2	3
1	3	6	2	7	5	8	4	9
5	9	4	1	6	8	7	3	2
6	1	3	7	5	2	4	9	8
8	7	2	4	3	9	1	6	5
3	8	5	6	2	1	9	7	4
7	4	1	9	8	3	2	5	6
2	6	9	5	4	7	3	8	1

C

1	4	8	5	6	2	7	3	9
9	6	5	7	4	3	1	8	2
3	2	7	8	9	1	6	4	5
5	1	3	9	8	6	4	2	7
2	7	9	3	1	4	8	5	6
4	8	6	2	5	7	3	9	1
6	3	1	4	2	9	5	7	8
8	9	4	1	7	5	2	6	3
7	5	2	6	3	8	9	1	4

D

6	9	5	2	4	1	8	7	3
4	8	7	3	5	6	9	2	1
1	2	3	9	8	7	6	5	4
3	7	8	5	1	9	4	6	2
5	4	6	8	2	3	1	9	7
9	1	2	6	7	4	5	3	8
7	3	4	1	6	5	2	8	9
8	5	1	7	9	2	3	4	6
2	6	9	4	3	8	7	1	5

સંકલન : ગુલાબચંદ ઘારશી રાંભિયા

બચુડો

અધા : પુત્તર બચુડા?

બચુડો : કો અધા કુરો કમ આય?

અધા : મુંજો દોસ્તાર કાનજી આય સે હેવર ત્રે મેણા થ્યા બોરો ઉદાસ ડસાજેતો. કુરો તકલીફ આય સે સમજ નતી પે. તું જરા તપાસ કરેને જાણે અચ ક કાનજી કુલા ઉદાસ રેતો?

બચુડો : (તપાસ કે ને ચેં) અધા, આંઉ કાનજી કે દોસ્તારેકે મલ્યો તેર ખબર પઈ ક કાનજી અનજે દોસ્તાર કે ઓપરેશન કરાયલા કરે બ લખ રૂપિયા ડેને વે... દોસ્તારજો ઓપરેશન થે વ્યો ને અનકે હોસ્પિટલ મેંજા રજા પણ મલે વઈ. કાનજી જન દોસ્તાર કે રૂપિયા દેને વે સે મોં જી પ્લાસ્ટિક સર્જરી કરાય. અતરે કાનજી અન દોસ્તારજો મોં ભધલાજે વ્યો તેમં અનકે ઓળખે નતો શકે. તેમં ઉદાસ રેતો...

મિલજા મ ભલા

ચંચુ : ચાર મંચુ, આપણે બંને પરીક્ષામાં ફરી નાપાસ થયા. હવે ચાલ આપઘાત કરી લઈએ.

મંચુ : આમ આપઘાત ન કરાય... ફરી પાછુ બાલ મંદિરથી ભણવું પડશે.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

ધનવાન : મારી પાસે ૨૦૦ કોડી પતંગ છે, ૫૦ ફિરકી છે, ફિરકી પકડનાર ૧૨ છોકરીઓ છે, મ્યુઝિક સિસ્ટમ છે, એમ્બલફાયર - મોટા સ્પીકર છે, ૧૦૦ ગોગલ્સ છે, ૨૦૦ કેપ છે. તારી પાસે શું છે?

ગરીબ : મારી પાસે ધાબુ છે.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

ઝંખના : ચાર, મારે ફરી લગ્ન કરવા પડશે.

મંદા : કેમ હજુ ત્રણ દિવસ પહેલા તો લગ્ન કર્યા છે!

ઝંખના : કેમકે ફેસબુક પર મૂકેલા ફોટાને બહુ લાઈક મળી નથી.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

મનસુખ : તમે તમારી પત્નીની પસંદગીની મજાક કદી ના કરો.

ધનસુખ : કેમ?

મનસુખ : કારણકે તમે પણ એની જ પસંદ છો!

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

લવ : સુનો, સુનો ઓ દુનિયાવાલો.. સુનો, સુનો ઓ દુનિયાવાલો..

કુશ : પણ શું?

લવ : કામ કરને છાનોમાનો?!

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

ભિખારી : બહુ ભૂખ્યો છું, કાંઈક ખાવાનું આપજો.

શેઠાણી : લે, આ ટિફિન ભરી આપું છું, શાંતિથી જમી લેજે.

શેઠ : આમ ટિફિન ભરીને અપાતું હશે? એને રોજ આદત પડી જશે.

બીજા દિવસે ભિખારી એ જ ટાઈમને આવીને ઊભો રહ્યો

શેઠ : મેં નહોતું કહ્યું, એને આદત પડી જશે?

ભિખારી : તમે ઝઘડો નહીં. હું તો રસોઈ કેમ સારી બનાવવી એની બુક આપવા આવ્યો છું. કેવી ભયંકર રસોઈ તમારે જમવી પડતી હશે!!?

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

પપ્પા : પર્વ, આ બલ્બ પર માર્કર પેનથી શું લખે છે?

પર્વ : એ તો તમારું નામ લખું છું.

પપ્પા : કેમ?

પર્વ : આ તો મારા પપ્પાનું નામ રોશન થાય એ માટે.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺

રાહુલ : (જ્યોતિષીને) પંડિતજી, મારો હાથ જોઈને કહો, મારા લગ્ન કેમ નથી થતા?

જ્યોતિષી : કેમ થાય? તારા નસીબમાં તો માત્ર સુખને સુખ જ લખેલું છે.

૮/૨૬, ગંગામણિ ફલેટ્સ, વસંતનગર સોસાયટી, ગોપાલચોક, મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮. ફોન : ૨૫૪૬૮૧૬૦

સારા સ્વાસ્થ્યનું રહસ્ય

૬૫ વર્ષના એક યુગલનું સ્વાસ્થ્ય બહુ જ સારું હતું. એટલે કોઈએ પૂછ્યું કે, કાકા આનું રહસ્ય શું છે?

કાકા : લગ્ન પછી અમે નક્કી કર્યું કે જ્યારે પણ ઝઘડો થાય એટલે જેનો વાંક હોય એણે પાંચ કિલોમીટર ચાલવાનું... અને તમને ખબર હશે કે વાઈફનો કોઈ દિવસ વાંક હોય જ નહીં. એટલે આપણે જ દોડવાનું. જેના કારણે સ્વાસ્થ્ય સારું રહે છે.

એ તો ઠીક પણ તમારા વાઈફ પણ તંદુરસ્ત છે, એનું શું રહસ્ય છે?

કાકા : હું જાઉં એટલે એ મારી પાછળ પાછળ ચેક કરવા આવે કે હું ખરેખર ચાલું છું કે કોઈ બગીયામાં બેસી ગયો છું! એટલે તેનું સ્વાસ્થ્ય આ રીતે સુધર્યું છે!!

સંકલન : દિનેશચંદ્ર જગજીવન શાહ

- ★ **પલ્સ પોલિયો નાબૂદી કાર્ય :** ભારતના પડોશી દેશોમાં જોવા મળતી પોલિયોની અસરના કારણે કચ્છમાં ગોઠવાયેલી વ્યવસ્થા અને સફળતાની દૃષ્ટિએ કચ્છ જિલ્લો આ કામગીરીમાં અવ્વલ નંબરે આવે છે તેવી માહિતી જિલ્લા આરોગ્ય અધિકારીએ આપી હતી.
- ★ **કચ્છ જિલ્લામાં પથરીના રોગના દર્દીઓનું પ્રમાણ વધારે :** બિદડા સર્વોદય ટ્રસ્ટ દ્વારા ચાલતા ૪૬મા સર્વ રોગ નિદાન કેમ્પમાં નડિયાદની યુરોલોજી હોસ્પિટલના ડોક્ટરે જણાવ્યું હતું કે ભારતભરમાં ગુજરાતના કચ્છ જિલ્લામાં પથરીના તેમજ પેશાબના રોગીઓનું પ્રમાણ વધુ છે. જેના અનુસંધાનમાં તેમણે જણાવેલ કે કચ્છ રણપ્રદેશ હોવા ઉપરાંત પાણીમાં ક્ષારનું પ્રમાણ વધારે હોવાથી પથરીનો રોગ ખૂબ વધારે છે. પથરી ન થાય તેની તકેદારી સ્વરૂપ તેમણે ઉકાળેલું ચોખ્ખું પાણી પીવાની સલાહ આપી હતી.
- ★ **દેશનું પ્રથમ અદ્યતન એલ.એન.જી. ટર્મિનલ મુંદ્રામાં કાર્યરત :** રાજ્યમાં ઔદ્યોગિક વિકાસ થાય તેમજ રોજગારીની તકો વધે તે માટે GSP CLNG લિમિટેડ દ્વારા રૂા. ૫૦૦૦ કરોડના ખર્ચે નેચરલ ગેસ માટે મુંદ્રા ખાતે ગુજરાતનું ત્રીજું એલ.એન.જી. ટર્મિનલ કાર્યરત કરાયું છે. જો કે આ ટર્મિનલ નેચરલ ગેસ માટે રિસીવિંગ રી-ગેસિફિકેશન જેવી સુવિધા ધરાવનાર દેશનું આ પ્રથમ ટર્મિનલ છે. જેનાથી ગેસની ઉપલબ્ધતામાં વધારો થશે.
- ★ **નમદા કળાના કસબીને રાજ્ય સરકારનો એવોર્ડ :** મુંદ્રાના નમદા કળાના એકમાત્ર કારીગર કરીમ ઉમર મન્સુરીને ગુજરાત રાજ્ય આર્ટિસન એવોર્ડથી નવાજવાની જાહેરાત તાજેતરમાં થઈ છે. સિલાઈ કે સોય - ટાંકાની મદદ વગર ઘેટાના ઉનમાંથી તૈયાર કરવામાં આવતી વિવિધ વસ્તુઓના જાણકારને નમદા કારીગર કહેવામાં આવે છે. હાલમાં આ કળા લુપ્ત થવાના આરે છે. આ કળાને જીવંત રાખવા તેમજ નવા કારીગરો તૈયાર કરવા અદાણી ફાઉન્ડેશન દ્વારા કરીમ મન્સુરીને પ્રોત્સાહિત કરવામાં આવેલ છે.
- ★ **કચ્છી ભાષા સાહિત્ય ક્ષેત્રે પદ્મશ્રી સન્માન :** કચ્છના નખત્રાણા તાલુકાના વિગોડી ગામના કચ્છી ભાષા સર્જક

નારાયણ જેઠાલાલ જોશી 'કારાયલ'ની ભારત સરકાર દ્વારા પદ્મશ્રી એવોર્ડ માટે પસંદગી થઈ છે.

- ★ **પદ્મભૂષણ-૨૦૨૦ એવોર્ડ - કચ્છી જૈન ગૂર્જર સમાજના જગદીશભાઈ શેઠને :** મૂળ મુંદ્રાના અને હાલ અમેરિકા વસતા શ્રી જગદીશભાઈ શેઠને સાહિત્ય અને શિક્ષણ માટે પદ્મભૂષણ એવોર્ડની જાહેરાત તાજેતરમાં ભારત સરકાર તરફથી થઈ છે. ૮૨ વર્ષીય શ્રી શેઠ ચેન્નાઈ ખાતે અભ્યાસ કર્યા બાદ અમેરિકામાં ઉચ્ચ શિક્ષણ અને સાહિત્યમાં Ph.D. કર્યું છે. તેમણે મેનેજમેન્ટ વિષયે અનેક પુસ્તકો લખેલ છે. તેમને મળેલ આ એવોર્ડથી કચ્છ ગૂર્જર જૈન સમાજ ગૌરવ અનુભવે છે.
- ★ **કચ્છમાં એન્ડોક્રાઇનોલોજિસ્ટની સેવા :** ગાંધીધામની રામકૃષ્ણ સ્ટર્લિંગ હોસ્પિટલમાં હવેથી એન્ડોક્રાઇનોલોજિસ્ટ મૂળ કચ્છ અબડાસા તાલુકાના વાયર ગામના ડૉ. કૃણાલ ઠક્કર ઓ.પી.ડી.માં સેવા આપશે.
- ★ **ધોળાવીરા 'આઈકોનિક સાઈટ' બનશે :** કેન્દ્ર સરકારે તાજેતરમાં રજૂ કરેલ બજેટમાં દેશની સાંસ્કૃતિક ધરોહરના સ્થળોને 'આઈકોનિક સાઈટ' તરીકે વિકસાવવાનું નક્કી કરેલ છે. જેમાં હડાપ્પીયન યુગના કચ્છના ખડીરબેટના ધોળાવીરાને 'આઈકોનિક સાઈટ' તરીકે વિકસાવવાનું એલાન કર્યું છે.
- ★ **ભારત નાટ્યમ ગોલ્ડ મેડલ :** મૂળ ભુજની અને હાલે માધાપર રહેતી સૂચિ નીતિનભાઈ ચોથાણીને વડોદરા ખાતે શ્રીમતી દમયંતી હરિવદન પરીખ ગોલ્ડ મેડલ એનાયત કરવામાં આવેલ છે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, આ મેડલ મેળવનાર સૂચિ કચ્છની પ્રથમ યુવતી છે.
- ★ **કચ્છ માટે વધારાના નર્મદાના પાણી માટે સહિયારા પ્રયાસ માટે આહવાન :** તા. ૨-૨-૨૦૨૦ના રોજ ભુજ ખાતે મળેલ નર્મદા જળ અભિયાન સમિતિની બેઠકમાં નર્મદાના નિયમિત અને વધારાના પાણીના કામો વર્ષ ૨૦૨૨ સુધી પૂર્ણ કરાવવા માટે સહિયારા પ્રયાસ કરવાની અપીલ કરાઈ હતી.
- ★ **કચ્છી ભાષા અંગે પરિસંવાદ :** કચ્છ યુનિવર્સિટી - ભુજ ખાતે ચાર દિવસીય પરિસંવાદનું સંયોજન કચ્છી જૈન સમાજ - અમદાવાદના સભ્ય અને કચ્છી ભાષા અંગે સંશોધન કરતા મહેન્દ્રભાઈ દોશીએ કર્યું હતું. આ સેમિનારની પૂર્વ ભૂમિકા રજૂ કરતાં તેમણે જણાવેલ કે કચ્છી બોલીના વૈવિધ્યતાના મૂલ્યાંકન અંગે ૨૦૧૭થી કામ શરૂ થયું છે. ઉપરાંત કચ્છી ભાષાનું માન્ય સ્વરૂપ ઊભું કરવા તરફ પણ ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો. આ પરિસંવાદના માધ્યમથી પહેલા અને બીજા ધોરણના પુસ્તકોનું કચ્છી ભાષામાં અનુવાદન કાર્ય ૨૦ જેટલા શિક્ષકોને સોંપાયું છે. આ ચાર દિવસીય પરિસંવાદમાં આવેલ તજજ્ઞો અને સ્થાનિક કચ્છી સર્જકોએ વિવિધ કચ્છી બોલીના ઉચ્ચારભેદની તારવણી કરી, કચ્છી બોલી સમૃદ્ધ બને અને

તેને માન્ય ભાષાનો દરજ્જો મળે તે બાબતે મનોમંથન કરવામાં આવ્યું હતું.

★ **નર્મદાના વધારાના નીર :** ગુજરાત સરકારે તેના અંદાજપત્રમાં બન્ની લિંક કેનાલ માટે ૩૦૧ કરોડની કરેલ ફાળવણી બાબત નર્મદા જળ અભિયાન સમિતિએ નારાજગી દર્શાવી છે. કચ્છમાં નર્મદાના વધારાના પાણીના કાર્યો માટે ૮ લિંક કેનાલના કાર્યો શા માટે પ્રથમ નહીં? તે અંગે પ્રશ્નાર્થ કરેલ છે. કચ્છની જનતાની માંગ મુજબ કચ્છના મુખ્ય તાલુકામાં નર્મદા પાણી પહોંચાડવા કેનાલના કામો અગત્યતા ધરાવે છે. આ કામો માટે ગુજરાત સરકાર ખર્ચ પેટે રૂ. ૨૫૦૦ કરોડ ફાળવે, તેવી સમિતિની માંગણી છે.

★ **કચ્છના શિક્ષણ જગતમાં શરમજનક ઘટના :** ભુજના સ્વામિનારાયણ મંદિર સંચાલિત સહજાનંદ ગર્લ્સ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ નામની ખાનગી મહિલા કોલેજ અને છાત્રાલયમાં ચાલુ ક્લાસ દરમિયાન છાત્રાઓના ઋતુ ધર્મની તપાસ કરવાની વિગત જાહેર થતાં સમાજમાં ઘેરા પ્રત્યાઘાત પડ્યા છે. જેના કારણે કચ્છ યુનિ.ના કુલપતિ દ્વારા તપાસના આદેશ અપાયા હતા તેમજ પોલીસ ફરિયાદ પણ કરવામાં આવી છે. આ બાબતે રાષ્ટ્રીય મહિલા આયોગની ટીમ જાત તપાસ માટે આવતાં પ્રકરણ ગરમાયું છે.

★ **અહિંસા એવોર્ડ :** અમદાવાદ અને ભુજની સરકારી અને ખાનગી હોસ્પિટલોમાં જરૂરિયાતમંદ લોકોને સરકારી યોજનાના લાભ માટે, ચક્ષુદાન અને દેહદાન ક્ષેત્રની કામગીરી માટે તથા અછતના સમયે ગૌસેવા બદલ મૂળ વરંડી મોટીના અને હાલે ભુજ રહેતા મનસુખલાલ નાગડાને પ્રાગપર અહિંસાધામ ખાતે આયોજિત એક કાર્યક્રમમાં અહિંસા એવોર્ડથી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. છેલ્લા ૨૫ વર્ષથી ૨૪ કલાક - ૩૬૫ દિવસ સેવા આપતા મનસુખભાઈ નાગડા આ અગાઉ અનેક એવોર્ડ મેળવી ચૂક્યા છે.

★ **કચ્છના પ્રયોગશીલ ખેડૂતની મહેનતે કચ્છમાં સ્ટ્રોબેરી પકવી :** કચ્છના રત્નાપર મઉના પ્રયોગશીલ ખેડૂત પ્રણવ રમેશભાઈ ભીમાણીએ હિમાચલ પ્રદેશથી સ્ટ્રોબેરીના પ્લાન્ટ લાવી તેના ખેતરમાં તેનું વાવેતર કરેલ છે. એક એકરમાં ૧૭૫૦૦ પ્લાન્ટ વાવી સ્ટ્રોબેરીનો પાક મેળવ્યો છે. એક છોડમાંથી ૭૦૦ ગ્રામ સ્ટ્રોબેરીનો પાક મળે છે.

★ **વાર્તા સંગ્રહ 'રેતીના માણસ'ને સાહિત્ય પરિષદ પુરસ્કાર :** ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ અમદાવાદ દ્વારા કચ્છ અંજારના યુવાન વાર્તાકાર અજય સોનીના વાર્તા સંગ્રહ 'રેતીના માણસ'ને વર્ષ ૨૦૧૬-૧૭ના માટે પુરસ્કાર જાહેર કરવામાં આવેલ છે. આ પુસ્તકને કેન્દ્રિય અકાદમી - દિલ્હી દ્વારા યુવા ગૌરવ પુરસ્કારની શ્રેણી હેઠળ પણ શ્રેષ્ઠ પુસ્તકનું પારિતોષિક મળ્યું છે.

★ **પશુધન માટે સંજીવનીરૂપ નેપિયન ઘાસ :** નખત્રાણા તાલુકાના મોટા અંગિયા ગામના સરપંચ ઈકબાલભાઈ ઘાંચી દ્વારા ત્રણેક એકરમાં નેપિયન-૨૧ ઘાસનું વાવેતર નવીન પદ્ધતિથી કરવામાં આવ્યું હતું. આજે આ ઘાસ ૮થી ૯ ફૂટ ઊંચાઈ સુધી લહેરાય છે. તે પણ ચાર મહિનામાં. એક એકરમાં ૪ ટન જેટલું ઉત્પાદન થાય છે. દુષ્કાળના કપરા કાળના સમયે આ ઘાસ પશુધન માટે સંજીવનીરૂપ થશે તેવું તજજ્ઞોએ તારણ આપ્યું હતું.

★ **માંડવી શહેરના ૪૪૦મા સ્થાપના દિનની ઉજવણી :** માંડવી શહેરના સ્થાપના દિન નિમિત્તે તા. ૧૯-૨-૨૦૨૦ના રંગારંગ કાર્યક્રમોના આયોજન કરવામાં આવ્યા હતા. આ દિવસે નવનિર્માણ પામેલ ભીમાણી ટાવરનું લોકાર્પણ, ટાગોર રંગભવન પાસે કાર્નિવલનું ઉદ્ઘાટન, કોઝવે પાસે જનસુવિધા કેન્દ્રનું લોકાર્પણ, હિંદુ સ્મશાન ગૃહની કમ્પાઉન્ડ વોલનું ભૂમિપૂજન, રસ્તાઓનું નામકરણ તેમજ સ્વચ્છ ભારત અંતર્ગત માંડવી શહેરને પ્લાસ્ટિક મુક્ત કરવા અંગેના વિવિધ કાર્યક્રમો યોજાયા હતા. ■

**રજિસ્ટ્રેશન ઓફ ન્યુઝ પેપર્સ
(સેન્ટ્રલ રૂલ્સ) ૧૯૫૬ અન્વયે
“મંગલ મંદિર” અંગેની માહિતી
ફોર્મ - ૪, રૂલ - ૮**

૧. પ્રકાશનનું સ્થળ : અમદાવાદ

૨. પ્રકાશનનો ગાળો : માસિક

૩. મુદ્રકનું નામ :

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ

મુદ્રકની રાષ્ટ્રીયતા : ભારતીય

મુદ્રકનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્ર મંડળ સોસાયટી,

નવચેતન હાઈસ્કૂલ સામે,

પાલડી-એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

૪. પ્રકાશકનું નામ :

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ

પ્રકાશકની રાષ્ટ્રીયતા : ભારતીય

પ્રકાશકનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્ર મંડળ સોસાયટી,

નવચેતન હાઈસ્કૂલ સામે,

પાલડી-એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

૫. સંપાદકનું નામ :

શ્રી પ્રતાપ નારાયણ દંડ

સંપાદકની રાષ્ટ્રીયતા : ભારતીય

સંપાદકનું સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્ર મંડળ સોસાયટી,

નવચેતન હાઈસ્કૂલ સામે,

પાલડી-એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

૬. અખબારની માલિકી :

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

સરનામું :

શ્રી કચ્છી જૈન ભવન,

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,

પાલડી - એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૦૬

હું, પ્રતાપ નારાયણ દંડ, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ

- અમદાવાદ વતી જાહેર કરું છું કે ઉપર જણાવેલી વિગતો મારી જાણ અને માન્યતા મુજબ બરાબર છે.

અમદાવાદ

પ્રતાપ નારાયણ દંડ

માર્ચ ૨૦૨૦

પ્રકાશક અને મુદ્રક - “મંગલ મંદિર”

સમાજ દર્પણ

સરનામા ફેરફાર

- **જિતેન્દ્ર તલકશીભાઈ મહેતા**
૭, શેત્રુંજય એપાર્ટમેન્ટ, બીજો માળ,
રેડકોસ બ્લડ બેંક રોડ, સુવિધા શોપિંગ સેન્ટરની પાછળ,
સૌરાષ્ટ્ર સોસાયટી પાસે, પાલડી, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૭.
મો. ૯૮૨૪૪ ૭૨૯૦૧
- **ગૌરવ પ્રદીપ દૌલત**
૮, વૃંદાવન એવન્યુ, દૂન સ્કૂલની સામે, પંચવટી
સોસાયટી, જયહિંદ ચાર રસ્તા, મણિનગર,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮.
- **અજય શાંતિલાલ ઉજમશી સંઘવી**
૩૦૨, સંપ્રતિ રેસિડેન્સી, દેવકી નંદન દેરાસર પાસે,
પાણિયાદનગર ચાર રસ્તા, નારાણપુરા,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩.
- **વાડીલાલ ભોગીલાલ મોરબિયા**
ફ્લેટ નં.-૨૦૩, મેનોર ઇન્પ્રિયા, લોટસ સ્કૂલની બાજુમાં,
જોધપુર ગામ, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૫.
મો. ૯૮૨૫૮ ૯૫૩૩૩

અવસાન નોંધ - પુષ્પાંજલિ

- (સુરત મુકામે) ભુધવાર, તા. ૦૫-૦૨-૨૦૨૦
અમૃતલાલ નાનજી પોલડિયા (શાહ)
(તલવાણા, કચ્છ - અમદાવાદ)
તેમના સુપુત્ર શ્રી હીરેન શાહ, શ્રી કચ્છી જૈન સેવા
સમાજ - અમદાવાદની કારોબારી સમિતિના સભ્ય છે.
સદ્ગતશ્રીના આત્માના શ્રેયાર્થે પ્રાર્થના.

ભૂલ સુધાર

‘મંગલ મંદિર’ના ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૦ના અંકમાં પુત્ર જન્મની વિગતમાં ચિ. લવિન ઈશિતા અમિત ધીરજલાલ માડૂ (ડોણ - અમદાવાદ)ની જન્મ તા. ૧૦-૯-૨૦૧૯ને બદલે તા. ૧૭-૯-૨૦૧૯ સુધારીને વાંચવી.

સાબાર સ્વીકાર

મંગલ મંદિર ભેટ ખાતે

- રૂા. ૧,૦૦૦/- શ્રી અજય શાંતિલાલ ઉજમશી સંઘવી - અમદાવાદ સંસ્થા ઉપરોક્ત દાતાશ્રીનો ખૂબ ખૂબ આભાર માને છે.

કવિશ્રી રતિલાલ શીવજી ‘રશ્મિન’ ખોનાની ચિરવિદાય

પાંચ દાયકાઓથી પણ વિશેષ સમય સુધી વિવિધ કવિતાઓના રચયિતા કવિ રતિલાલ શીવજી ખોના ‘રશ્મિન’ ખોનાનું (ઉપનામ) તાજેતરમાં મુંબઈ ખાતે નિધન થયું હતું. તેમની કાવ્ય ધારાને માણનાર વર્ગે એક સરળ સ્વભાવી, નિખાલસ અને નિરાડંબર વ્યક્તિ ગુમાવેલ છે.

તેમના કાવ્યોમાં મહદ્ અંશે કચ્છી ભાષીય રચનાઓનો સમાવેશ થતો હતો. જેમાં જ્ઞાતિ અને જ્ઞાતિજનોના ઉત્કર્ષ માટે, જ્ઞાતિને ગૌરવ પ્રદાન થાય તેવી રચનાઓ તથા શ્રેષ્ઠીઓની ગાથાઓનો સમાવેશ થતો હતો. આ ઉપરાંત જ્ઞાતિ ઇતિહાસમાં ચિર સ્મરણિય અનેકાનેક જિનાલય - તીર્થોનાં નિર્માણ, યાત્રા સંઘો, સંસ્થા સ્થાપનાઓ, પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવો, ઉજવણીઓ, જ્ઞાતિ મેળા વિશે પણ તેમણે માહિતીપ્રદ કૃતિઓની સરળ પ્રવાહિત શૈલીમાં રચનાઓ તૈયાર કરી હતી.

તેમની પાસે જ્ઞાતિની તવારીખ, અનેક અગત્ય - મહત્વની ઘટનાઓ અને વ્યક્તિત્વોની વિષયવાર ગોઠવેલી નોંધો અને છાપા - પુસ્તકોનાં પૃષ્ઠ અંશો સંગ્રહિત થયેલા હતા.

તેમના પ્રકાશિત થયેલા પુસ્તકોમાં : (૧) રશ્મિન જો રણકાર (૨) શ્રી પદ્મે લાગુ પાય (૩) શ્રી પદ્મ પ્રકાશ (૪) શ્રી નમામિ માતા રત્ને તથા (૫) ધન્ય! દર્શણ નાત નો ખાસ ઉલ્લેખ કરી શકાય.

‘મંગલ મંદિર’ પરિવાર સાથે તેઓશ્રી લાંબા સમયથી સંકળાયેલા હતા. ખાસ કરીને વિવિધ જાહેરાતોની પ્રસિદ્ધિમાં તેમનું યોગદાન મોટું હતું.

‘મંગલ મંદિર’ તેમના કુટુંબીજનો પરત્વે ઊંડી સહાનુભૂતિ પ્રદર્શિત કરવાની સાથે સદ્ગતના આત્માને ચિર શાંતિ મળે તેવી અભ્યર્થના વ્યક્ત કરે છે.

‘સમાજ દર્પણ’ની નોંધ અંગે

સમાજના સભ્યશ્રીઓને ખાસ અનુરોધ

સમાજના સભ્ય પરિવારજનોમાં થતા કોઈપણ સારા-નરસા અવસરના સમાચારો (જેમ કે સરનામા, ટેલિફોન નંબરમાં ફેરફાર, જન્મ, મરણ, સગપણ, લગ્ન, અભ્યાસ અથવા અન્ય ક્ષેત્રમાં હાંસલ કરેલ સિદ્ધિ, નૂતન પ્રતિષ્ઠાન વગેરે)ની નોંધ સંબંધિત પરિવારજનો દ્વારા મુખપત્ર ‘મંગલ મંદિર’ વિભાગમાં લેખિત સ્વરૂપે જાણ કરવામાં આવશે, તેની વિગત જ સમાજ દર્પણ વિભાગમાં પ્રકાશિત કરવામાં આવશે. જે-તે સમાચારની વિગત ‘મંગલ મંદિર’માં પ્રસંગોપાત પ્રકાશિત થતી નોંધના ફોર્મેટ અનુસાર મોકલવી આવશ્યક છે. ફોન, વોટ્સ-એપ અથવા ઈ-મેઈલના માધ્યમથી પ્રાપ્ત થતી વિગત છાપવામાં ક્ષતિઓ રહેવાની સંભાવના રહે છે. તેવી સ્થિતિમાં ઉપર મુજબ દરેક સાથ-સહકાર આપવા અનુરોધ છે. આ પ્રકારની વિગત મોકલનારે પોતાનું નામ, સરનામું તથા ફોન નંબર સ્પષ્ટ રીતે લખવાનું જરૂરી છે.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

‘સાધર્મિક વૈયાવચ્ચ’ ખાતામાં રૂ. ૫૧,૦૦૦/-નું અનુદાન પ્રાપ્ત થયું

પૂ.સાધ્વીજી ભગવંતો માટેના વૈયાવચ્ચ જેવા ઉમદા કાર્ય અર્થે શ્રી મૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ સંચાલિત નવનિર્માણ પામેલા શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામ સંકુલનું તાજેતરમાં અમદાવાદ - પાલડી ખાતે ઉદ્ઘાટન થયું હતું. (નૂતન સંકુલની વિગત આ અંકમાં અન્યત્ર પ્રકાશિત કરી છે.)

ઉપરોક્ત નવનિર્મિત “પ્રેમધામ” સંકુલના ઉદ્ઘાટન સમારોહમાં તેમના ટ્રસ્ટ મંડળના આમંત્રણને માન આપીને આ સમાજ વતી સર્વશ્રી પ્રતાપ નારાણજી દંડ, ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ), રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસર તથા દિનેશ આર. મહેતા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ઉદ્ઘાટન સમારોહના ભવ્ય અવસરે દેશ-વિદેશથી અનેક મહાનુભાવો તથા સંસ્થાના ટ્રસ્ટીગણના સભ્યો અમદાવાદ પધાર્યા હતા. તે પૈકી કેટલાક ટ્રસ્ટી - મહાનુભાવો શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતેના અતિથિ ભવનમાં રોકાયા હતા. રોકાણ દરમિયાન શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના કાર્યકર્તાઓ દ્વારા થયેલ આગતા-સ્વાગતા તથા અતિથિ ભવનની વ્યવસ્થાથી તેઓશ્રી ખૂબ પ્રભાવિત થયા હતા અને આ સમાજની પ્રશંસા કરી હતી. એટલું જ નહીં પરંતુ “પ્રેમધામ” સંકુલના ઉદ્ઘાટન નિમિત્તે શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની વિવિધ સામાજિક યોજના અંતર્ગત “સામાજિક વૈયાવચ્ચ” ખાતામાં અનુદાન આપવા શ્રી મૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ પ્રેરાયું હતું.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના ટ્રસ્ટીઓ સર્વશ્રી ચંદ્રકાંત દામજી શાહ (કે.ડી. શાહ) તથા રમણિકલાલ કુંવરજી ગોસરે તા. ૨૬-૦૨-૨૦૨૦ના રોજ અમદાવાદ - પાલડી ખાતેની ઉપરોક્ત સંસ્થાની ઔપચારિક મુલાકાત લીધી હતી. આ મુલાકાત દરમિયાન ત્યાંના ટ્રસ્ટી શ્રી નિલેશભાઈ રાઘવજી સાવલા તથા અન્ય મહાનુભાવોએ આ સમાજના ઉપરોક્ત બંને ટ્રસ્ટીઓનું હાર્દિક સ્વાગત સાથે ઉચિત સન્માન પણ કર્યું હતું. તે ઉપરાંત આ સમાજના “સાધર્મિક વૈયાવચ્ચ” ખાતા પેટે રૂ. ૫૧,૦૦૦/-ના માત્ર અનુદાનનો ચેક શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદના બંને ટ્રસ્ટીશ્રીઓને સુપ્રત કર્યો હતો. જેનો સાભાર સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ અવસરે શ્રી રમણિકલાલ ગોસરે પોતાના ટૂંક પ્રવચનમાં શ્રી મૈત્રી વાત્સલ્ય ટ્રસ્ટ તથા શ્રી ભાનુમતિ પ્રેમધામનો ખૂબ આભાર માન્યો હતો અને બંને સંસ્થાઓ પરસ્પર સાથ-સહકારના ‘સેતુ’ને વધુ મજબૂત બનાવશે તેવી અપેક્ષા વ્યક્ત કરી હતી.

વૈયાવચ્ચ સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

સમાજ હેઠળ કાર્યરત વિવિધ સમિતિઓને અનુરોધ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ હેઠળ કાર્યરત વિવિધ સમિતિઓએ સમાજના મુખ્યપત્ર ‘મંગલ મંદિર’ના “આગામી કાર્યક્રમો”ની કોલમમાં પ્રકાશિત કરવાની વિગત તેનાં ફોર્મેટ મુજબ અલાયદા મોકલાવવી જરૂરી છે, જેની નોંધ લેવા નમ્ર અનુરોધ છે.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ : મેરેજ બ્યુરો સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદની મેરેજ બ્યુરો સમિતિ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલડી ખાતે સમસ્ત જૈન પરિવારોના લગ્નોત્સુક ઉમેદવારો માટે કાર્યરત છે.

આજના આધુનિક ટેકનોલોજીના યુગમાં યુવાવર્ગની માંગને અનુલક્ષીને આ સમિતિએ hellokutchis.com વેબસાઇટ અંતર્ગત લગ્નોત્સુક ઉમેદવારોની માહિતી માટે Vivah.hellokutchis.com નામનું એક પોર્ટલ શરૂ કર્યું છે. તેનો લાભ લેવા માટે લગ્નોત્સુક ઉમેદવારે પોતાના નામનું રજિસ્ટ્રેશન આ સમિતિ સમક્ષ કરાવવું જરૂરી છે. તે સિવાય દર શનિવારે બપોરે ૦૩.૩૦થી ૦૫.૩૦ દરમિયાન આ સમિતિના સભ્યોની રૂબરૂ મુલાકાત કરીને ડેટા બેંકનો લાભ પોતાનું રજિસ્ટ્રેશન કરાવીને લઈ શકાય છે.

વધુ વિગત માટે સંપર્ક : ૯૯૭૯૬ ૫૧૯૨૯, ૯૩૨૦૩ ૧૬૮૯૮

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ

પરિવારની તંદુરસ્તી માટેના સેવાયજ્ઞનો પ્રારંભ એટલે હોમ ગાર્ડિંગની બે દિવસીય વર્કશોપનો અહેવાલ

પોતાની અને પોતાના પરિવારની તંદુરસ્તી માટે ચિંતિત એવી બહેનોએ તા. ૮ અને ૯ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૦ના યોજાયેલ વર્કશોપમાં ઉત્સાહભરે ભાગ લીધો. પોતાની જરૂરિયાત પ્રમાણે શાકભાજી જાતે ઉગાડી શકાય તેની ઘનિષ્ટ ટ્રેનિંગ અપાઈ હતી. જે સ્વાવલંબન તરફનું પહેલું પગથિયું ગણી શકાય. બજારમાં મળતા શાકભાજી જેના પર આડેધડ જંતુનાશક દવાઓના છંટકાવની સામે (Green Poison) સચેત થવા અને chemical fertiliser નાખીને જમીનને બંજર બનાવતી અટકાવવાનો એક સહિયારો પ્રયાસ - આ ઉદ્દેશ સાથે ઉપરોક્ત સેવાયજ્ઞનો પ્રારંભ થયો.

Art of Living (Shri Shri Ravishankarji) ની trained & educated teachers ની ટીમે આ સેવાયજ્ઞમાં પ્રાણ પૂરવાનું ઉમદા કાર્ય કર્યું. બે દિવસીય કોર્સમાં Theory part, practical demonstrations & video clipping સાથે શીખવવામાં આવ્યો જે ઘણો જ રસપ્રદ રહ્યો. આ કોર્સ Scientifically & systematically બનાવાયો છે. જેના લીધે બહેનોને પોતાના કોલેજકાળની યાદ તાજી થઈ ગઈ.

આ વર્કશોપમાં નીચેના મુદ્દાઓ આવરી લેવામાં આવ્યા હતા.

- ★ પ્રાકૃતિક ખેતી વિશેની સવિસ્તર માહિતી.
- ★ ગૌ આધારિત ખેતીની અગત્યતા (અનિવાર્યતા).
- ★ ઘરની બાલ્કની કે અગાસી પર કેવી રીતે શાકભાજી ઉગાડવા તે વિશે સવિસ્તર સમજ.

- ★ કઈ સીઝનમાં કયા શાકભાજીનું વાવેતર કરી શકાય.
- ★ છોડને પાણી અને તડકો કેટલી માત્રામાં આપી શકાય.
- ★ Mix Cropping એટલે શું? ★ Mulching એટલે શું?
- ★ દેશી બિયારણ અને રાસાયણિક બિયારણનો તફાવત.
- ★ ઘરના વાતાવરણની શુદ્ધિ માટે થતી પ્રક્રિયા - અગ્નિહોત્ર હોમનું રેમોન્સ્ટ્રેશન શીખ્યા.
- ★ બીજામૃત, જીવામૃત, ઘન જીવામૃત વગેરે પ્રેક્ટીકલી બનાવતા શીખ્યા.

Art of Livingના શ્રી ચિંતન વ્યાસ અને તેમની ટીમે આ વર્કશોપ માટે દિલથી, નિઃસ્વાર્થભાવથી ઘણી જહેમત ઉઠાવી હતી. જેનો સૌએ આભાર માન્યો હતો. દરેકને Free Kit અપાઈ હતી. બહેનો ઘરે જઈને કૂંડામાં વાવી શકે એ માટે છોડ અને બિયારણ પણ સૌને અપાયા હતા.

સુલુ જવદીપ શાહ, કન્વીનર - મહિલા ઉત્કર્ષ સમિતિ

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

સંચાલિત

નવનીત મેડિકલ સેન્ટર તથા

કંચનભેન નવીનચંદ્ર નાનજી શાહ O.P.D. સેન્ટર

દીપ ફાઉન્ડેશન મેડિકલ ચેક-અપ સેન્ટર

બીજો અને ત્રીજો માળ, ગાલા હબ એનેક્સ, ગાલા જીમખાનાની બાજુમાં, બોપલ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૫૮. ફોન : ૯૮૨૪ ૮૮૦ ૩૦૩, ૯૮૨૪ ૮૮૦ ૪૦૪

મેડિકલ સેન્ટરમાં ઉપલબ્ધ તબીબી સેવાઓ

■ OPD સ્પેશિયાલિસ્ટ કન્સલ્ટેશન	: રૂ. ૮૦/-
ફોલોઅપ (બીજું) કન્સલ્ટેશન	: રૂ. ૫૦/-
■ OPD સુપર સ્પેશિયાલિસ્ટ કન્સલ્ટેશન	: રૂ. ૧૬૦/-
ફોલોઅપ (બીજું) કન્સલ્ટેશન	: રૂ. ૮૦/-
■ બોડી ચેક-અપની વિવિધ સ્કીમ (રૂ. ૫૫૦/- થી રૂ. ૨૩૦૦/-)	
■ અદ્યતન પેથોલોજી લેબોરેટરી (સામાન્ય લેબ કરતા આશરે ૫૦% રાહત દરે)	
■ ડેન્ટલ (દાંતનો વિભાગ)	: રાહત દરે
■ ફિઝિયોથેરાપી વિભાગ	: રાહત દરે
■ એક્સ-રે (Digital)	: રૂ. ૨૦૦/-
■ સોનોગ્રાફી (અદ્યતન Logic P9 મશીન)	: રૂ. ૫૦૦/-
■ ECG	: રૂ. ૧૦૦/-
■ TMT	: રૂ. ૭૦૦/-
■ 2D ECHO	: રૂ. ૭૦૦/-
■ Color Doppler	: રૂ. ૮૦૦/-
■ Minor Surgery, Cosmetic Procedure, મોતિયાના ઓપરેશન	

નોંધ: ઉપલબ્ધ તબીબી સેવાઓ અને તેના ચાર્જિસ સંબંધી સેન્ટરનો સંપર્ક કરવાથી વધુ માહિતી પ્રાપ્ત કરી શકાશે.

શ્રી કચ્છી જૈન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

સરસ્વતી સન્માન સમિતિ

સરસ્વતી સન્માન સમિતિના ઉપક્રમે ધોરણ-૧૦થી અનુસ્નાતક સુધીના વિદ્યાર્થીઓનો "સરસ્વતી સન્માન" કાર્યક્રમ તા. ૧૫-૧૨-૨૦૧૯ના રોજ શ્રી કચ્છી જૈન ભવન - પાલકી ખાતે યોજવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યક્રમની તસવીરી ઝલક અંગે પ્રસ્તુત છે.

તા. ૨૧-૨-૨૦૨૦ના રોજ વયસ્ક સમિતિ દ્વારા યોજાયેલ કાર્યક્રમની તસવીરી ઝલક

વર્ષ વલ્પટથી આજા ભારતમાં લોજિસ્ટિક્સ સોલ્યુશન આપતી કંપની

800+
MODERN
VEHICLES

22
STATES+
4 UTs

650+
BRANCHES

અમારી વિશેષતાઓ - સિંગલ વિન્ડો સ્લેટફોર્મ

- VT/VX ની ૬૫૦+ સમયાંતરે
- ISO 9001:2015 પ્રમાણિત કંપની
- Robust Systems & Processes પર સિદ્ધિ
- Trace & Track Facility સાથે સંપૂર્ણ કોમ્પ્યુટરાઇઝ નેટવર્ક
- બુકિંગ થી ડિલિવરી સુધી સંપૂર્ણ Complete Insurance Cover
- ૧૦ કિલોથી કુલ ૮૬ ટોન સુધીના પાર્સલ સ્વીકારીએ છીએ
- ૧૦૦૦૦૦+ સંગ્રહ ગ્રાહકો
- Hard Freight Surface Transportation માં ૬ દાયકાઓ અનુભવ
- ડોર, ષેર અને ટ્રેલિ દ્વારા Door to Door Express Cargo
- વિસ્તૃત થઈ રાહતી Supply Chain & Inventory Management

V-TRANS

Driving Excellence

Our other Divisions

V-Xpress
Tolls and Refuels - For Your Peace of Mind

V-Logis
Warehousing & Inventory Management

Unit 6, Corporate Park, VN Purav Marg, Chembur, Mumbai, Maharashtra - 400071
Toll Free: 1800 220 180 / Website: vtransgroup.com / Email: info@vtransgroup.com
Download: V-Trans APP from Google/IOS

દરેક દર્દીને “ની રીપ્લેસમેન્ટ” ની જરૂર નથી

માઈક્રોપ્લાસ્ટી

આધુનિક અભિગમ

- ઓછી પીડા - ઓછો હોસ્પિટલ સ્ટે - ઓછો રક્તસ્રાવ - ઓછી ફીઝીયોથેરાપી - ઓછો ખર્ચ
- વધુ કુદરતી અનુભવ - વધુ સલામત - વધુ સંતોષ - વધુ ફ્લેક્સીબીલીટી - વધુ સ્ટેબીલીટી

ડૉ. હેમાંગ બી. અંબાણી
M.B.M.S

જોઈન્ટ રીપ્લેસમેન્ટ સર્જન

નિષ્ણાંત, માઈક્રોપ્લાસ્ટી, પ્રાઈમરી એન્ડ રીવીઝન
ની રીપ્લેસમેન્ટ સર્જરી
ફેલો એટલાન્ટા એન્ડ ઈન્ડિયાનાપોલીસ યુ.એસ.એ.,
વુઝબર્ગ જર્મની, બેશીયા ઈટાલી

ડૉ. અમીર સંઘવી

જોઈન્ટ રીપ્લેસમેન્ટ
ફેલો ઓસ્ટ્રેલીયા, યુ.એસ.એ. યુ.કે.

ડૉ. ચિરાગ પટેલ

જોઈન્ટ રીપ્લેસમેન્ટ
ફેલો ઓસ્ટ્રેલીયા સીડની

ડૉ. અતીત શર્મા

જોઈન્ટ રીપ્લેસમેન્ટ
ફેલો બેલ્ગ્રામ, સીંગપુર, જર્મની. યુ.એસ.એ.

E-mail : h_amani@hotmail.com

Website : www.hemangambani.com | www.shivamhospitalinfo.co | www.shreeorthocare.com

એપોઈન્ટમેન્ટ : ૦૭૯-૨૬૩૦૧૯૮૬, ૨૬૩૦૮૯૭૬, ૦૯૪૨૮૫૯૫૩૦૨, ૯૮૨૪૦૩૩૩૬૦

"Mangal Mandir" - Regd. under Postal Registration No. GAMC-315/2018-2020 Valid upto 31st December, 2020
issued by the SSPO's Ahmedabad City Division, permitted to post at Ahmedabad PSO on 5th of Every Month.
R.N.I. No. of RNP is 33266/1978 • Published on 1st of Every Month

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંબંધિત
મધુશ્રી સંસ્કૃતિય સમાજગણ સંસ્થા (સાથી આભારવચન)
શ્રી કચ્છી જેન સેવા ભવન
સો. ડી. સી. સી. સો. સમાજ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંબંધિત
મધુશ્રી સાકરબદેન સ્વસ્થ મોસરુ લાલ (કોડાય - સુભીમવાલા)
શ્રી કચ્છી જેન ભવન, પાલડી, અમદાવાદ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંબંધિત
શ્રી કચ્છી વિશ્રામ ગૃહ, શાહીબાગ, અમદાવાદ.

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ સંબંધિત
શ્રી નવનીત ભવન (આવાસ યોજના), બહેરામપુરા, અમદાવાદ.

If undelivered please return to :

શ્રી કચ્છી જેન સેવા સમાજ - અમદાવાદ

શ્રી કચ્છી જેન ભવન,

૪૩-૪૪, બ્રાહ્મણ મિત્રમંડળ સોસાયટી,
નવચેતન હાઈસ્કૂલની સામે, પાલડી - એવિસબ્રિજ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૬.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૫૭ ૮૮૯૨, ૨૬૫૮ ૧૫૦૧

To,
